

Mattet

OKTOOBER
* 10 *
1937

HIND
35
SENTI

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

Sidol parim
puhastusaine
metallile ja klaasile

Sigella
parim poonimisvaha

*Ostke ainult kodumaa
kalasse ja botikuid
selle märgiga*

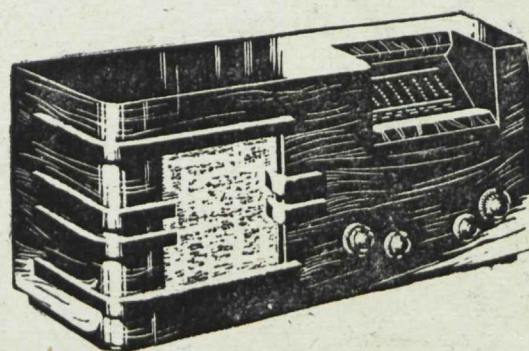

RET

Pikil, vihmaseil sügisõhtuil loob

RET RAADIO

rõõmsa meeleolu ja hubase perekondliku
tunde igas kodus

*Rikkalik ja kaunis valik võrk- ja patareivastuvõtjaid. - Nõudke meie uudisapa-
raatide demonstreerimist ja illustreeritud katalooge lähemate andmete ja hindadega*

RAADIO-KOOPERATIIV

Tallinn, S. Karja 9 / Tartu, Võidu 11 / Pärnu, Kalevi 40 / Rakvere, Tallinna 25 / Viljandi, Lossi 31

Jõudis müügile
suure sügisnumbrina

«Vallatu
Magasin»
nr. 4

Maret

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI

NR. 10 (34)

3. AASTAKÄIK

OKTOOBER 1937

Trükitud 29.000 eksemplari

Oktoobrikuu kased.

Sarmist

ja ilu hingelisist eeltingimustest

Naine, kel on sarmi, seda defineeritamatu võlu, mis peegeldub tema igast liigutusest ja igast sõnast, on saanud looduselt kingi, mida tuleb hinnata veel kõrgemalt kui ilu! Sest kui vaadelda terasemalt, milliseid naisi enim armastatakse ja ihaldatakse, siis pole need sageli just iludused, vaid on alati sarmikad.

Milles seisab õieti see salapärane võim, millele keegi ei suuda vastu seista? Sellele küsimusele ei saagi vastust anda. Võib-olla pääseme tõele sel teel kõige lähemale, kui nimetame sarmi naise kõikide armastusväärsete omaduste — tagasihoidlikkuse, viisakuse, graatsia, headuse, hea tuju, huumori jne. — vastuhelgiks. Ja seda pealegi petlikuks vastuhelgiks, kuna sarmikas naine pole sugugi alati tõesti armastusväärne naine, sarm võib olla ka ainult tühine žest.

Ja ometi teeb sarm omanikule elu kergeks, sest igapäev näeb meelsamini heatujulist kui vingus nägu, kuuleb meelsamini lõbusat naeru kui lakkamatut ohkamist.

Meil kõigil on oma mured või väikesed mured, kuid on's tõesti vaja neist lakkamatult kõnelda ja veel nende inimeste ees, kellega me teed ainult põgusalt ristuvad. On loomulik, et need inimesed ei saa tunda erilist huvi me vastu, ega saa ka aidata, isegi mitte siis, kui neil jätkuks tahtmist! Keegi ei keela ju meid puistamast oma südant mõnele tõelisele sõbrale, kuid ustavaimgi sõber tüdineb, kui koormame teda ainult negatiivsete asjadega. Seepärast on nende esimeseks kohuseks, kelle loodus on jätnud ilma jumalikust sarmist, — ja nende hulka kuulub muidugi enamik meist — saavutada enesedistsipliini!

Võib kasvatada ennast halba meeoleolu ka üksinda taluma ja tõrjuma, võib kasvatada end nägema igas asjas head külge ja ennast mitte alati nii kohutavalt tähtsaks pidama. Ei tohi alati oma huvivid esiplaanile nihutada. Võib kasvatada ennast viisakaks ja tähelepanelikuks igas seisukorras ja igasuguste inimeste vastu.

Sel määral kui lakatakse pidamast ennast maailma keskpunktiks, muutub kõik muugi kergemaks, hakatakse suutma seisukorras üle näha. Nii ei tundu lõppeks enam raske säilitada naeratust, nagu teevad seda ameeriklased, igasugust nägu kaunistavat ja noorendavat naeratust.

Kauneimgi nägu kaotab palju, kui selles peegeldub paha-meel, südametus, kõrkus või mure. See on tõde, millele omistatakse liiga vähe tähelepanu. Ja mida kaugemale seljataha jääb kuldne noorus, seda selgemini peegeldub naise näos tema hing, tema iseloom.

Kokkuserutud suu, pettunud ilme, mis kisub kortse nina juurest suunurkadesse, lasevad nägu paista enneaegselt vanana. Seegipärast ei maksa veel keegi hakata tegema kramplikult lahket nägu, sest positiivne ellusuhtumine, mis annab pehme, heatujulise, noore ilme, on sisemine näht, mis ainult välismusele üle kandub.

Viha teeb inetuks! ütleb rahvasuu ja kõneleb seega tõtt. Kui elus midagi viltu läheb, peaks endalt alati küsima, kas maksab selle üle vihastuda, kas põhjus pole seks liiga tühine ja kas näiliselt negatiivses ei peitu viimaks isegi midagi head. Sellise suhtumisega saavutame aegamisi külma vere, mis väljendub heatujulises meelerahus.

Seda saavutanud naised omavad salajast külgetõmbejõudu, mis ei vähene aastatega, vaid suureneb. Neil pole kunagi sõpradest puudu, kuna juba nende lähedus mõjub rõõmustavalt.

Väline ilu alistub vananemisseadustele, seesmine aga ei alistu. Seesmine ilu jääb allikaks, millest vanemgi naine võib ammutada rõõmu, värskust, elastsust ja noorust, mille tõttu noorpõlve iludused säravad uues, salapärasel ilul!

Seepärast peame alati meeles, et kõik see välismusele pühendatud vaev ja hool annab pikapeale ainult siis häid tagajärgi, kui ta käsikäes seesmise arenguga sammub hingelisele kooskõlale ja positiivsele ellusuhtumisele.

Kaks sügislaulu

Sügis

Alleedel mahajäetuil vaikselt sammud.
Sa midagi ei taotle, sul ei ole ruttu.
Kõik võitlused on võideldud ju ammu.
Ei vääri hõiskeid võit, ei kaotus nuttu.

On jälle saabund tund, et mõista tõde:
kõik möödub. Rõõm just samuti kui valu.
Sa tunned: sügis — see on sinu õde,
ja endale sa midagi ei palu.

Haav valutav siis kasvab kinni armiks
ja huultelt kaovad nuriseja ohked,
kui jahtub päike, õhud lõõvad karmiks
ja lehti langeb iga ööga rohkem.

PAUL VIIDING.

AADU SÄÄRITS

Kolletamisel

On loodus jälle sügisvärviline:
mets verine ja väljel kuldseid õled,
ja kõrres jälle hämmelgate sõled
ja selgel taeval kargelt sügav vine.

Nüüd kurgedel on kurb ja eksiv minek
ja kahjutunne päikse kahvund tules.
Kord lendab lõng; kord ohakate suled...
Sa vaatled, süda liigutusest pinev.

Neil päevil, millal lehed heidab haab,
sa elu peatumatut võolu tunned:
kuis kõik kord oma tarbe täitnud saab.

Ja tundes nii, kuis vaikselt öitseb surm,
lööb kirglik eluuhk su päeve unne:
veel öitsku, öitsku üürike su nurm!

Üks hea söömismõte,

mis aga varises kokku
elu tegelikkuse ees

1.

Äiapapa oli meil nädal aega külas. Tal on Võrus maja ning kaks kilomeetrit kapsamaad. Käib meid vaatamas igal sügisel ja tingimata üksinda. Äiamamma käib kevadeti.

Kahekümneaastaselt on ta olnud nagu piitsavars, aga nüüd — viiskümmend aastat hiljem — on nagu keskmise suurusega munamägi. Igasse tuppa ei mahu ja teatrisse ei saa üldse minna, sest ei mahu ühele toolile istuma.

Kuid rõõmu ning särinat on temas veel palju, ihuramm on nii kõva, et alles mullu talvel hoidis Võru omnibuse ühel paigal, kuigi mootor mässas ja määratses kogu jõust.

Ta jõudis siia kaasas üks koorem kapsaid ja teine kaalikaid. Loopis kotid kui päkklivid keldrisse ja kui peale selle tuppa jõudes võttis istet, siis raksatas kaks tooli pilbasteks, enne kui leidis kangema ning kõvema, mis tegi küll hädist häält, aga hoidis liikmed sangarlikult koos.

„Noh,“ sõnas siis äiapapa, „mis te siin mässate kah?“

SÜGISENE UDU

2.

Meie vastasime, et pole viga, läheb. Äiapapa tütar, kes on, nagu võib arvata, minu naine, ei tunne oma isa vastu eriti sallivaid tundeid. Seepärast kõneles ta ka võrdlemisi kiuvalt ja tegi kohe juttu, et mis ka Võrus sünnib?

Papa ei teinud küsimust kuulnukski ja sõnas minu pihta:

„Kuule, sa ikka veel vist ei söö? Oled nii kõhn, et karju appi. Näe, eit sul igapidi mõõduinimene, aga ise nagu sääsekoi. Kas ta ei anna sulle süüa või?“

„Nooh!“ naersin mina.

„Ei siin pole naeru midagi. Võib-olla, et ei anna kah. Tema on kange verega naisterahvas, sina aga tossukene. Nii on alati tülid majas ja kui on tülid, siis pole ka õiget söömist. Kas sa julged ka öelda näituseks, mida lõunaks just isemoodi head tahad?“

„Nooh!“ naeratasin mina.

„Ega sa vist ei julge küll. Kas ta julgeb?“

Viimane küsimus oli seatud tütrele.

See vastas:

„Meil siin paha ei antagi.“

„Seal ta on!“ hõikas vanapapa. „Niimoodi te siin olete! Üks ei julge piiksatada, teine teeb, mis tahab. Või paha ei antagi! Aga kui mina tahan, ütleme, täna lühikese leemega lambaliha, mulle aga antakse hoopis pipstükki, siis mul pole ometi nii suurt isu söömiseks. Ja kui homme tunnen, et ihu otsekohe nõuab pipstükki, saan aga lambaliha, siis süüa jällegi poole vähem. Peab alati vaatama, mida ihu tahab ja just seda sööma. Siis tuleb ka rasv ja kõva ramm. Ja siis on ka abielul oma mõte sees ja armastus ei kustu eales ära. Mina ütlen igal hommikul, et vaat täna tahan lihakooke või sea-pekki või õunapannkooke või ükskõik mida, sedasi, kuidas neelud käivad. Ja prouhjen paneb kohe pajad sedaviisi käima, kuidas on soovitud.“

Minu teinepool ütles:

„Aga kui see sinu prouhjen tahab, ütleme, lihakooke, sina aga tahad pipstükki, mis siis?“

„Sa heldene valitsus!“ hüüdis äiapapa. „Meil on ju suud peas! Kui tema tahab lihakooke, mina aga pipstükki, siis

lepime kokku ühe kolmanda peale, mida ihkame mõlemad. Toite on ju palju. Peaasi on, et saad just seda, mis meeldib ja mis pole vastik. Vaat siis on ka alati rõõmus meel ja pole keegi saanud veel öelda, et meie armastus oleks natukenegi mõrasid sisse võtnud. Aga te siin olete ilmast ilma hädas ja muudkui nurinad käivad. Söömise viga puha. Kui siin kord majja seada, on ka hinged jalamaid terved. Kõht on see, mis maailma valitseb, mul pole sugugi häbi seda öelda. Tahate, hakkame homme sedasi peale?“

3.

Minule tegi lugu nalja ja äiapapa tütar leppis kah olukorraga. Igal hommikul pidasime siis suurt konsiiliumi, et mis lõunaks patta panna.

Konsiiliumid kujunesid niisugusteks. Esimesel päeval:

Äiapapa: „Mina tahan kapsaid ja sealiha.“

Ta tütar: „Vuih. Minu soov: keeled hernestega.“

Mina: „Minul — lihakoogid kartulipudruga.“

Äiapapa: „Kartulipudruga? See pole üldse toit. Ja lihakooke olgu ainult harvasti võtta. Aga hea küll, toite on palju. Mina sööksin ka veel hernesuppi suitsuribiga.“

Ta tütar: „Vuih. Võiks veel leppida kuidagi kanapojaga.“

Äiapapa: „Kana see olgu magusaks toiduks peale hammustada, aga muidu mitte. Heldene valitsus, mis sul on ometi hernesupi vastu? Toreda searibiga...“

Mina: „Võiks kah...“

Tütar: „Mitte mingil tingimusel. Siis mina süüa väljas.“

Tulemuseks oli see, et söime küll kõik koos, aga mingisugust segast kraami, millele keegi ei osanud nimegi anda. Teisel päeval aga läks konsiilium nii tülli, et äiapapa sõi väljas. Kolmandal päeval olin mina üksinda kodus ja keetsin enesele nukralt kakaod. Neljandal päeval enam konsiiliumi ei olnud, söime kõik isuga, mida äiapapa tütar oma tahtmise järgi oli katnud ning praadinud.

Ja edaspidi äiapapa söögist enam ei kõnelnud.

JUHAN PAHLBÄRK.

Elu on ilus

LUGU MEESTE SELTSIMEHELIKKUSEST

„Ükskord kogu päeva sinuga kahekesi olla, Priit!“

Priit langetas kohmetult pilgu.

„Sina, Priit, kogu päeva! Mõtle ometi! Varahommikul, kella viie ajal lahkume linnast, ära inimeste hulgast, päriselt kahekesi, ainult sina ja mina! Üsna kaugele eemale, kuhugi väikesse külla söidame, kus kellad helisevad nii valjusti nagu meil ainult suurte pühadel. Läheme üle aasa, kus õitseb vabalt lilli, ronime kõrgele mäkke ja muutume ruskeks päikeses — sinna jääme terveks päevaks lamama teineteise kõrvale. Rohi on nii pikk, et ainult me ninaotsad paistavad sealt seest. Siis läheme kuhugi metsavõõrastemajja ja sööme nagu hundid — — —“

„See'p see ongi,“ ütles Priit kurvalt.

Tüdruk silus õrnalt tal üle käe.

„Ma rahuldun päris vähesega, Priit, ma tean ju, sa pead kokku hoidma, meie tuleviku, meie kodu jaoks. Ma joon ainult morssi ja jätan natuke klaasi järele, et kelner ei saaks küsima tulla, kas tahan veel teist klaasitäit. Millal me söidame, Priit?“

„Kahe nädala pärast. Ma loodan, et kahe nädala pärast.“

„Ah...“

Vaikne pettumus kõlas tema häälest.

„Ma loodan,“ ütles Priit ja võttis tüdruku ettevaatlikult kätevahele, otsekui maiustaks ta võõra vara kallal, „ma loodan, et seks ajaks jõuan nii palju säästa. Natuke on mul juba.“

*

Sellest sai neli nädalat. Kolmandal pühapäeval polnud Priidul veel küllalt raha koos ja neljandal sadas. Nad istusid jaamas üsna vägusi pingil, nad loobusid filmist, mida mõlemad näha oleksid tahtnud. Tüdruk oli võtnud kaasa paar võileiba, need söid nad ära, kui ilm jahenes ja pimenes. Süües tuntakse end ikka nagu kodusemalt. Ja nad kõnelesid ikka jälle oma väljasõidust, lugesid ikka uuesti raha üle ja jooksid siis sõiduplaani juurde. Juba tundsid nad peast kõiki jaamu, kuid leidsid siis jälle midagi, mida pidid järele vaatama, sest linn asetses metsadest kaugel ja veel kaugemal mägedest. Ja kui mõni rong väljus nende sihis, surusid nad teineteise käsi.

„Tuleval pühapäeval!“

„Jah, sina, tuleval pühapäeval!“

Neil oli õnne. See oli üks neid päikesest tulvil kevadisi pühapäevi. Maa auras, kraavipervel siristas esimene ritsikas ja tüdrukul oli käes suur kimp aasalilli, kui nad hilisel pärastlõunal astusid metsavõõrastemaja madalasse tuppa. Seal oli veel keegi härra, kes noogutas neile sõbralikult tervituseks, kui nad sisse tulid.

„Kas ei tahaks te minu juurde istuda?“ küsis ta.

Mõlemad noored inimesed vahetasid kohmetult pilke.

Siis astus tüdruk võõra juurde.

„Kui lubatakse,“ ütles ta.

„Teeksite mulle rõõmu,“ vastas võõras härra ja surus noormehe kätt, „ma ei istu meelsasti üksi, ma armastan inimesi.“

Perenaine ilmus uksele.

„Kas soovite veini?“ küsis ta.

„Jah — vahest ehk hiljem,“ ütles Priit, „või sooviksid sa juba praegu?“ pöördus ta tüdruku poole.

Tüdruk palus:

„Priit, mul on nälg, ma tahaksin üht võileiba.“

„Palun. Ja mulle tooge tass kohvi, proua.“

Võõras härra süütas endale sellal suure tegemisega sigareti ega näinud teiste hädast sugugi hoolivat.

„Proua,“ ütles ta siis, „kuidas oleks kanaga?“

Paks perenaine silus agarasti põlle.

„Jah, härra võib muidugi saada kana — neid jookseb ju õuel küllalt ringi — aga üks sellega lähe nagu aega.“

„Tervest kanast on mulle loomulikult palju,“ ütles härra ja silmitses sõbralikult noori, „kui teie kaasa aitaksite — endastmõistetavalt minu külalistena...“

„Ah, ei,“ ütles Priit ja punastus.

„Mul jääb ju veel küllalt aega kutset korrata,“ naeratas võõras. Siis ütles ta perenaisele: „Praadige üks hästi suur kana ja tehke suur kausitäis salatit. Kõigepealt aga tooge meile keldrist pudel head veini.“

„Parimat sorti, härra?“

„Loomulikult. Küllap me seda juba kanda jaksame.“

„Muidugi,“ noogutas Priit ja naeris.

Ka tüdruk hakkas varsti naerma, kuna vein hakkas talle pisut pähe. Kui võõras võttis seinalt mänguriista ning laulis neile rõõmsaid laule, juhtus tütarlapse pilk mõnikord otsima tema silmi. Mees ei võtnud seda tõsiselt, kuigi tüdruk talle meeldis. Tüdruk oli tõesti ilus, pidi ta endale nüüd tunnistama, kahju ainult, et tüdruk oli poissi armunud. Oli ta temasse armunud? Mõnikord tundus, nagu ootaks ta ainult küsimust, pakkudes talle vastust juba nüüd. Kui võõras jutustas oma kaugeist reisudest, valis ta sõnu ainult tüdrukule, kes istus nüüd tema kõrval. Tüdruku silmad särasid nagu võlutult.

„Kui oivaliselt oskate jutustada,“ ütles ta. „Priit on alati nii kurb, pole sugugi nii lõbus nagu teie.“

„Ja raha pole tal ka,“ katkestas Priit kibedalt.

Tüdruk läks päris kahvatuks näost.

„Andesta,“ ütles Priit ja tõmbas ta enda vastu.

Neiu lükkas tema käe eemale.

„Ei — mitte — sa tead, ma ei salli seda — —“

Võõras härra jäi vaikseks. Ta tõusis püsti ja pani mänguriista seinale tagasi. Uurivalt langes tema tõsine pilk noortele.

„Proua!“ hüüdis ta äkki muutunud häälel.

„Te soovite?“

„Kui suur on minu arve?“

„Neli pudelit veini, kana, sigarid, sigaretid — jah, õigus, tahvel šokolaadi noorele preilile — täpselt kakskümmend kaheksa marka.“

„Kakskümmend kaheksa marka?“

„Jah.“

„Nojah, kallid proua,“ ütles võõras tõsiselt, „ma ei saa maksa.“

Perenaine kokkus.

„Mis see tähendab?“

„Ei midagi. Mul pole raha.“

„Olete maha unustanud? Märkasite seda alles praegu?“

Võõras raputas pead.

„Ei. Mul pole üldse raha. Mul pole üldse mingit varandust. Kuid vahetevahel tahaksin ka midagi head hamba alla saada. Ja teie toit maitses suurepäraselt.“

Perenaine turtsus vihast.

„Teie lontrus! Te võllaroo! Te — te — lakard!“

„Ma näen, prouake, te saate seisukorras aru.“

„Seda ma teile ei kingi! Ma lasen teid puuri pista!“

„See teil küll vaevalt õnnestub,“ vastas härra ja kahmas kaabu, „enne kui politsei siia jõuab, olen ma ei tea kus. Ma tunnen oma ala hästi. Muide — ehk tasub see noormees te kahjud, ta sõi ju ka ja tema mõrsjast preili niisamuti. Mul on au!“

Naerdes paiskas ta ukse enda taga kinni. Perenaine jooksis talle järele. Väljast kuuldus veel tema kriiskavat häält.

„Kui inetu ta nüüd oli,“ ütles tüdruk ja puges Priidule üsna lähedale, nagu oleks tal külm, „selline on ta siis tõeliselt — nii inetu —“

„Ennem nägid teda teisiti.“

„Jah, Priit. Ja sind ka. Andesta!“

Ta surus näo tema kättesse.

„Ma olen ju nii õnnelik, Priit, et sa oled selline, täpselt selline, nagu oled, sina!“

Kui Priit viie minuti pärast kööki läks perenaisega arve pärast kõnelema, jäi ta kokkunult uksele seisma. Võõras härra seisis kõõgis ja vahetas viiekümmemargalist.

„Muu jäägu teile pahanduse eest, hea proua,“ ütles ta sõbralikult, „aga ärge mind noortele inimestele reetke — sõimake aga hästi veel toda õelat lakardit.“

„Aga — —“

„Ärge parem küsige,“ raputas mees pead, „meeste vahel valitseb teatud seltsimehelikkus — mina sain seda ka kord noorpõlves tunda — aga sellest ei mõista te vist midagi. Hea proua, ja see, kes mõistaks, ei tarvitse sellest midagi kuulda.“

Priit läks tasakesi tuppa tagasi.

Ta suudles tüdrukut otse suule.

„Sina!“ ütles ta. „Elu on nii ilus, palju ilusam kui sageli oskad arvata.“

Ida Urbel

„Vanemuise“ tantsu- ja liikumisjuht

Kui soovite külastada prl. Ida Urbelit, siis otsiksite asjalt teda kodust. Ikka saaksite vastuse: „Ta on kahjuks veel tööl! Ta pidi tulema lõunale, aga vist töö ei lubanud.“

Jäime ootama töö lõppu teatris, mistõttu avaneski meil võimalus kohata prl. Urbelit.

Istudes prl. Urbeli mugavasse vastuvõturuumi, peatub pilk tahtmatult seinu kaunistavatel tantsijate piltidel ja lauale asetatud tantsuajakirjadel. Vaadeldes seda nii vaikset, rahu-likku, tagasihoidlikku ja heasüdamlikku daami, otsime tooni, et mitte tunduda pealetikkvalt eadelikaatsena. Iga küsimus tunduks nagu liiga kodusena ja lubamatuna.

Algul küllaltki lakooniline dialoog muutub aga peagi sõbralikuks vestluseks, kusjuures meie kuuleme nii mõndagi huvitavat.

Prl. I. Urbel on sündinud Viljandis, kus ta on veetnud ka suurema osa oma elust.

Oma õpilasaastail pole ta kunagi kavatsenud hakata tantsuõpetajaks või tantsijaks. Veel enam, oma hapra tervise tõttu olnud ta koolis koguni vabastatud reast õppeaineist, nende seas ka võimlemisest ning tantsust. Kuid elu ise on juhtinud ta tantsualale ja kujundanud, nagu seda sageli juhtub, tema nõrkusest tema tugevaima külje. Võimlemisest vabastatud haprast õpilasest sai selle ala väljapaistvamaid viljelejaid.

Algul tuleb tal õpilasena asendada koolipidudel mõningaid kaasõpilasi-tantsijaid. Sealt selgub teistele peagi tema kasutatavus. Mõne aja pärast ei tule tal enam asendada ükski oma kaasõpilasi, vaid abistada ja asendada ka tantsuõpetajaid.

1919. a. lõpetades Viljandi tütarlastegümnaasiumi, kavatseb I. U. astuda Tartu ülikooli, et valmistuda keelteõpetaja kutseks. Tervislikud põhjused sunnivad teda jääma aga Viljandi. Ometi ei jäta ta sööti keelteõppimist, töötades iseseisvalt edasi ja andes ka tunde. Selle kõrval õpib ta asjaarmastajana tantsu prl. Lilienfeldt'i ja Gerd Negro juures. Teda palutakse mitmesse kohalikku kooli tantsuõpetajaks. Siis avab I. U. Viljandis tantsustuudio ja moodsate tantsude kursused. Neil aastal toimub ka tema esimene tantsetendus Viljandis. Tema juhtimisel esineb kuueliikmeline rühm. Neist tema õpilasist tantsib pr. Rotberg praegu välismaal ning Ilmar Roomets tantsusolistina „Vanemuises“.

1923. a. alustab I. U. oma tegevust ka Viljandi teatris. Aegamööda kujuneb teatritöö tema peamiseks alaks. 1929. a. omab I. U. juba „Ugalas“ oma tantsu- ja võimlusrühmi, saades teatavaks ka väljaspool Viljandit oma üldist tähelepanu pälvinud „Mariza“ ja „Zarevič'i“ tantsudega. Sellest alates pühendub ta täielikult teatrile.

1931. a. teeb I. U. pikema õpireisu välismaale — Pariisi ja Berliini, õppides prl. von Feist'i ja hr. Sommer'i juures. Olles tagasi jõudnud välismaalt, algab ta oma tegevust tantsu- ja liikumisjuhina Viljandi „Ugalas“ ja Pärnu „Endlas“. 1934. a. saab ta kutse tulla Tartu „Vanemuise“ juurde. Ka siitki käib ta veel ühe aasta „Ugalas“ ja „Endlas“ tant-

IDA URBEL

susid seadmas. See osutub aga siinse töörohke juures peagi võimatuks, nüüd tal tuleb pühendada kogu oma tööjõud „Vanemuisele“.

Tartus organiseerib I. U. lühikese aja kestel kolm tantsurühma, õpetades neile kehatehnikat, plastikat ja balletti. Ühtlasi õpetab I. U. „Vanemuise“ tegelaskogule võimlemist ja kehatehnikat. Kui mainida siinkohal veel paralleelselt puhtpedagoogilise töö kõrval käivat teatri otsekohest tööd — tantsude ja liikumiste ettevalmistust etendusiks, siis selgub meile, millise töökoorma on võtnud enesele I. U. „Vanemuise“ juhtide peres.

Vaadeldes I. Urbelit töö juures, ei suuda me küllalt imestada tema rahulikku, südamlilikult lahkete ja sõbralikku suhtumist oma õpilasisse. Tema käskluste toon on nii taktiline ja soe, et oleks piinlik toimida pisimalgi määral teisiti.

Sügav intelligents, südamlikkus ja suur, suur töötahe, need kolm joont iseloomustavad I. Urbelit.

Meid on alati huvitanud tema pedagoogilised võimed, mispärast me ei saanud jätta küsimata: „Millised pedagoogid on olnud Teie eeskujuks?“ — „Ma pole kunagi lugenud pedagoogilist kirjandust,“ vastab ta, „ma ei tunne selleks huvi. Minu tööd junib minu parim äratundmine.“

„Millised on Teie eriharrastused?“ — „Mul polegi neid, mul puudub ju selleks aeg. Varem armastasin maalida.“

„Kas on tantsuõpetajaid, kes on avaldanud Teie arengule erilist mõju?“ — „Tantsuõpetajaist on minule suunanäitajaks ja mõjutajaks olnud Gerd Negro ja Rahel Olbrei. Viimane on osanud kohendada ja liita plastikat, karaktertantsu ja balletti lava jaoks minule kõige vastuvõetavamal kujul.“

Lahkudes palub prl. Urbel naeratades külastada teinekord teda mitte nii „ametliku“ jutuga, kuna siis suutvat ta olla palju paremaks jutukaaslaseks. Anname talle selleks kindla lubaduse. Meil on hea meel, et oleme tundma õppinud mitte ainult üldtunnustatud nime omal alal, vaid ühtlasi ka sõbralikku ja omapärast inimest.

S. R.

Tütarlaps sinises

Rich. Janno romaani.

10. järg.

Mida rohkem aga päev vajas lõunasse, seda raskemaks muutus Maajal. Kujutlus, et ta lõunalaual peab paratamatult Rannaga kokku puutama, nägema ta silmi — mis muidugi nii siiralt naeratasid! — ja taluma ta koduseid märkusi, lõi tüdruku jälust otse nõrgaks. Kui saaks ainult ära siit! Aga Maajas tundis ta, et just nüüd ei tohi ta lahkuda, nii ruttu veel mitte!

Lauakatmine oli seekord visa ja tõrkjas. Taldrikud ei tahtnud jääda seisma, kuhi vaja, ja paar klaasi lendas põrandale. Viimaseid üles korjates turgatas Maajal äkki ootamatult läbi pea: aga kui nüüd viskaks maski eest, näitaks oma tõelist palet, siis oleks ometi kõik hea! Rand vahest... Koguni ei vaataks enam Lootsi preililegi endise pilguga... Ja kõik oleks...

Sealsamas tundis Maaja tülgastust üle ihu värisevat. Ei, kui ta põlgab teenijatüdrukut Maajat, kuidas saab ta siis otsemeelselt suhtuda preili Maajasse! Armastuse suur rõõm on niikuinii kadunud ja seda ei võida tagasi ükski maskimuutus. Ainult alandust tooks see, oleks võlts ja kogu eluaja seisaks elavana silme ees: näe, mis sinus armastati!

Maaja surus pea püsti ja ta näol pidi küll olema eriti võõras ilme, sest Juuli küsis:

„Mis sul ometi on?“

Maaja teeskles imestamist:

„Kuidas... mis peab olema?“ Ja katsus muretult naerata ning kibedasti edasi talitada.

Juuli mõikas auravate kastrulite mant:

„Ära sa mind peta, kallid laps!“ Aga rohkemaks tal sel korral huvi ei paistnud olevat.

Lõunasöök tundus Maajale kui udune unenägu. Ranna nägu ta silmas vaevu, ainult viksamisi ja kui kuulis tuttavat häält end kõnetamas, siis tegi kiiresti asja joosta kööki. Seal nõudis äärmisi pingutusi, et mitte nutma pahvatada ja reeta kõik Juulile.

Aga Juulil polnud reetmist enam tarviski. Ta oli oma otsused juba teinud ja õhtupoolikul, kui kogu maja vajas mugavasse pärastsoõgirahusse, siis tuli ta Maaja toakesesse ja istus toolile. Näol väarikas tõsidus.

Maaja õiendas midagi oma kapikese kallal. Kui ta nägi Juuli paljutähendavat poosi, ilmus ta silmi pelglik vine.

Ta ootas küsivalt.

„Ära vaata nii midagi, küllap sa juba tead,“ sõnas Juuli.

Maaja kehtis õlgu.

„Tõesti ma... Mida?“

„Noh, ühtmoodi te salgate kõik. Aga halvasti. Väike lapski saab aru, mis on lahti. Kas sa pole praegu nutnud?“

„Mina?... Ei, kuidas sa seda?“

„Su silmad on punased ja praegugi veel märjad. Nii kui oma tuppa lipsasid, nii ei suutnud pisaraid enam hoida. Kallis laps...“ Juuli hääl muutus tugevasti soojemaks, kuigi karmusetoonid sealt täiesti polnud kadunud. „Sa seleta mulle ilusasti ära, mis sind nii hirmsasti vaevama on hakanud. Või lihtsalt: mis eile õhtul juhtus?“

Maaja teadis, et vaikimine tähendab täielikku alistumist, kuid sellele vaatamata ei tulnud ühtki sõna ta suust. Ainult huuled liigahtasid tasa.

Juuli toon muutus veel soojemaks. „Ega ma sind siin üle kuulama taha hakata — või mõtled koguni, et ajan peale ja pärast siis pistan sõimama? Ole nüüd päris rahul — tahan sulle ainult head. Võib-olla saan koguni abiks olla.“

Ka Maaja muutis tooni soojaks ning siiraks.

„Juuli,“ sõnas ta, „tean, et sa tahad ainult head. Ja pean sulle ühtlasi tunnistama, et tagasiajamine enam midagi ei aita, ja annan sulle õiguse: on tõesti midagi juhtunud. Kuid, kallid Juuli, nii heameelega kui ma ka sinu abi tarvitsaks, pean sulle ütlema: siin ei saa sa mulle kõige paremgi tahtmise juures appi tulla. Ja pealegi, hirmust midagi ei ole, varsti on kõik möödas ja endiselt korras...“

„Mõni asi läheb mööda, aga mõni ei lähe ega lähegi...“ ütles Juuli.

Maaja katsus naerata:

„See läheb, usu mind.“

Aga Juuli ei leppinud nii kergesti.

„Noored tüdrukud on tõesti jah imelikumad kui imelikud. Kui sa hoiatad neid mõne asja eest, siis on nad kanged, löövad käega ja ainult naeravad: ah, küll meie juba teame, ei maksa siin õpetada midagi, teie, vanad inimesed, olete ajast maha jäänud! Aga kui neil siiski läheb viltu ning viperusi, siis on silmad peas ja sama jutt: ei meid saa aidata, teie vähemalt mitte!“

„Ma tean, et ei saa,“ kinnitas Maaja pehmelt.

„Just nii jah tuleb öelda,“ osatas Juuli ja tõmbas hääle karmimaks. „Aga niikuinii on teada, kus, kes ja mis on. Nii nagu ma kartsin, nii on ka läinud. Meie noorhärja on mängus.“

Viimane lause oli öeldud otse majasteetliku rõhuga ja jädi ootama selle vapustavat mõju.

Aga Maaja naeratas ainult väsinult:

„Jäta nüüd, Juuli.“

„Muidugi jätan, sest see pole üldse minu asi. Mina ilmaaegu oma nina ei topi kuhugi. Laske või kamaariskit, mul see on üksipuha. Aga ma tahan ainult teada, mis ja kuidas siin jälle on sündinud. Seda pead mulle kohe ütlema, mis on teie vahel juhtunud?“

Maaja vahtis sõnatult maha.

Juuli astus Maajale päris lähedale ja ta hääl muutus sotsiaals:

„Kas ta sind suudles?“

Maaja vaikis.

„Noh...“ venitas Juuli. „See pole veel kellelegi surma toonud. Nutta sellepärast ei tarvitse. Ja kui nüüd on selgunud — ütleme, et eile õhtul selgus —, et muist plaanidest, mis südamekene nii magusalt valmis oli kuveldanud, ei tule midagi välja, siis pole ka see suurem häda. Nädala pärast naerad oma lollust ja asi sellega. Nii et jäta pirisemine ja lase jälle naeru nagu ennist.“

See jutt tuli nii ootamatult ja oli öeldud nii emalikult mõistvalt ning hellaltki, et Maaja jäi pärani silmi vahtima Juuli rangesse näkku. Kust see vananimine on ometi võtnud oma läbinägeva taibu ja oskuse seada kõik asjaolud ritta otse halastamatu loogikaga?

„No näed, mul on õigus. Arvasin õieti? Näh, suurt kunsti see ei nõua, kui natuke vaadata, mis ümberriigi sünnib. Aga nüüd olgu lõpp ja kõik katki kah. Mina enam ei päri, mis seal kõik oli või võis olla — seda ma tean küll, et oled aus tüdruk ja usun seda — ja omalt poolt sina kah unusta kõik ära. Küll näed varsti, et see polegi maailmas kõige hirmsam asi, nagu praegu arvad. Ütled ainult, nagu mina alati olen öelnud, et mehed on massuurikad.“

Maaja pidi peaaegu noogutama peaga, niivõrd oli ta viimase sõnaga nõus.

„Seda aga teen küll,“ jätkas Juuli, „et kui leian paraja aja, siis virutan sellele kallile noorhärrale otse keset nägu, kes ta on ja mis ma ta'st mõtlen...“

„Ei!“ ehmus Maaja, „seda mitte! Taevas hoidku ei, ei!“

„Nononoo...“ sõnas Juuli üllatunult, „miks see siis nii hirmus on? Peab ometi saksale ära ütlema, et ärgu enam edaspidi lükaku oma nina...“

Maaja haaras Juulil kätest.

„Tõesti!“ sõnas ta paluvalt, „seda ma palun, mitte üht silpi temale. Tema ei tohi midagi teada ega aimata! Palun sind, kallid Juuli!“

See oli nii otseselt anutud, et Juuli vastas:

„Hea küll, hea küll — ma siis ei ütle. On ju sinu häda ja mitte minu. Olgu, olgu jäägu niisama.“

Maaja istus voodiveerele ja tõmbas käed rüppe. Vaikus levis üle toa ja üle köögi. Juuli tatsas oma tuppa ja heitis voodisse, niisugust kommet tal varem kunagi ei olnud.

Kestendavad, karedad käed?

Siin ei aita miski nii hästi kui Nivea. Hõõruge katseks kordki oma käed õhtul sisse Niveaga. Teie üllatute tõesti kui siledad ja pehmed nad on järgmisel hommikul. Ei tarvitse ilmnedagi teie kätest, et teete ise oma majapidamistö. Kui tarvitate korrapäraselt Nivead oma nahahooliks, omate puhta jume ja valged hoolitsetud käed. Nivea sisaldab nahkakaitsvat Euceriti – selles seisabki ta ületamatu mõju.

Hinnad alates 30-nest sendist.
Werner Mehks, Tallinn

26.

Maaja kiri kodustele

Kallid kodused!

On läinud päris palju aega, kui viimati kirjutasin. Aga need päevad jooksevad ju nii hullu kiirusega, et otse pudenevad peost.

Ega ka erilisemat midagi pole juhtunud. Siin on endiselt tore olla, mingisugust tüli ega pahandust pole olnud. Juuli on ikka niisugune kompvek nagu ta alati olnud ja pere rahvas on teadagi nii vastutulelik, kui vähegi saab. Proua on mitu korda küsinud, et kas ma juba pole ära väsinud, aga niisugust asja minuga muidugi ei juhtu.

Täna aga, et saatsite mulle tolle „Kassikese Nelli“. Mul oli tõesti hea meel ja mul oli temaga väikene kavatsus, mille ka teostas. Kuigi nüüd vahepeal selgus, et see oli õieti asjata, pole mul siiski kahju. Suur tänu veel kord!

Enam küsib, et kuidas mul rõivaste ja muuga ka asjaolud on. Täna küsimast, kõik on kõige paremas korras. Pereproua on nii lahke olnud ja mu vaeva ning tööd tasunud õige rikkalikult, nii et olen saanud enesele kõik muretseda, mis vaja. Mõned kopikad on jäänud koguni ootama paremaid paigalepanemise päevi. Tühja-tähjale ei hakka ma muidugi kullutama, sest olen ju teenijatüdruk, kel ei sobi edev olla. Näete, misuke truu jünger olen oma Juulile ja kui ruttu olen võtnud tema õpetused omaks. Pean siinkohal ütleva, et Juulil on otse haruldane and inimeste tundmiseks ja üldse elu tundmiseks — olen seda siin mitmel korral päris konkreetselt võinud näha. Säärase inimese õpetusi maksab siis ka kuulda võtta!

Muuseas — see paistab ehk käesolevast kirjastki — olen nii sisse elanud oma praegusesse kutsesse, et ei oska enam muud meele mõeldagi ega keegi teine olla. Olen teenija Maaja kõige ehtsamal ja otsesemal kujul. Jajah, võite tõesti uskuda. Ja arvan, et mul ei tarvitsegi kunagi tulevikus teisi hakata mõtlema, olen kindel, et nii on kõige loomulikum ning lihtsam elus õnne leida. Pean teile tunnistama, et siin vahepeal mässasid mul peas ka teised mõtted — kord käis vilksamisi koguni säärase mõtte, et lasen oma maski maha — aga see oli ainult momentaanselt nii. Ärge mõelge, mitte mingisugustel kurjadel põhjustel, ei — niisama. Küllap sellest teile veel hiljem jutustan.

Nii et — läheb hästi ja ilusasti.

Aga kõigele sellele vaatamata on mul siiski kerkinud üks kavatsus, mida pean vist ka täide viima. Ja nimelt — ärge väga üllatuge — pean vist praegusest kohalt lahkuma. Teie muidugi väga imestate, et kuidas siis äkki nii? Kõik on tore ja siiski tahab ära minna? Asi on ometi päris lihtne. Lugu on nii, et see on ju väga tore, et proua on siin nii lahke ja hea, aga teisest küljest: kas just see mind ei takista elu nägemast päris õigest küljest. Pererahvas teab, kes ma olen, ja suhtub minusse ka vastavalt. Kes seda teab, kuidas siis oleks, kui ka nemad midagi ei teaks? Ja olen mõelnud, et

kui juba kord on hakatud praegust rada käima, siis tuleb seda teha ka päris põhjalikult. Muidu jääks asi ikkagi poolikuks. Ja seepärast olen mõelnud, et otsin enesele koha, kus mind keegi ei tunne, ja olen seal ülejäänud aja. Siis on ka põhjalik kool käes. Kui ma prouale asja ära seletan, siis mõistab ta mind kindlasti. Ja küllap kirjutab mulle ka hea soovitus. Seda võib ta tõesti kõige puhtama südamega teha.

Mis te sest asjast arvate?

Kõige lähemal päevil ei saa ma seda mõtet muidugi veel täita, võtab veidi aega, enne kui siin kõik saan korda seada. Aga põhimõtteliselt olen juba otsustanud ja selle otsuse juurde jään kindlaks, mis ka ei juhtuks.

Aga — niisugused need naised on — patran siin kogu aja enesest ja ainult enesest. Kuidas sealpool kah elu läheb? Kuidas tervised on ja mis teeb isa reuma? Muuseas Juuli teab öelda, et jooksja jookseb kohe minema, kui teha kadakavanne, kuhu on juurde lisatud mõni toop hapukapsaid. Mul on Juulisse usku ja seepärast tehku isa proovi. Aitab kindlasti!

Kell hakkab 12 saama. Ümberringi on sügav rahu ja Juuli hingamine tuletab sundivalt meelde, et on aeg magama minna. Ma siis lähengi. Teate, praegu tunnen nii teravasti ja otse valusasti: tahaksin koju, tahaksin koju! Kisub teie keskele, teie kõigiga kõnelda, teid kaisutada. Vahel oled niisugune narr ja tunded, et oled ihuüksi, kõigist maha jäetud ja et ainult kodu võib anda südamerahu tagasi. Aga ärge erutage: need mõtted käivad niisama, kui kell on 12, väljas on pilkane pime ja ümberringi kõige segamatum vaikus. Homme muidugi läheb elu jälle edasi nagu ta minema peab.

Elage siis kõik ilusasti ja mingi teil kõik asjad ikka paremini!

Suudlen!

Maaja.

27.

Artur

Need olid õieti põgenemispäevad, mis nüüd järgnesid. Rand otsis ja kasutas igasuguseid võimalusi, et Maajaga kõnelda, mõned korrad hoidis isegi vägisi kinni, kuid kõik jooksis tühja. Maaja põgenes murematu südusega, ei vastanud ühelegi küsimusele, ühelegi etteheitele ainsamagi sõnaga. See oli seda kergem, et tal seisis kustumatult meeles tolle saatusliku teatriöö v a s t i k u s, ja kuigi Ranna näost peegeldus vahel päris võltsimatut muret ning valugi, siis ei suutnud see enam leida Maaja südames usutavuse pinda.

Siis tulid kirjad. Maaja heitis nad kõik avamatult tulle. Kahetses küll igakord ja mõtles, et oleks võinud ju läbi lugeda, mis siis sellest?, aga järgmisel puhul oli kiri jälle tules ilma pikemalt mõtlemata.

Oma igapäevases töös ja tegemises katsus Maaja kõik endiseks seada ja tuju hoida nii kõrgel kui vähegi võimalik.

Kerge see polnud, aga et Juuli ei teinud valusast küsimusest üldse juttu, vastuoksa — püüdis meelega kõiki vestlusi hoida võimalikult kaugemal radadel, siis sai ometi kuidagi toime. Pealegi hoidis ta meeli ärevil üks mõte, mis oli nii tore, mis tuli tingimata teostada.

Rand pidi veel nägema asju!

Õuel oli väike plekksepa-töökoda, kus töötas sellina suur ja tugev „nuurmiis“ — nagu kojainaine ütles. Artur oli ta nimi. Oli lõbusa ning rõõmsa olekuga poiss ja tal oli olnud Maajaga tihti juttu. Tagus õuel oma veetorusid ja kui Maaja sattus mööda minema, siis seati muidugi jutuõnged kohe välja:

„Näe, kus mede prelna jälle nagu upin veereb ringi.“

Või:

„Näh, tskae, nüüd vist tulevad pulmad, et siake verrev rõivas seljan nigu keisriinal ennegi.“

Maaja oli alati lõbusasti vastanud ja nii olid nad juba harjunud vastastikuse vallatlemise ning narritamise. Aga sinasamma see kõik muidugi jäi ja poiss ei teinud omaltki poolt vähimatki katset lähemale pääsemiseks, mis teadagi oleks sellegi vallatlemise jalamaid lõpetanud.

Tollele Arturile mõtles nüüd Maaja pidevalt. Ja haudus plaane.

Ühel pealelõunal sattus ta minema üle õue. Ta märkas kohe, et Ranna aken oli lahti ja Rand ise seisis akna juures. Otse vastas üle õue istus Artur ja tagus torusid.

Maaja lõi näost õhetama, aga sundis enese rahulikuks ja naeratas Arturile nii magusasti ja „õrnalt“ kui vähegi suutis.

„Terekest mede preln!“ naeris poiss.

„Tere, tere!“ sõnas Maaja otse õnnelikuna ja jäi seisma.

„Ah et siis nüüd jällegi randeoule või?“

„Mis asi see on?“

„Noh, eks ikka siuke asi, mida plikad kangesti armastavad. Poisid kah. Trehvunks.“

Maaja naeris vallatult:

„Ah soo! Ei lähe. Mul pole kellegagi minna. Keegi mind ei kutsu.“

„Ehehee!“ naeris Artur südamest. „Ah et keegi ei kutsu? Niisukest upinat? Ohohoi, vaat kus saab nalja!“

Ja naeris veelkord ägeda parinaga.

„Ära naera midagi. Kas sina mind oled kutsunud?“

„Kas ei ole või? Aga sa ainult siristad siin ja siis pirtsti jälle minekul. Sa ei anna end ju hõlma alla tõmmata.“

Maaja tõmbas ühe silma kelmikalt vinekile:

„Ega's ühest kutsumisest aita. Kes siis nii peru on, et kohe muudkui paugu pealt valmis. Tuleb mitu korda paluda.“

Arturile näis see jutt hoopis erinevana tavalistest naljatlemistest ja ta lõi hulga tõsisemaks.

„Noh, susi...“ venitas siis, „ah, et kui ma kõvasti ja palju palun, siis tuled trehvunksile?“

„Kes seda nüüd jälle kohe õkva teab. Aga sa pole ju veel proovinud. Proovi ära, küll siis näed.“

„Nooh!“ naeris poiss, „niisukeste asja teeme kohe ära. Kuda peab paluma?“

„Ikka ilusasti.“

„No ilusasti muidugina, kos sellega. Aga viimaks sa võltsid ja viskad ainult nalja?“

„Kuidas siis nalja! Tõsijutt ikka.“

„Nosiis...“

Poiss mõtles endamisi, suunurgis naeruvine, mis aga aegamisi kustus.

„Vot tore sehv!“ hüüdis siis äkki. „Lauba on „Tulevikus“ igavene käre pidu. Tule sinna! At sa susi, kus oleks maru olemine! Kas tuled?“

„Sa pole ju palunud.“

„Kuda põle?“

„No kas see oli siis kellegi palumine. Ise lubasid ju ilusasti.“

„Ah soo! Nooh... pittensie väegade, palun, olge heaks ja tulge lauba pidule. Kas nii käib?“

„See oli juba parem. Aga mis see „Tulevik“ on?“

„„Tulevik“? No küll sa oled ka tume öö! „Tulevikku“ ei tea! See on spordiselti maja, kus lauba ja pühaha on suured piduõhtud. Tantsu ommukuni välja. No kas tuled?“

„Kas seal on tore?“

„Vai veel! Tuled kodu ja laulad kolm päeva takka perra. Ikka utsahtsaa, uhtsahtsaa! Nooh, lõbu on juba nii, et kapaga. Kui mina olen veel kaasas...“

„Noh, seda muidugi. Ma võib-olla tulen.“

Artur, kes viimase momendini oli tüdruku jutu tõsiduses ikka veel kahelnud, ajas nüüd silmad pärani. Viimane lause oli öeldud niivõrd tõsise asjalikkusega.

„Tore! Ah sa mädand!“ hüüatas poiss ja lõi torru sügava mõlgi. „Asi on vask. Ma lauba õhtul ootan siin. Kas sa kell üheksa juba saad?“

„Saan küll.“

„Käpad koos ja tehtud. Saab vaadatud. Aga et sa... sirtssaba, ei peta?“

„Kus ma's petan. Tulen kindlasti.“

Maaja lippas kiiresti majja. Mõru maik oli suus ja süda tagus uperpalle. Aga võidurõõm käis siiski üle kõige: Rand seisis akna juures ja kuulis kõik! Nähku, et Maaja tüdrukul pole vajagi seda kõrgemat seisust, „omasuguseid“ küllalt ja veel missuguseid!

28.

Suuri sündmusi „Tulevikus“

Mida lähemale laupäev jõudis, seda rahutumaks Maaja muutus. Oli küll hea lobisemisi Arturile lubadust anda, aga lubadust täita! Muidugi, kõige lihtsam oleks ju Arturile ära öelda ja suuremat pahandust sellest ei tuleks. Aga pea see ei või Rannale teatavaks saada, et kõik oli ainult tühi nalja-jutt ja siis on advokaadihärnal hea naerda: tüdruk ajas tühja jonnii — või narritamisjuttu!

Ei, kui on alatud, siis olgu ka lõpule viidud!

Aga kuidas selle armsa plekksepa olla ja mis temaga peale hakata? Ta on ju hea poiss iseenesest, nii vähemalt paistab, kurja temast ei tohiks karta, aga mine tea, kui satub pidutujju ja kui veel juhtub nii, et kergitab pudelikest... On ju kojamees kah päris ingel, aga vaata, mis teeb, kui viin aru peast ära võtab!

Midagi polnud aga enam parata ja kui laupäeva-õhtu kätte jõudis, siis palus Maaja luba minna õhtuks kinno. See oli esimene kord, kus ta valetas prouale, Juulile, kõigile. Oli piinlik seda teha, peaaegu oleks viimasel minutil tegematagi jätnud, aga ta surus südame kõvaks ega taganenud.

Artur oli muidugi juba ootamas. Oli pühapäevases mundris, uhke lips ees, lakk-kingad jalas. Ja kummardus viisakalt, pakkus „unter-konks“ ja kui sellest loobuti, siis tüli ei teinud, kõndis niisama kõrval.

Taevale tänu, mõtles Maaja, et ta vähemalt praegu veel on kaine!

Arturil näis olevat kiire, sest ta udjas oma pikkade koi-badega õige nobedasti ja tikkus vägisi Maajast sammu võrra ette. Märkas seda aga kohe, tõmbus tagasi ja sõnas:

„Näh, pole harind ju sedasi tipsima.“

Kuid pisut hiljem oli ta jällegi meetri võrra esirinnas ja Maajal oli tegemist, et mitte hoopis maha jääda. Pidumaja oli võrdlemisi kaugel ja Maaja päris õhetas, kui pärale jõuti.

Rahvast oli juba paksult koos. Eesruum, kus hoiti ka ülerõivaid, oli tihedalt täidetud ja näis, et tuleb kaua oodata, enneki jõuab rõivaruumiletini. Aga Artur pani siin oma „kavalervere“ kohe kõvasti käiku ja tema küünarnukkide mehine töö see oligi, mis viis nad võrdlemisi kiiresti ning hõlpsalt oodatud paigale. Tagasitulek oli veelgi kergem ja nii olidki nad varsti pidusaalis, keset naervat, segi-sagivat, kihisevat ja kahisevat rahvahulka.

„Täämba on see tore asi, et iiskava pole õllagi. Kohe läheb tantsuks lahti, nii et käriseb. Kas istume kohegi?“

Ümber võrdlemisi avara saali olid seatud mitmes reas lauad, kus juba klõbisesid kahvlid ja mulksusid pudelid.

„Istume,“ sõnas Maaja masinlikult. Tal nagu udutses silme ees ja ahistav hirmutunne lõi hingeldama. Mis sellest kõigest küll välja tuleb, taevast hoidku!

„Ma mõtlen kah,“ ütles Artur, „et lööme siia kohegi ankrusse. Siis on kindlamb — tantsid vahepeal ringi nigu tola. Näe, siin ongi ilus ja paras koht.“

Nad istusid ühesse nurgapoolsesse lauda, Artur raskelt ja koduselt, Maaja ebavalelt ja hirmunult.

„Ähähää!“ naeris Artur, „sa nagu kardad või? Põle kedagi, küll näed, siin on veel ilmamaa lõbus. Mis me siia siis välja käratame? Sa ju viina ikka sugu võtad?“

„Ei, ei!“ hüüatas Maaja ja tõmbus peaaegu kerra laua taha. „Mitte üks tilk? Ja... ärge teie kah...“

„Mina?“ venitas Artur, „no ega minagi tost suuremat hooli, aga ühe karavini ikka. Siin nigu peabki, sest mis sa muidu lauas istud, kui midagi ei telli. Teeme sedamoodi, et sina jood teed ja mina virutan paar kibedat. Ega's ma siuke põle, et ajan tüdrikile juumist peale — kui tahvad, joogu, kui ei taha, lõrpigu vett, mul ükskõik.“

Maaja silmist poetus poisil tugevale heatahtlikule näole tänulik pilk.

„Teeme sedamoodi jah,“ ütles ta.

„Või tahad... veini? Mõni on sihuke, et juub ainult peenemat värki. Raha mul on, ära seda mõtle!“

„Ei! Veini hoopiski mitte! Ainult teed.“

„Noh, tore. Aga paljas tee nüüd jällegi ei kõlba. Oober! Tulge veidi nigu siiapoole kah!“

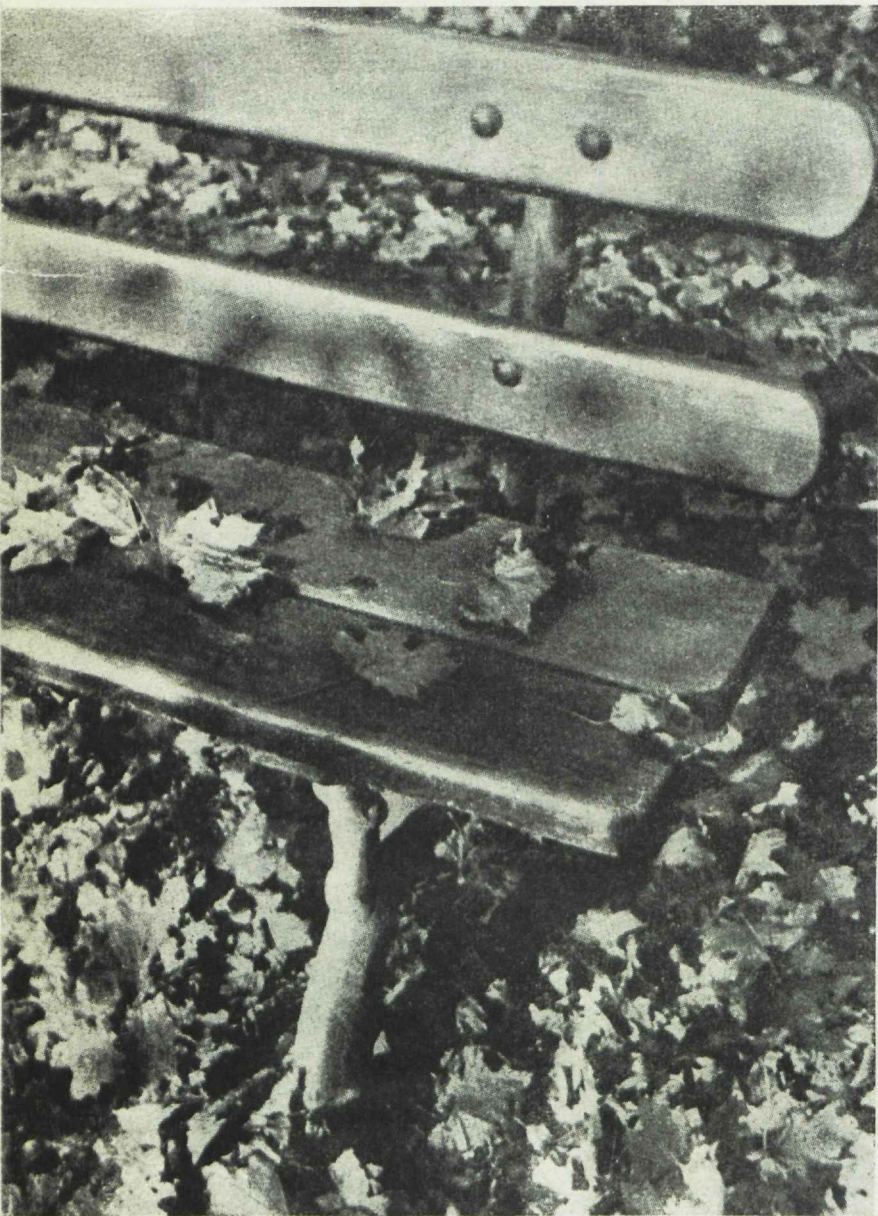
Valges kuues kelder trügis enese laudade vahelt manu.

„Tooge siia üks karavin ja paar tükki sealihha. Ja siis üks klaas teed ja kolm kooki kah!“

(Järgneb.)

Sügis

SÜGIS PARGIS

Anna saab roose

Kell oli juba üheksa läbi. Ahjus praksus tasakesi tuli. Siis helistati. Vanahärra ajas enda vaevaga tugitoolist üles ja avas ukse. Seal seisis noor tütarlaps, hoides käes valgesse siidpaberisse mähitud pakikest.

„Kas võiksin kõnelda preili Annaga?“ küsis ta.

„Minu köögitüdrukuga?“

„Jah!“

Vanahärra raputas sõbralikult pead.

„Anna läks juba ära sängi,“ ütles ta. „Annal oli täna suur pesupäev — see väsitab —“

Näitsik ei paistnud sellest suuremat hoolivat.

„Mul on talle üks pakk üle anda,“ ütles ta.

„Annale?“

„Jah.“

Ja ta ulatas vanamehele valges siidpaberis pakikese.

„Andke aga siia, preilike. Küll ma hoian teda ilusasti.“

*

Kui näitsik oli lahkunud, viis vanahärra paki kööki. Ja kuna ta oli pisut uudishimulik, nagu vanad härrad ikka, ja muidu ka kõige vastu huvi tundis, siis uuris ta pakikest veidi lähemalt ja mõtles, mis küll selles võiks olla. Paberist kumas midagi värvikat ja näpuga katsudes — seda tegi ta ainult veidi, sest võõras saladus oli talle püha — veendus ta, et pakis olid toredad roosid.

„Vaata aga seda Annat!“ mõtles ta aegamisi ja muheles: „Või saadetakse Annale lilli? Ehk on tal homme sünnipäev või mine tea mis?“

Ta suhtus heasoovlikult Annasse, kes oli juba kakskümmend aastat emalikult hoolitsenud tema eest. Seepärast võttis ta laua alt suure kausi, täitis selle ääreni veega ja pani lillepaki hoolikalt vette.

„Küll Anna hommikul veel rõõmustub,“ mõtles ta oma tupp tagasi kobides.

*

Kuid Annal polnud rõõmust juttugi. Sest teisel hommikul ärkas vanahärra nii metsiku kisa peale, et arvas Annale olevat kivi katusele pähe sadanud. Ja kuna kisa ei lakanud, toppis ta jalad tuhvleisse, mähkis enese hommikumantlisse ja läks nii kiiresti kui jalad andsid sinna, kust kisa tuli.

„Mis siis lahti on, Anna? Mis teil on ometi?“

Anna lõkendas nagu tulelont keset köögitüdrukand.

„Mis siis on ometi, Anna?“

Anna nuuksus meeleheitlikult:

„Mõtlege ainult, armuline härra, eile õhtul on toodud mulle mu uus kübar ja keegi eesel on pistnud selle veekaussi!“

J. H. R.

Veidi hilinenud kiri Magdala Maarjale

Kallis Magdala Maarja!

Teie tulate merest nagu vahustsündinud Afrodiite ja peate mind uuesti vääriliseks partneriks, kellega vahetada oma tähelepanekuid ja mõtteid.

Teie olete jumalikult kosunud ja taevalikult pruun. Ühtlasi närvid olete Teil jälle suurepäraselt korras. Nõnda et superlatiive hästi arvukalt, ja ma soovin Teile selleks õne.

Muidugi mõista pean ka mina seda õnnelikuks mõtteks, minna mõneks ajaks eemale tavalisest ja natuke nagu hallitama panevast ümbrusest. Ja kahekordselt õnnitlen ma Teid sellepärast, et saavutasite mõistliku kokkuleppe minna õige üksi mereranda, kusjuures Paul Teid käis vaatamas vaid veekendidel. Ja loodetavasti ei kasutanud ta mitte kõiki nädalalõppe sõiduks Teie randa! Vahest oli tema mõistlik ja olite Teie mõistlik ja katsusite ka mõni aeg teineteiseta läbi saada. Kindlasti oli Paulil mõni teine mererand mõnel laupäeval veetlevam. Ta võis oma sõprade seltsis veidi jälle mürada, pilduda vahest mõnda hulljulget pilku mõnele eriliselt meeldivale rannakostüümile ja tunda end kord jälle nii, nagu oleks ta tööpoollest keegi ja mitte vaid harilik abielu posthobune. Ja ka Teie olete kohanud nii mõndagi meest, kes oli „äärmiselt huvitav“ — muidugi jälle üks superlatiiv —, ja lasksite meelest minna, et keedised ei ole mitte veel täisarvulistest purkides riulitel.

Parajasti, kui tuli Teie kiri, lugesin ma üht pisikest artiklit, milles üks riigisakslane Münchenis natuke koolmeisterlikult, kuid siiski teatava õigusega võtab seisukohta pruunistumise vastu. Kuna Teie rannas ja mujal olete teinud niisamasuguseid tähelepanekuid, siis lubage tsiteerida mõnda mainitud südamekergendusest. Härra kirjutab järgmist:

„Kes täna tähelepanelikult kõnnib mõne suurlinna uulitsail, näeb silmatorkavalt palju tõmmusid nägusid, mis eemalt kõigepealt lasevad aimata mustlasi või neegreid; alles lähemal vaatlusel kooruvad neist tumenahkseist inimesist välja ausameelsed sakslased. Osa neist pruunistunud kujudest on õiged sportlased, keda hoiakult, kõnnakult ja viisilt kohe ära tunnend maailmakindlate inimestena, kes vaatamata oma kergelt pruunile näovärvusele väga terved ja loomulikud välja näevad. Kuid kaugelt suurem osa neist indi-anlaspunaseset kuni neegerpruunini värvitud ja seejuures veel rasvast läikivaist nägudest, eriti naissoo juures, kujutavad üht päris teist ja seejuures vähe rõõmustavat tüüpi. Paljud neist mõjuvad inetuna või neil on mitte midagi ütlevad ja vaimuta näod, nõnda et peaaegu võib aru saada, et nad seda nähtavat loomulikku viga tahavad parandada näo pruunistamisega. Teised aga, kes muidu oleksid kenad, arvavad pruuni naha kaudu huvitavalt mõjuda. Üks aga on kindel, et kõik need viimased tüübid midagi tahavad ette petta, mida nad tööpoollest ei ole, nimelt päikesest pruunistunud,

terveid sportlasi. Süütutel juhtudel sünnib see „terve“ näovärvus kunstliku kõrguspäikese või aga tundide kaup „praadimise“ kaudu päikese käes, kusjuures usinalt määratakse näkku päevituskreemi, milles on sageli 60—70 protsenti vett...

Kunstlik naha neegrivärvus üleliigse päikesepeaste kaudu on sakslasele Saksamaal loomuvastaseks nahanähtuseks ja haiglaseks olukorraks. Kes on kunagi näinud saksa talupoega või perenaist tumepruuni näovärvusega. Seejuures on nad põllutööl jne., jne. . .“ Pikemalt vist ei maksa tsiteerida.

Vahest aitab sellestki, ja et mis on Saksamaal narrus, seda on ta ka meil.

See oli aga nii muuseas ja ma tahtsin õieti kõnelda sellest härrast, kellele vihjasite, et tal olevat tume nagu olnud nagu mõnel Havai saare elanikul. Ning ma kahtlustan teda salvide pruukimises või ka liigsetes päikesevannides, et olla huvitav — teistele kui ka Teile.

Sest mis puutub meestesse, siis on nad ju niisama edevad nagu naisedki. Küsimuse alla käib vaid, millele nad edevad on ja kelle ees. Kuid see on liiga lai kõneaine, et sellega praegu tegelda: ütleme lihtsalt, et mõni võib isegi uhke olla oma suhkruhaigusele, teine oma naisele, kolmas oma poleeritud küüntele ja neljas sellele, et oskab tiritammi ajada. Mingem siis parem üle sellele, kus mees võistleb isegi naisega, nimelt moele.

Kui see sakslane, keda tsiteerisin ennist, kõneleb, et inimene tahab teisena paista kui ta on, siis ei ole mees õieti suhteliselt sugugi teine kui naine, kes laseb enesele kulnud seadida à la vampiir, kes tahab mõjuda vereimejana, mõjub aga vaid napakana. Muide, olen oma silmaga näinud maapoissi, vist mõnda vallasekretäri abi, kes laskis enesele linnas juuksuri juures teha — vesilained. Aga jätkem ka kõrvale see naisestunud nolk ja pöördugem nende juurde, kes tahavad mehed olla, kõvasti ning allakriipsutatult. Ja seal mäletate vist küll neid vateeritud õlgu, mis pidid markeerima jõumeest, ahtakest taljet, ja seejuures oktoober väljakutsuvalt kuklas. Isegi Inglismaal nii kentsakalt kuulsaks saanud endine kuningas Edward, kelle bravuuri Teile muidugi küll pooldate, kelle maitse aga pole minu maitse, mitte sugugi, vastupidi, taevast andku mulle andeks. Juba need kulnud!

Olgu, ma andestan daamidele nende kulnud jalamaid iga kord, kui näen meremehi, kes enestele on rinnale ja käsi-varte lasknud tätoveerida kõikisugu romantilist ja teinekord pornograafilist sodi — see ületab veel. Ja kippusin juba andestama, kui nägin noormeest vesilaineid saamas. Aga vaadake, liha on valmis, aga süda läheb siiski nõrgaks, nõnda et andestamine on vaid väline. Olen viisakas inimene, ütlen ainult mõnikord sekka. Sain Pariisis õige sõbraks daamiga, kellele kohe esimesel kohtamisel ja tutvumisel ütlesin ja seda päris pahaselt: „Ilus inimene olete, miks te oma näo nii olete ära narrida lasknud!“

Kui ma tahan ikka meestest kõnelda ja nende edevusest, satun alati kõrvale. Et mitte jälle välja kukkuda ettevõetud suunast, kõnelen kohe, et meestel oli omal ajal edevust — olla totter ja paista totrana. Tõepoolest.

Teie olete selleks liiga noor, Teie ei ole neid eksemplare näinud. Ja vahest üsna juhtumisi, kui Teie kätte satuvad mõned ajakirjad või veel paremini mõned pilkelehed umbes aastaist 1890—1900, siis võite neid näha. Näha ja mitte uskuda. Selg pidi küürus olema ajastu raskusest. Ja filosoofid pidid nad olema, kes ei raiska ühtegi liigset sõna. Kõige kohta ütlesid nad „pšütt“, sest neile oli kõik selge. Vahest laskusid nad ka lausuma *fin de siècle*. Sest nad tundsid endid kaduva sajandi kõige õilsamate tulemustena, ja mis veel sõna kulutada, kus kõik on selge, üle elatud ja mõistetav!

Noh, tsirkuses võttis rumal August nende kostüümi üle — ja mõjus väga lustakalt, seda rohkem, et ka tema piirdus lakooniliste lolluste rääkimisega.

Teie muidugi taipate kohe, et neil polnud mingit võlumistahet ja õieti mingit huvi kaunima soo suhtes. Ja inimesoo väga kirju koosseisus seas, Jumala loomaaias on ju kõige kentsakamaid liike.

Ma tõin nad Teile näiteks, kuivõrd õnnelikumad on naised praegu, sest nad ei tarvitse mitte näha neist hoopis rippumatuks saanud ja — ma ütlen seda ka ise — väga näotuid tüüpe. Seevastu niisugune sangar on oivaline või suurepärane või taevalik või jumalik või kuidas tahate, sest ta taotleb olla kümnevõistleja või mingi muu sportsman.

Kuid Teie olete neid ju näinud ka nõnda-ütelda käisteväl, see on rohkem supelpükstes, ja võite ise võrrelda, mis on vateeritud õlgade all. Ja kuigi see on hoopis intiimsem tunne, olgugi mitte igakord ilutunnet rahuldav, siiski on see omaette sensatsioon näha inimesi niisugustena, nagu nad

Juba esimene katse

näitab Teile, kui läikivad ja siidpehmed on teie juuksed peale pesemist leeliseta Schwarzkopf "Ekstra-Mahedaga". See vahend ei erista pesemisel ebameeldivat lubjaseepi, seda inetut halli korda, mida sageli näeme juustel. Selle moodsa juuste pesemise vahendiga säilitate oma juuksed tervetena ja rõõmustute oma soengu püsivuse üle.

"Ekstra-Mahe" sobib igale juuksele. Blondiinidele on veel erisort Schwarzkopf "Ekstra-Blond", mis aitab säilitada juuste loomulikku heledat värvingut.

Kõige mugavamad tarvitamiseks on vedelad Schwarzkopf Ekstra-Mahe ja Ekstra-Blond, samuti seebita ja leeliseta.

SCHWARZKOPF EKSTRA-MAHE

Tagame, et on täiesti leeliseta.

Lab. S. Schneider, Tallinn.

on, ja mitte nõnda, nagu neid tahab näha rätsep. Lawrence võitleb tuliselt uute tunnete eest, ka siis, kui nad on ebaõnnestumiste ning absurdsuste tulemuseks. Te loete ometi Lawrence'i?

Tervitades Teile
HOIA RONK

ANKUR TIKKIMISLÕNG ON PARIM

Filminäitlejad
oma lemmik-
koertega

Willy Fritsch

Zarah Leander

Ida Turay

Hans Brausewetter

Hans Söhlker

itleid
lemmik-
koertega

Ida Turay

Hans Söhrker

Roheline kombu

Ükskord seadis müüjanna aknale ilusasti täidetud kombuvaagna. Sealjuures veeres üks pisike ümmarik kombu üle klaasserva alla ja kukkus kukerpalli maha. See meeldis talle kangesti, ta laskis veel lõbusasti mitu korda kukerpalli, kuni jalad läksid pumpsti! vastu aknaserva. Sealt ei pääsenud ta enam edasi.

Kahju küll, aga midagi polnud parata.

Vaatas siis kombuke enda ümber, kuhu ta nüüd õige oli sattunud, ja nägi äkki, et üsna tema ligidal istus maas ümmargune ereroheline kombu. See oli kangesti tore, punane täht rinnal. See oli tema süda.

„Tere!“ ütles kombuke viisakasti. Aga roheline kombu ei vastanud. Ta ehk ei kuule hästi, mõtles meie kombuke ja puskis teist tasakesi näpuotsaga.

Siis nägi ta, et roheline kombu sirutas talle ka sealjuures sõrme vastu. Tipstil puutusid sõrmed kokku. See ajas meie kombu naerma, ka roheline kombu naeris kaasa.

„Istus sa juba kaua siin?“ küsis meie kombu ja naeratas sõbralikult. Roheline kombu naeratas ka, aga ei lausunud sõnagi.

Kahju, kahju! mõtles meie kombuke. Nii ilus on ta ise, tahaksin temaga meelsasti vestelda. Mulle meeldivad ilusad kombud. Kui neid näen, olen uhke oma soo üle. Ah, kui ma ise ka nii ilus oleksin! Ta ohkas, silmitses terasemini rohelist kombut ja pilgutas talle silma. Roheline pilgutas vastu. Ta ronis veidi lähemale — ja roheline ronis ka veidi lähemale. Siis mõistis kombu äkki: tema ise oligi see roheline kombu! Tema ise oligi nii ilus. Ja tema tähtsüdameke hõõgus eripunasena.

Tema meel sai äkki väga rõõmsaks, ta muutus vallatuks, hõõrutas end edasi-tagasi, tantsis ja laulis:

„Ei teadnud ma seda arvata,
et roheline kombu olen ma.
Ei saa veel praegu arugi,
kuis ennast näha võin ometi...
Eks ei ole ime see,
et mina, roheline kombuke,
ennast näen oma silmaga,
enda ees võin seista ka,
endaga võin kõnelda,
enesega tantsida.
Hopsassa, trallalla,
kes oleks säärast imet võinud uskuda!“

Talle polnud keegi veel öelnud, mis on peegel. Nüüd aga istus ta magusana ja ümmargusena suure, suure peegli ees, särades rõõmust ning uhkusest. Ja kui päike talle peale paistis helkis tema roheline kleit nagu ilus kivi kuldses sõrmuses. Ta süda punas peaaegu läbipaistvalt.

Küll oleks hea alati siin olla ja ennast vaadelda, mõtles kombu ja oli väga rahul.

Aga ühel ööl nägi ta imelist und. Ta nägi unes, et tema juurde tuli väike tütarlaps, kes sirutas käe ja ütles: „Oh, kui ilus roheline kombu, selle võtan ma endale.“

Siis ärkas kombuke unest ja teadis, et tema elul on teisesugune siht, kui seal peegli ees ennast vaadelda. Ja teda

haaras isesugune igatsus, igatsus edasi liikuda ja näha veel kord seda väikest tütarlast.

Teisel päeval vaatas ta jälle peeglisse ja ehmus nii, et süda jäi seisma. Nukrais mõtteis istudes ei olnud ta tähelegi pannud, kuidas tema ilus, säravroheline kleit oli muutunud halliks. Hirmunult ümber vaadates kuulis ta enda ümber tasast naeru. Tuhanded häälekesed hüüdsid:

„Meie oleme perekond Tolm, meie jäämegi nüüd siia elutsema. Me kutsume siia ka oma onupojad ja täditütred, siin on nii tore ja vagune olla.“

Siis laulsid nad oma tolmulaulu:

„Hall, hall, hall,
terve maailm on hall,
Ka meie oleme hallid,
see on meie lemmikvärv;
ei salli me ühtki värvi teist,
kõik teeme halliks,
kuni terve maailm on hall!
Hall, hall, hall!“

Kombu ehmus nii, et hing jäi kinni. Mis nüüd saab? Ja minu unenägu, mõtles ta, minu ilus unenägu!

Äkki hakkasid kõik tolmuterakesed hirmsasti kisendama: „Luud tuleb, oi, luud, luud, meie vana vaenlane, tuleb meid ära viima!“

Kombu keeras ennast natuke teisele küljele ja nägi, et vaateaknale pisteti suur, pikkade harjastega tolmuhari.

„Haa!“ ütles see, „siin näikse olevat minu jaoks aga tööd, siit saan jälle korraks tublisti tolmu pühkida. See mulle meeldib! Tore on olla ikka luud.“

Ja pühkis tolmu ära.

„Pea! Ettevaatust, mina olen kombu!“ karjatas äkki meie kombuke ja pani käed silmade ette, sest hari ei kuulnudki tema õrna häälekest, kahmates ta ühes tolmuga oma harjaste vahele. Seal hoidis ta hirmunult ennast kõvasti kinni, sest luud keerutas ja lendas nii, et kombukesel hakkas pea ringi käima. Luud pühkis ja pühkis, kuni viimaks kombuke lendas koos prügi ja tolmuga välja tänavale.

Kombuke püüdis nüüd kiiresti eemale veereda. Tolmuterakesed laskisid enese ka tema küljest lahti, kuna neile ei meeldinud veeremine, nemad tahtsid istuda ikka rahulikult paigal.

Meie kombuke oli aga jälle ilus ja puhas, tema punane süda eretas kui rubiin.

Ta istus kivile päikesepaiste puhkama.

Siis silmas ta äkki väikest tüdrukut, kes tuli joostes mööda tänavat. Kui tüdruk teda nägi, hüüdis ta:

„Oh, kui ilus roheline kombu!“

Siis võttis ta kombu maast ja pistis selle enesele suhu. „Küll sa oled magus!“ ütles keel ja paitas teda. Hambad naersid ja ütlesid:

„Küll me hoiame sind kinni, nii et sa enam maha ei kuku!“

Kombu oli õnnelik. Ta teadis, et oli jõudnud sihile. Tal polnud sellest sugugi kahju, et sulas järjest vähemaks. Tal oli nii hea olla. Ta oli ju magus väike kombuke.

Sügishaigus

Kuldne sügis oma värvitoredusega on jälle käes. Tormipuhangutega puude ja põõsaste kirevaid katteid sasides ähvardab ta ka inimeste tervist. Eriti on ohustatud vanad inimesed ja lapsed. Parimaks kaitseks külmetuse vastu on varakult alustatud karastus lahtise akna juures magamise ja hommikvõimluse näol, keha pesemine külma veega ja jalavannid. Hambahool vajab erilist tähelepanu, kuna haiged hambad on heaks pesitus- ja sissepääsupaigaks haigusidudele. Ettevaatus on kindlaimaks kaitseks! Sooja pesu, kuivade jalatsite ja paksude ning kinniste ülerõivastega võib iga-suguse ilmaga välja minna. Väga kergesti võib külmetuda liiga ettevaatamatu rõivastise või märgade jalgade tõttu! Nohu puhul otsime abi näo aurutamise kummeliteega, nohu-salvidest, -tilkadest ja -pulbritest. Ja kes tahab teha veel enam, võtab arstliku kontrolli all peale valguskümbelusi. Ka mandlipõletiku korral on kummeliloputustel häid teeneid. Keskkõrvapõletiku puhul on soojus iga-sugusel kujul tervita-

tav, olgu siis kuuma õhu, hõõgvalguskümbeluste või sooja linaseemnekotikese näol. Kähisev hääл vihjab kurgukatarrile, millest aitavad üle tavalised kuristamisvahendid ja kaelamähised. Enam või vähem sagedased kõhahood ilmutavad õhuteede põletikku, mis põhjustab palavikku, pisteid rinnas ja limaseid või mädaseid eristusi. Siin on vajalised juba süngirahu, niisked keremähised, soojad joogid (tee, piim sel-tersiga või meega), inhalatsioonid. Niisamuti nimetamis-väärne on kõhamahl, mis lahustab lima. Visa kõha puhul on siiski soovitatav pöörduda arsti poole, sest õhuteedekatar-rist kopsukudede haigustumiseni on vaid väike samm. Sel juhul jätab haige üldiselt raske haige mulje, tal on kõrge palavik, takistatud hingamine ja rinnas pisted. Tuleb tuua tingimata arst, iga-sugune viivitamine võib maksta ennast kibedasti kätte. Sellega ei taheta veel kedagi ülearu kartli-kuks teha, kuid on parem ükskord ilmaaegu arst kutsuda, kui haigust algstaadiumis hooletusse jätta.

Sügisene meri purustab võrke

Lahtistest hammastest

Kui on juttu lahtistest hammastest, siis tavaliselt mõeldakse vanule inimesile. Ent ülekohtuselt! Sest leidub palju vanu inimesi, kel pole ühtki lahtist hammast, ja palju neljakümneaastasi, kel kõik hambad on lahtised. Need paremais eluaastais inimesed on saanud endale ebameeldiva hambahaiguse: ehtsa paradentoosi. Ikka sagedamini kuulub tänapäeval, et see või teine on haigustunud paradentoosi. Tundub peaaegu nagu oleks tegemist mingi „moehaigusega“. Ometi tuntakse paradentoosi juba aastatuhandeid. Kuigi hambaarstid püüavad seda laialt tekkinud pahet lõplikult ravida, pole seni leitud veel küllalt tulemusrikast ravimismeetodit. Kuna aga see aastatesse ulatuv hambahaigus valmistab haigustunule ainelisi ja hingelisi raskusi, on aeg kõnelda põhjalikumalt sellest pahest.

Kui tahetakse mingisugusest haigusest hoiduda, peab teadma, millest ta tekib ja milles ta avaldub. Teatavasti tekib hammastele hambakivi, mis koosneb ilanahaosakeste, pisi-laste ja toidujäänustega ühinevatest lubjasooladest. Lubjasoolad tekivad sülgest. See hambakivi nihutab, mida enam teda sigineb, igemed hamba küljest lahti. On arusaadav, et juurteil ja ka igemetel tekib tugev ärritus. Ja sageli — mitte alati — on selle tagajärjeks igeme pundumine ja punaseks või isegi sinakaspunaseks värvumine. Patsiendi imedes sel juhul pisut iget või hammustades vahest õuna, tekib verejooks. Kui suruda tugevasti igemele, eritab viimane endast valget, mädataolist lima. Rahustuseks olgu aga kohe mainitud, et verejooks ei teki mitte ainult paradentoosi juhul, vaid ka teistel põhjustel.

See on üks paradentoosi väliseist põhjustist. Siin peab hambaarst abistama, puhastades hambad võimalikult põhjalikult hambakivist, et hoiduda edaspidisest kahjust. Sest kui kord on juba tekkinud hambakivi, siis ei aita enam ka korralik hammaste puhastamine. Kuid kaheldamatult on väga kasulik hammaste puhastamine hambakivi sulatavate pastadega.

Peale selle kasutatakse edukalt ka kiirteravi ja igememassaaži, et igemed saaksid tugevasti verestatud. Igememassaaži tehtagu mitu korda päevas, kusjuures silumine sündigu hamba otste suunas: tähendab — ülemiste hammaste juures allapoole, alumiste juures ülespoole. Hiljem on soovitatavad salveiteega loputused.

Ka siis, kui hambad ei sobi enam hästi närimispinnale, kui näiteks hambad tühjade hambavahede tõttu viltu asetsevad ja närimise juures ebahühtlaselt koormatud on, võivad nad logisema hakata. Raskel kujul esineb paradentoos, kui hambakivi tõttu tekkinud erutus ja ebahütlane närimispinna koormatus koos mõjuvad. Kuid ka nende viltuasetsevate hammaste juures on arstiabi võimalik.

Palju raskem olukord on aga seesmist laadi paradentoosi tekitajatega. Nende põhjuste kõrvaldamine pole veel lõplikult selgunud. Hambakivi eemaldamise ja viltuasetsevate hammaste õige seadmisega pole kõrvaldatud veel haiguse tõelised põhjused. On kindlaks tehtud, et paradentoos esineb sagedamini kõhu-, soole-, maksa-, neeru-, suhkru-, reuma- ja kopsuhaigete juures kui tervete juures. Ka hingeliselt rõhutatud meeleolus on inimene sellele haigusele kergemini vastuvõtlik. Nii võib paljusid seesmisi põhjusi pidada selle raskekujulise haiguse tekitajajaks.

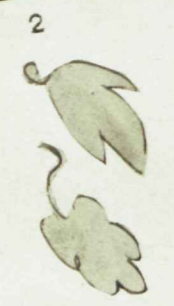
Loodetavasti saab ka nende seesmiste põhjuste vastu midagi ette võtta, kui perenaised arvestavad haigega toidusedeli koostamisel. Vitamiinirohke toit aitab silmanähtavalt kõrvaldada paradentoosi. Kõigepealt peab pakkuma palju toortoitu, vähemalt puuvilja näol. Tuleks hoiduda erutavaist aineist, nagu tubak, kohv, alkohol, teravad lihatoidud ja happed, ka hoiduda liiga paljust soolast. Säärane dieet on paradentoosist hoidumisel või algava paradentoosi juures määratu suure tähtsusega. Selle raskekujulise haiguse vastu tuleb võidelda mitte ainult ilu pärast, vaid ka tervislikust seisukohast väljudes tuleb seda ravida võimalikult põhjalikult.

Süüriisel, -või kolletavate lehed...

6 7 8

1. Moodne kübar rohelistest veluurist.
2. Nägus looriga kape mustast sametist.
3. „Pühapaistusega“ kübar pruunist vildist. Äär kaunistatud sobivate sulgedega.
4. Jumperkleit villasest riidest. Voltkaunistis kraal, käistel ja pealeõmmeldud taskutel.

4 5

5. Pealeõunakleit peenekoelisest villasest materjalist. Seotised ees ja vöö on hõbelameest. Taskud on ümbritsetud väikeste hõbedaste pärlidega. Lõige V löikelehel 88-sm rinnamöödule.
6. Lihtsa tegumoeiga kleit heledamast sinisest villasest. Üksikuid õiskaunistisi võib peale tikida. Vöö sinisest seemisnahast.
7. Näguslik jumperkleit mustast villasest või siidist. Tähelepanu väärivad huvitav kandiline äär, pannaal. Esitükil siidiga tikitud kaunistised.
8. Nooruslik jumperkleit mustast vildist. Äär kaunistatud sobivate sulgedega.
9. Pealeõunakleit mustast vildist. Tähelepanu väärivad huvitav kandiline äär, pannaal. Esitükil siidiga tikitud kaunistised.
10. Moodne sügiskübar mustast veluurist. Kõrval suur tumesinine siiditutt.
11. Meeldiv joker-müts hallist veluurist. Kõrval suur tumesinine siiditutt.

10

11

Süügismoe panorama

Kes suuri „süüdmusi“ ootas, see küll pettus. Kuid tõi on ka see: pettumusele, et nii palju jääb endist viisi, järgnes rõõm sellele, et veenva viisi üle, millega talvemood esitab rea võlvaid ettepanekuid ilma varasemaid sihte varjama. Selle ja teise, rohkema ja vähemaga saavutab ta daami elegantsile uue, nimelt „peidetuse“ varjundi. „Hämmastavaid“ võtteid asendavad tundelisemalt koostatud värviharmoniad ja liubuvate ning irduvate joonte vahelduvus.

Värvid. Eredate, silmatorkavate värvide üksikmõju on läbi. Kuid neid esineb kõikjal veel tükeldatud laikudena tumeda „tõstmiseks“, ääristamiseks ja rõhutamiseks. Maheadad ja teravad toonid, lilla, taevassinine ja kanarbikpunane ääristavad üksikult või teistega ühenduses musti lahtisi nahkingi-kalevjakke, läbides neid heledate laidadena külge ja seljaõmblustes. Värvikaid nõpe eretab korrapärastes ridades kostüümide ja mantlite ees, värvikaid pluuse paistab jakikääniste vahelt. Hulk linnaskäimiseks, reisuks, spordiks määratud mantleid laseb paista ühevärvilistest villastest voodritest roosat violetiga, tumerohelist lillaga. Sääraste „efektidega“ — nii välditamatud kui need ongi pärastlõunases ja õhtuses moepildis — kõrvu näeme selgestimärgatavat maheadate värvide eelistamist. Mahe vabarnpunane, tume granaatpunane, rohekas raudhall ja oliivroheline, vaha-, mesi- ja oravpruun annavad vaikkeid, kuid siiski helisevaid alatoone, poetades oma maalilisi nüansse „plakativärvide“ jäänuste kõrvale. Must on nii väga talve peamiseks värviks, et ei tarvitse seda enam nimetada „endastmõistetavalt ka lubatuks“.

Kübarad aitavad kaasa 1937./38. a. moe erilise moodustamisel. Madalaid kübaraid ei ole enam. Iga joon, iga garnituur kipub ühel või teisel viisil ülespoole. Kõik — volitud nahkkape, mähitud sametturban, kuklasse lükatud kütikübar, ülalt lahtine nahktoru, nokaga kaped, madruse mütsid, ümberringi üleslöödud äärega kübarad — kerkivad pea kohal kõrgele, sageli kaugele üle ühe silma ulatudes. Nad ümbritsevad kukla ülemist osa ja pealage, suunduvad profiilist vaadatuna ette, kusjuures kaarduvad salapärasel viisil üles.

Tegelikult on nad palju lihtsamad kui sõnadega kirjeldatuna. Nende kuju annab siluetele sootuks uue joone ja hoogsuse.

Soengud. Lauba, meelekohad ja kõrvad jäätavad nad vabaks; pealage ja mõnikord kogu peadki ümbritsevad nagu korrapärase diadeemina aga lahtised, ettepoole rullitud lokid. Kuklajuustele jääb kaks moodust. Esiteks kaunis pikk juus laineita sissepoole rullida, teiseks veidi lühem juus ülespoole suunduvaisse laineisse lokkida, nii et pealael olevad säbrud mõjuksid nagu veekeerisena. Selliselt nagu võluvalt ümbritseva soengu ja kübarate hoo tõttu pääsevad moe omapärsed jooned eriti mõjule.

Mantlid. Samet, kalev, muustriliseks kootud vill, madala okkaga nahad ja rebased, haagid, tõmblukud ja nõöbid — säärasest materjalist toodetakse rida tüüpilisi kujusid. Reisumantlid ja rätsepakostüümid jätame kõrvale, neis pole midagi muutunud. Kuid on aga ka sirgeid, lahtiselt langevaid mantleid, mis loobuvad nihästi vöökohta toonitamisest kui ka liialdatud laiusest. Kleidiäärt kattes, väikese mahakeeratud krae ja viltuasetatud taskutega sarnanevad nad kujult väga vihnamantlitega, millistes näeme Londoni udustes parkides jalutavat heast perekonnast noori neide. On ilusalõikelisi mantleid, mis eestpoolt näivad reisumantlina, valjult klassilised, nõöbitatud ja nahkreväridega, profiilis aga näitavad nad kaelast allääreni langevaid sügavaid seljavolte. Siis on kolmveerand-pikki, ainult rinnani nõöbitud sadulmantleid, mille lahtisi servi ääristavad laiad reisumantlina, ja nähtamatult haagitud mantleid, mis jälgivad kehakuju kuni üle puusade, pea-aegu põlvedeni. Kõrged rebasnahkkes kraed ja laiad rebasnahkkes servad toonitavad nende ohjeldatud hoogsust.

Pärastlõunakleidid. Tingimata uudne nähtus on võõta kleidi eelistamine. Me ei hakka ristima seda printsesskleidiks, sest ta omab nii selgesti omapärsust ja tänapäevast nooti. Kõrge, mõnikord pulgakestega toetatav püstkrae, randmeni ulatuv sile varrukas, kitsas, küljelt lõhestatud undruk jälgib selgejooneliselt ja voltideta kehakuju. Rinnal, vöökohal ja puusadel draperub põikvoltidena küljeõmblus-

371

372

373

374

375

376

377

tesse kadudes küllaldaselt riiet, et jätta rindadele hingamisvabadust ja puusadele liikumisvabadust. Sellele skeemile, mida on rohkesti teisendatud, kuid jättes ikka draperinguid vöökohta ja puusadele, on ehitatud suurem osa pärastlõunakleite, jäljendagu nad siis jaki või vesti kuju või olgu rahvitud seljal. Sametornamendid, sillerdavad peastroonid, pitsinkrustatsioonid, ristlevad paelad — hulk igasuguseid abivahendeid aitab toonitada esikülge. Teiseks üldiselt esinevaks motiiviks on laiad miidritaolised põikribad, mis moodustavad keskkoha kleidi pihaosa ja seeliku vahel. Briljantsõrmusena jookseb sillerdav vöö ümber musta kleidi ja selles samas kõrguses ümber küünarnuki. Kuid sääraseid põikosi ei näe ainult värvilise kontrastina. Sageli on lugu süngem. Rahuldutakse mustade tressidega tuhmil villasel või sellega, et võetakse põikosa „vastukarva“ riidest.

Õhtul üllatab modellide rikkalikkus ja uus kalduvus säärt nähtavale tuua: kitsad, alt lõhestatud seelikud, läbi-

paistvad tüllkuued, mis ümbritsevad väga lühikest, veidi jäika siidaluskuuekest, lamee-muareest või atlassist valsikleidid oma lühikeste, laialt kellukesetaoliselt langevate palististega — kõik need arvestavad kandvat, astuvat, tantsivat jalga. Jersey, sametist või lameest modelleeritud raudikleidid loobuvad — vastandina õhtukleitide enamusele — sügavast väljalõikest. Hoolimata pikkadest käistest ja kõrgelest kraest jäta- vad nad oma „nahkamööda“ võlus väga piduliku mulje. Veel näeb ka heledavärvilisi lai, rõngastugedega atlaste. Neid paistavad aga ületavat väga sügava väljalõikega kleidid, mille pihaosa pole muud kui vaid pihukute, vikerkaarevärvides põiktriibulised lameejakid ja laiad lahtised brokaatmantlid oma õrnade, portselanmaalingut meenutavate mustritega. Aegajalt näeb rinnal väljalõike juures kannikesekimbu säravat violetti või täidlaste rooside punast — õhukest pitskapuutsi, — kilgendavat särpi — motiive, millest mood ei näi veel mõtlevatki lahkuda.

Moed

- 371. Lihtsa tegumoega talvemantel. Ees neli nööpi. Krae kotikust.
- 372. Väikese huvitava karakullkraega meeldiv talvemantel mustast materjalist.
- 373. Karusnahast voodriga mantel moodsast diagonaalriidest.
- 374. Elegantne talvemantel tumesinisest riidest. Krae skunksist või hallist rebasnahast.
- 375. Moodne kolmveerand-pikk mantel karusnahast.
- 376. Nägus väikese kraega talve- või sügismantel.
- 377. Moodne talvemantel suurte karakullrevääride ja -kraega.
- 378. Meeldiv roheliste garnituuridega päevakleit vabarn-punasest villasest või siidist.
- 379. Sügisene päeva- või tänavkleit karusnahkse garnituuriga.
- 380. Moodne kleit värviliste piasjadega. Sallil tikitud nimetähed.
- 381. Triibulisest villasest riidest huvitav kleit väikese bolero-ga. Juurdekuuluvad piasjad värvilised.
- 382. Nägus kleit ristisihis volditud valge vestiga.
- 383. Huvitav pealelõunakleit mustast sametist või matt-krepist. Vest valge ja paeltikandid punased.
- 384. Nägus pluus valge vestiga.
- 385. Volditud passiga pluus siidist. Ees kahekordsed kraenurgad, milledest alumised on ka peente voltidega kaunistatud.
- 386. Elegantne pluus valgest siidist. Vestiosa plisseeritud.
- 387. Meeldiv voltkaunististega ja pikkade varrukatega pluus.
- 388. Nägus pluus suurte, tresspaelaga kanditud revääridega.
- 389. Vestpluus paksemast villasest ruudulisest riidest.
- 390. Huvitav taskutega pluus. Ees ja taskutel väikesed ümmargused nööbid.
- 391. Pealelõunakleit mustast siidist või villasest materjalist. Kaunistamiseks kitsad plisseerivad.
- 392. Nägus kleit väikese bolerojakikesega, mis äärest kaunistatud litrite või muu tikandiga.

378

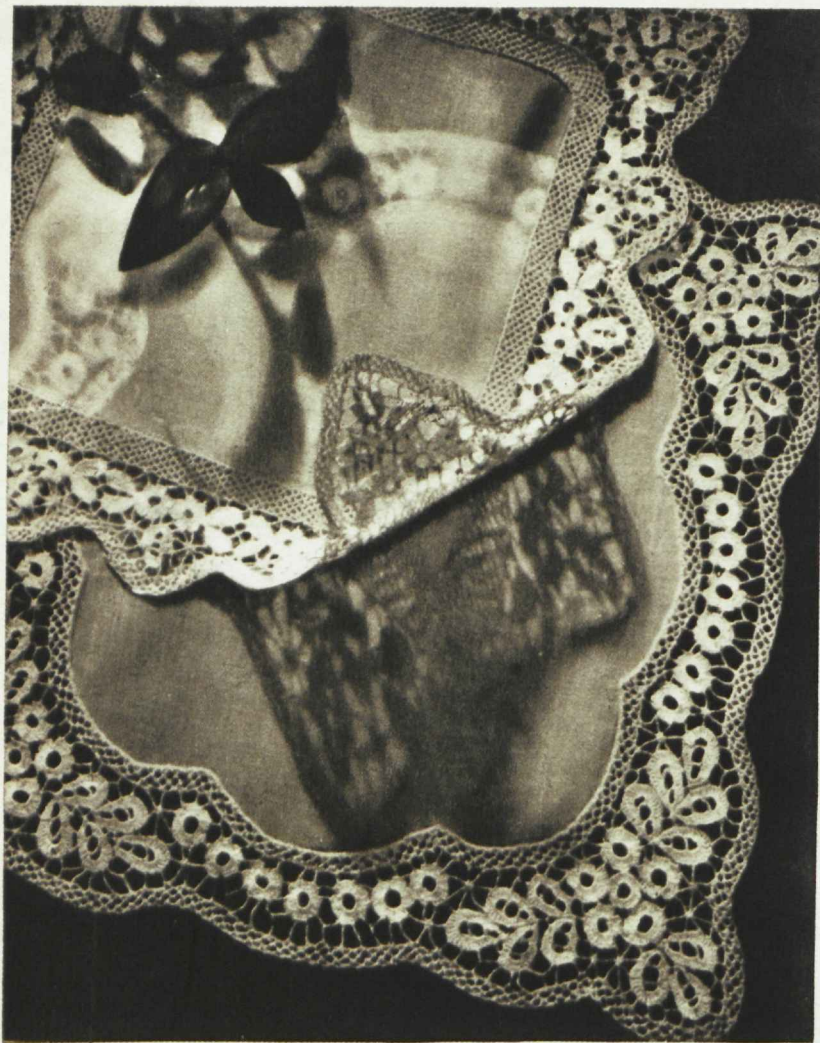
379

380

381

382

383

Kaks liiri pitsidega kaunistatud taskurätti või linakest

Esiteks heegeldatakse heegelniidiga nr. 150 üksikud õied, lehed ja rattad. Niisamuti heegeldatakse valmis ka äärised. Järgnevalt ajada muster mõnele vanale riidele ja kinnitada traageldades valmis-heegeldatud osad ning võrgustik vahele. Mustrid mõlematele linakestele muustrilehel.

Varrastelkootud rätik

Antud rätikule kulub umbes 50 g peent valget või värvilist lõnga. Kududa varrastel nr. 4. Luuakse üles 135 silma ja kootakse 6 rida parempidi. Iga rea alguses esimene silm tõstetakse kudumata ja viimane silm kootakse parempidi otsast. Edasi kootakse kudumiskirja b järgi. Tugevate joonte vahele tõmmatud mustriosa kootakse igal muustrireal 5 korda kõrvuti. Et töö tuleks hõredam, võetakse kõik õhksilmad 2 korda ümber varda, tagasi-real aga kootakse nad harilikult maha. 37. r. alates tuleb joontega piiratud mustriosa kududa 7 korda kõrvuti. 68. r. järel tuleb korrata mõlemaid ääremustreid, kuna mustrit keskosas korrata 70. r. järel. 216. r. järel korrata ääremustrit algusest 7—35 r., millele järgneb 6 r. parempidiseid silmi. Järgnevalt kududa silmad maha. Äärepitsile luuakse üles 792 silma. Esiteks kootakse 3 r. parempidi ja siis edasi 8 korda vahelduvalt kudumiskirja c järgi ja 3 r. parempidiseid silmi. Pits õmmelda külge kahekordse lõngaga. Muustrilehel kudumiskiri b ja c.

Tikitud sohvapadi L. Ein.

Padi on tikitud punakaspruunile kodumaa villasele riidele villaste lõngadega. Tikkida võib mitmesuguste lõngade ülejääkidega. Norra lõnga tarvitamisel harutada see enne pooleks, kuna muidu tuleb tikand liiga paks. Hästi sobib tikkida punane, tumepruun, kollane, roosa.

Mustrit saab toimetusest 30 senti eest.

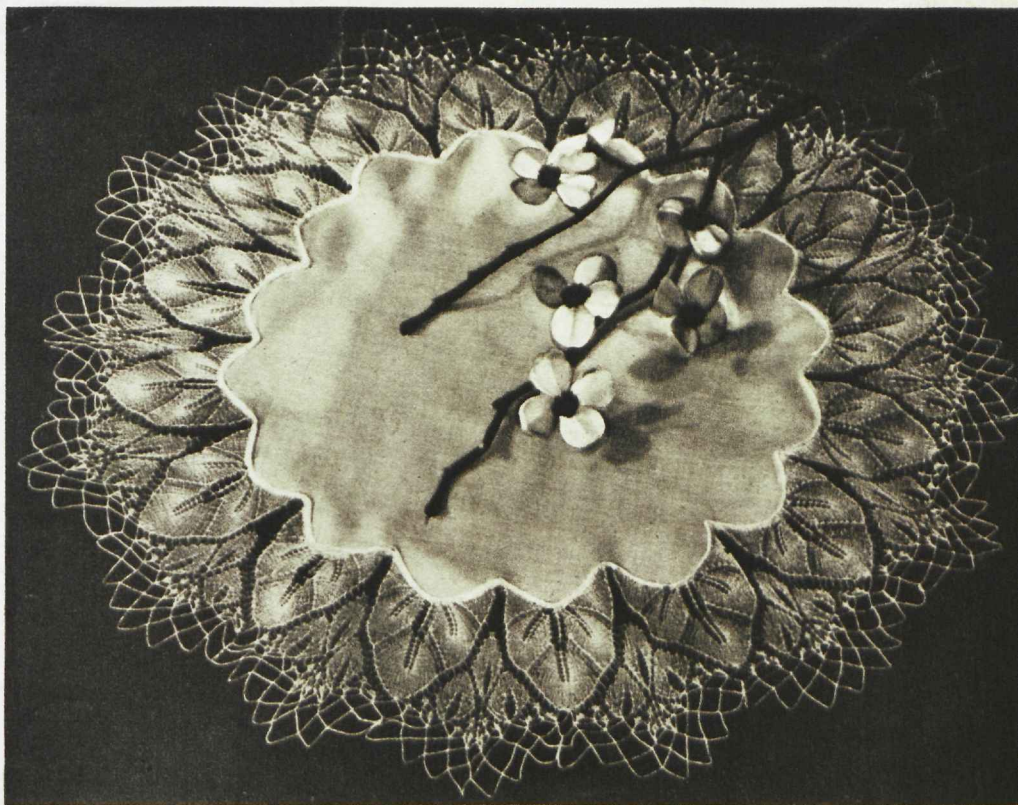
Keelimpistes padi

Antud padja suurus on umbes 50×65 sm, kui õmmelda harilikule käsitöödzuudile. Tikkimise materjaliks võib olla kodumaa „Ekstra“ käsitöölõng, norra lõng, loelõng jne. Värvid on järgmised: tumesinine, helesinine, roostepunane, beež, roheline ja kollane. Valminud tööd pressida kergesti vasakult poolt ja õmmelda mingisugusest riidest tagumine pool külge. Muster muustrilehel.

Varrastelkootud äärepitsiga linake

Linakese läbimõõt on umbes 45 sm. Pitsi laius on umbes 11 sm. Pitsile kulub umbes 10 g valget Ankur heegelniiti nr. 150. Keskel on valge opaalbatist. Üles luua 528-silmaline ring ja kududa muustrilehel antud kudumiskirja järgi. Antud on 1 mustriosa, mida tuleb korrata 16 korda kõrvuti. 46. ringi järel heegeldatakse silmad maha, nagu näidatud sulgudega kudumiskirjal, iga kinnissilma järel tuleb 11 õhksilma, teisel ringil 13 õhksilma ja järgmistel 16 õhksilma. Kui pits on valmis, õmmeldakse ta paraja suurusega riide külge. Kudumiskiri muustrilehel.

Neli nägusat pitsi taskurätile

Pitsid heegeldada Ankur heegelniidiga nr. 100—150.

Pits nr. 1 — ülal vasakul.

Taskuräti nurk lõigata sakiliseks, pöörata kitsad ääred ära ja heegeldada äär ümberringi 1 õhksilm ja 1 samm vahelduvalt. Edasi muustrilehel antud skeemi järgi. Nurgamotiivi õied on heegeldatud igaüks omaette valmis ja ühendatakse.

Pits nr. 2 — ülal paremal.

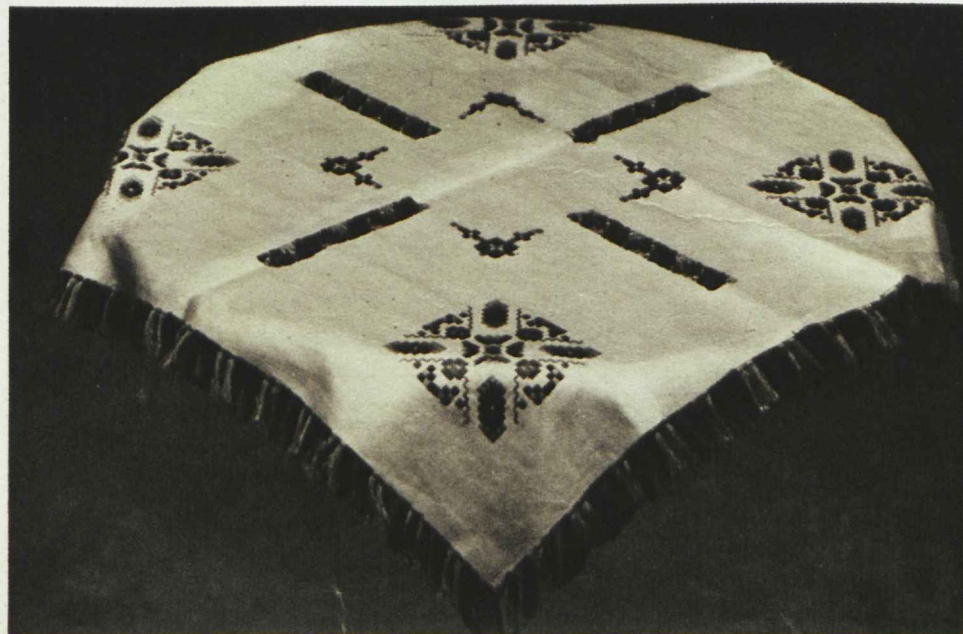
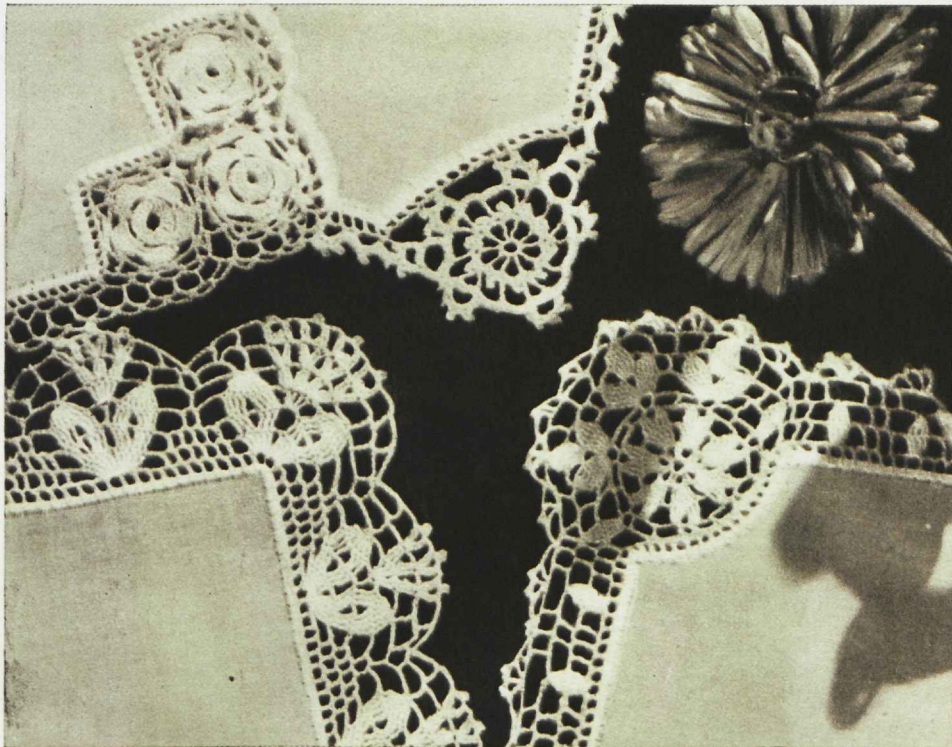
Antud taskuräti kitsas pits ja nurgamotiiv heegeldada Ankur heegelniidiga nr. 80—100 muustrilehel antud skeemi järgi.

Pits nr. 3 — all vasakul.

See nägus lai pits on heegeldatud niidiga nr. 100 muustrilehel antud skeemi järgi. Äärepikoodeks heegeldatakse 5 õhksilma, 1 kinnissilm on tagasi kinnitatud esimesse õhksilma.

Pits nr. 4 — all paremal.

Pits on heegeldatud Ankur heegelniidiga nr. 100—150 muustrilehel antud skeemi järgi. Esiteks heegeldatakse ümargune nurgamotiiv ja siis äärepits. Pikoodeks heegeldatakse 4 õhksilma, 1 kinnissilm on kinnitatud 1. õhksilma.

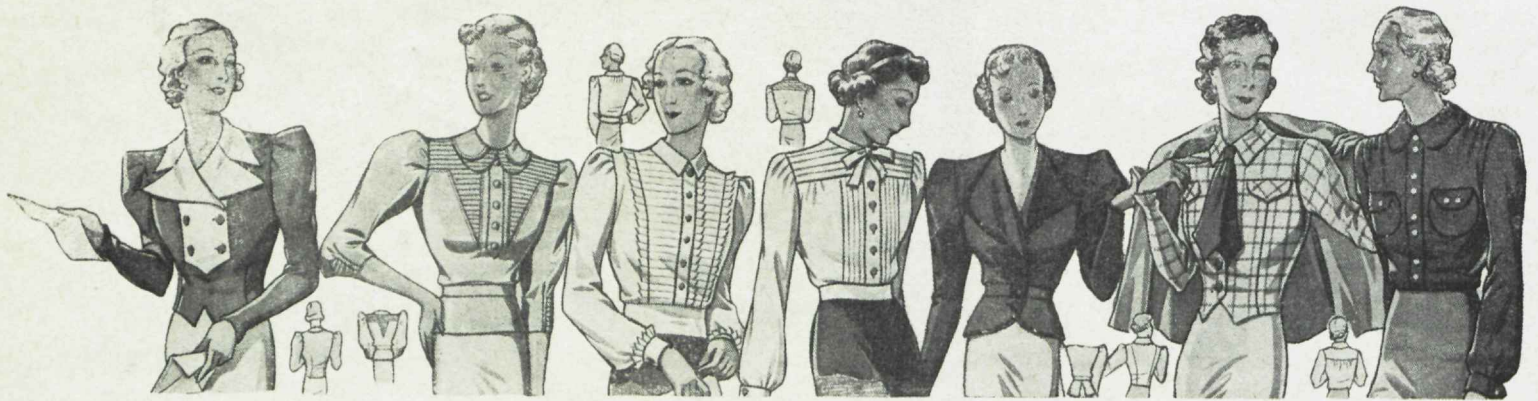

Laudlina setu mustri ja värviliste piludega L. Rein.

Lina on tikitud poolpleegitud peenele linasele riidele setu- ja kastpistes. Lina suurus on 75×75 sm. Lina ääres on värvilisest pärlniidist narmad, millised asetada järgmises värvide reastuses. Narmaste pikkus on 4 sm ja iga üksikut värvi on asetatud 4 lõnga kõrvuti: roheline, punane, pruun, beež, sinine, beež, pruun, punane, roheline jne. Värvid on antud DMC ja Ankur värvikaartide järgi.

1. punane	nr. 920 (DMC), nr. 382 (Ankur)
2. pruun	„ 898 „ „ 809 „
3. roheline	„ 905 „ „ 781 „
4. sinine	„ 805 „ „ 486 „
5. beež	„ 437 „ „ 475 „

Skeem ja muster muustrilehel.

384

385

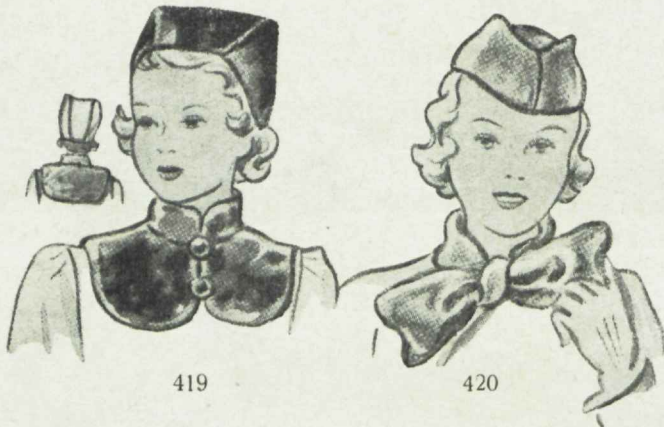
386

387

388

389

390

419

420

393. Päevane jumberkleit villasest materjalist. Kõrge kaelus sametist või siidist.
394. Meeldiv õhtukleit žoržetist, šifongist või tüllist. Aluskleit on taftist, alumine äär on kokku ömmeldud mitmevärvilistest ribadest.
395. Lihtsa tegumoega õhtukleit mustast siidist või sametist. Ilustised on lameest või litritest.
396. Õhtukleit mustast žoržetist. Tähelepanu väärivad kleidi selg ja varrukad.
397. Lihtne õhtukleit pitsist. Kaunistuseks ees kimp kunstlilli.
398. Päevakleit tumerohelisest villasest riidest. Ees ruutmustrilisest siidist vest.

391

392

393

394

395

396

397

399. Raglanlõikeline kleit tumepruunist villasest. Eesolevad ribad võivad olla värvilisest siidist või ka tikitud.
400. Kleit rohelisest villasest või siidist. Esitüki ja varrukate väljalõigetele on alla pandud teist värvi siidi.
401. Moodne kleit tubakpruunist villasest.
402. Nägus kleit tumesinisest villasest. Vest ja krae valged või värvilised.
403. Volditud esiosaga jumberkleit. Krae ja kätised siidilikestest.

Nõudke ainult juuresoleva märgiga

Käsitöölõng

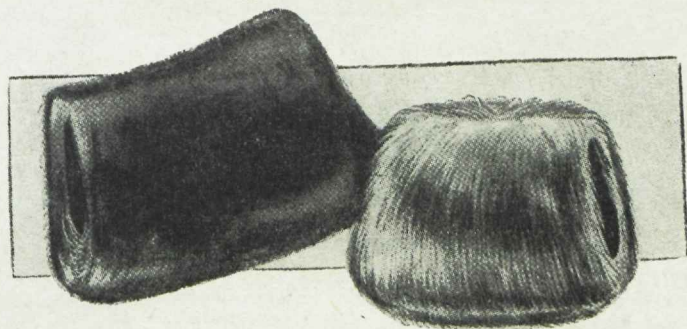
Iuige märgiga

tagab ilusaid värve ja kvaliteeti.

405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416

404. Pealelõunakleit heledamast sinisest villasest või siidist. Kaunistuseks paelatöö või tikand.
 405. Pesuriidest pluus ja villased püksid suuremale poisile.
 406. Volditud esitükiga nägus kleit suuremale tütarlapsele.
 407. Meeldiv kleidike 1—2-a. tütarlapsele. Lõige XI lõikelehel.
 408—409. Kaks nägusat kleiti tütarlastele.
 410. Ülikond väikesele 2—3-a. poisile. Lõige XII lõikelehel.
 411. Talvemantel väikesele tüdrukule.
 412. Ruudulisest riidest meeldiv kleit 5—6-a. tütarlapsele. Lõige XIII lõikelehel.

417 418

398 399 400 401 402 403 404

413. Nägus talvemantel 4—6-a. tütarlapsele. Lõige XIV lõikelehel.
 414—416. Moodsaid talvemantleid lastele.
 417—418. Kaks moodsat muhvi. Lõiked VII ja VIII lõikelehel.
 419—420. Kaks nägusat talvemütsi ja mantlikraed tütarlastele. Nr. 419 müts on 4—6-a. tütarlapsele, lõige IX. Kõrvade juurde võib panna paelakesed, mis lõua alla kinni siduda. Nr. 420 müts on sobiv suuremale tütarlapsele. Lõige X lõikelehel.

Tikkimiseks nõudke kõikjal

sefiirlõnga

maailmakuulsa märgiga tuvi.

Kootud pullover tõmbelukuga

Pulloverile kulub umbes 300 g oliivrohelist inglise või gobelään-lõnga, millist tarvitada kudumisel kahekordselt. Töötada kudumiskirja järgi vastavalt lõigetele. Esitükile luua 100 s., seljatükile 90 s. ja varrukale 40—50 s.

17 sm laiune äär kududa 1 s. parempidi otsast ja 1 s. pahemp. vahelduvalt. Niisamuti ka krae, milline alata pikuti 90 silmaga. Valmiskootud osad õmmelda kokku ning panna ette punane tõmbelukk. Kudumiskiri muustrilehel ja lõige I lõikelehel 92-sm rinnamõõdule.

Heegeldatud jumper mehele

Jumper on heegeldatud beežist villasest pärlilõngast, mida kulub umbes 300—400 g. Heegeldatakse lõigete järgi edasi-tagasi käivates ridades pikisihis. Põhimuster heegeldatakse vahelduvalt 1 rida sambaid ja 1 rida kinnissilmi, nii et samaste rida oleks heegeldatud töö vasakult ja kinnissilmad töö paremalt poolt. Igal 2. ja 3. kinnissilmade real tulevad heegeldada viltu peal lamavad sambad, nagu näha juuresoleval proovil. Esitükk ja selg on alatud küljelt 110 õhksilmaga, järgmine rida oleks siis sambad, teine kinniss. jne. Varrukad heegeldada niisamuti lõigete järgi. Kaelusele ja varrukale heegeldada kitsad ääred. Kui töö valmis, siis õmmelda kokku. Lõige III lõikelehel 100-sm rinnamõõdule.

Heegelproof mehe jumperile

Kootud plus (All paremal)

Plus on kootud heledamast sinisest villasest pärlilõngast, mida kulub umbes 250 g. Kududa varrastel nr. 3.

Plus kootakse edasi-tagasi käivates ridades lõigete järgi. Iga aukmusteri triip moodustatakse 6 kudumisreast. Igal 1., 3. ja 5. real kududa 1 kord ümber varda (õhksilm), 2 s. paremp. kokku, igal 2., 4. ja 6. real parempidi.

Esitükk alata alt äärest 100 silma loomisega ja kududa 1—6 r. pahempidiseid silmi (paremal pool), siis kududa 4 r. edasi paremp., tagasi pahempidi. Esimeseks muustriihuks arvestada töö keskohta 10 kõrvuti auku, selleks kududa 10 korda 1 õhksilm ja 2 s. parempidi kokku. Iga järgmine muustriihu kududa 5 augu võrra kummaltki poolt laiem kui alumine triip. Käeauguni jõudes kududa kummaltki poolt maha 8 silma käeaugu moodustamiseks. 4 rida ülalpool kududa töö keskelt maha 34 silma kaelaväljalõike jaoks. Esiteks lõpetada lõike järgi vasakpoolne, siis parempoolne õlaosa.

Seljatükk alata 90 silmaga. Edasi kududa samuti nagu esitükk, või ka parempidi, silepindne. Varrukad alata alt äärest 66 silmaga. Esiteks kududa 10 r. parempidistest silmadest äär ja edasi nagu kirjeldatud esitüki juures. Enne esimest muustriihu kududa alguseks 23 s. parempidi, siis vahelduvalt 10 õhksilma ja 2 s. parempidi kokku ning jälle 23 s. paremp. Teise muustriihu juures tuleb kasvatamine. 1. r.: 23 s. paremp., 20 korda vahelduvalt 1 õhksilm ja 1 s. paremp. ning lõppeks jälle 23 s. paremp. Kolmanda triihu juures 1. r.: 10 s. paremp 68 korda vahelduvalt 1 õhksilm ja 1 s. paremp., 10 s. paremp. Varrukas peab olema nüüd 156 s. lai. Viienda triihu esimesel real kasvatatakse viimast korda juurde: 10 s. paremp. 10 korda vahelduvalt 1 õhksilm, 2 s. paremp. kokku, 32 korda vaheld. 1 õhks., 1 s. paremp., 1 õhksilm, 2 s. paremp. kokku ning veel kord 10 korda vaheld. 1 õhks., 2 s. paremp. kokku ja siis parempidised silmad kuni lõpuni. 7. triibu 1. ja 2. real kududa 10 esimest silma maha õlakaare moodustamiseks, edasi iga rea algusest 2 s. maha kududa ja lõppeks 9 viimast silma. Kaelusele kududa pahempidistest sil-

madest äär, kui plus on kokku õmmeldud. Kanda valge pikevestiga. Lõige IV lõikelehel 88-sm rinnamõõdule.

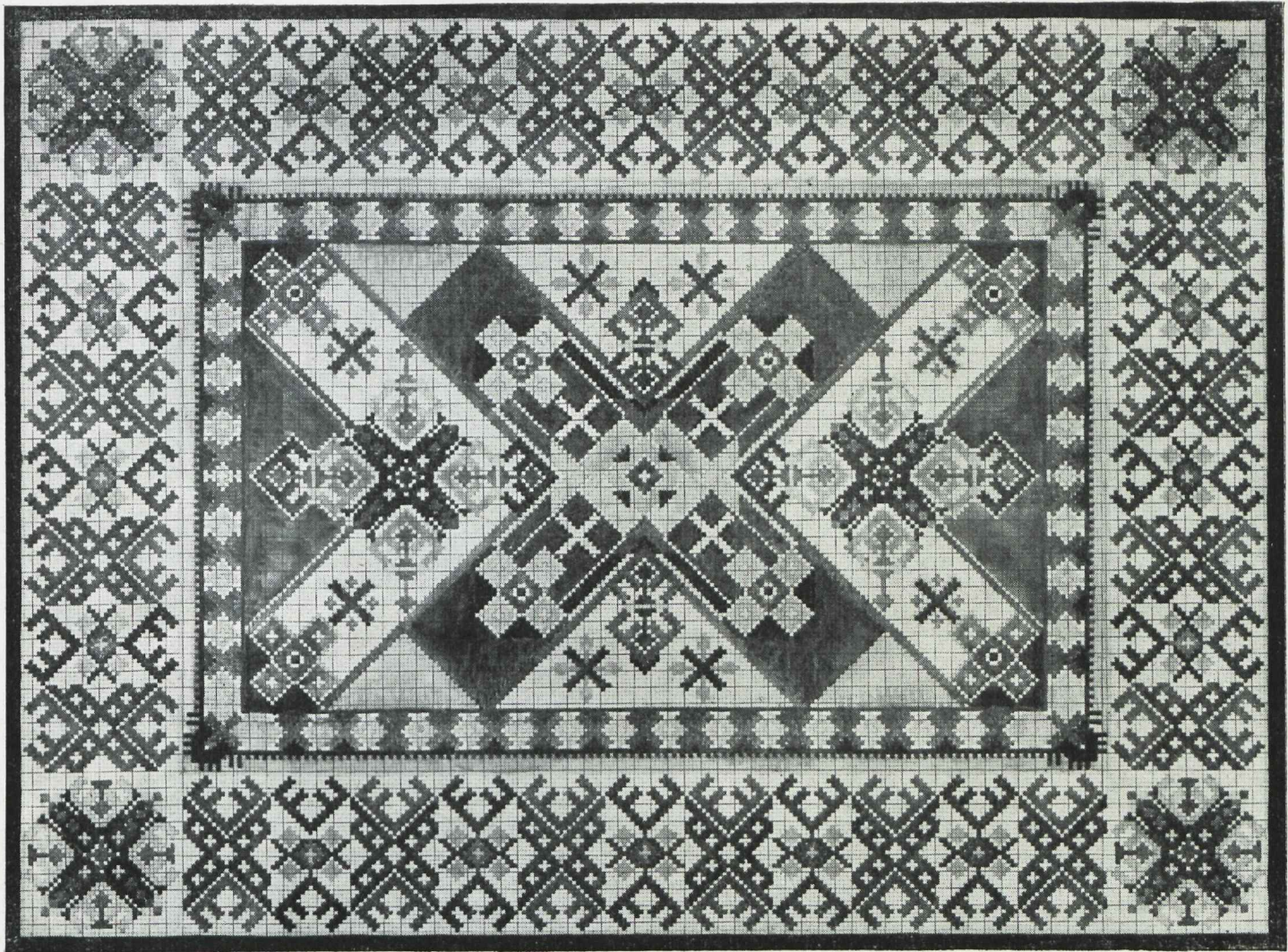
Kootud pullover värviliste tupsudega

Antud pulloverile kulub umbes 250 g beeži, 50 g punast ja 50 g sinist keskmises jämeduses villast lõnga. Kudumisvardad nr. 3. Pullover kootakse osades lõigete järgi edasi-tagasi käivates ridades.

Esitükk alatakse alt äärest 100—110 silmaga. Esiteks kududa 10 sm laiune äär: 2 silma paremp., 2 s. pahemp. vahelduvalt. Edasi kududa põhimuster: 2 s. paremp., 2 s. pahemp., 7 s. paremp., 2 s. pahemp. jne. Värvilised tupsud kootakse nagu näha proovil, edasi-real luuakse silmad ja tagasi-real kootakse kõik korraga pahempidi maha. Ühele 7-silmalisele triibule tuleksid sinised, teisele ikka punased tupsud. Lõnga ei võeta iga tupsu järel katki, vaid viiakse

(Järg lk. 311.)

Vaip

Vaip kavand on vabalt koostatud Viljandimaa motiividel. Vaiba suurus on 227×307 ruutu. Kui võtta iga ruut 1 sm², siis saame ka nii suure vaiba, nagu näitab ruutude arv. Kui aga võtta iga ruut ½ sm, siis oleks vaiba suurus 114×160 sm. 227×307 sm suurusel vaibal oleks pindala 7 m². Nii suurele ristpiste-tehnikas õmmeldud vaibale kulub lõngu umbes järgmiselt:

1. oranž	nr. 38	— 1,3	kg
2. hele roostep.	„ 10	— 0,5	„
3. tume roostep.	„ 41	— 1,6	„
4. tumesinine	„ 36	— 1,75	„
5. helesinine	„ 38	— 1,15	„
6. beež	„ 49	— 2,7	„
7. kollane	„ 16	— 0,5	„
8. pruun	„ 59	— 0,2	„
9. kollakasvalge	„ 61	— 0,8	„

Kokku 9,4 kg

Iga ruutmeetri peale on arvestatud siin 1,5 kg vaibalõnga. Võttes vaiba sõlmimisel iga ruudu asemele 2 sõlme, saame vaiba suuruseks umbes 180×248 sm. Lõngade värvid on antud villatööstus A. Trässi „Ekstra“ värvikaardi järgi. Muster muustrilehel. Soovi korral võib osta toimetusest ka ¼ värvilist mustrit kr. 1.50 eest. Postiga tellides lisandada 10 s. saatekuludeks.

A. O e s t e

Kootud pullover värviliste tupsudega

Algus lk. 312.

alt üles edasi. Tupsud kududa igale 7. reale. Passe ees ja taga kududa jälle nagu äär, 2 s. paremp., 2 s. pahemp. vahelduvalt. Seljatükk alata alt äärest 90—100 silmaga ja varrukad 50 silmaga. Seljapassele jätta taha kinnis, kuhu heegeldada vasakule poolele nõopaugud. Lõige II 92-sm rinnamöödule lõikelehel.

Sukanõelumisest

Me teame kõiki liigagi hästi, kui tüütu ja aegaviitev tegevus on meil, naistel, sukanõelumine. Me paneme iga uue paari märgatava kergendustundega sukakarpi, kuna see tähendab nõelale ikkagi jälle väikest vaherahu. Seepärast pole meil ka sukki kunagi ülearu, mistõttu nad kingina on meile alati teretunud. Ometi leidub ka selliseid kergemeelseid pillajaid, kes hiilivad mööda vastumeelsest nõelumistööst, väites, et nad lihtsalt ei võivat kanda nõelutud sukki. Ehk kõnelevadki nad endi kogemuste põhjal ega tea paremat, sest auk nende sukas võib tõesti muutuda nõelumise tagajärjel valusasti hõõruvaks muhuks. Hästi nõelutuna ei kaota sukk vähimatki oma kantavusest.

Kui pole aega ja tahtmist kulutada pikki tunde sukanõelumisele, on tingimata tarvilik katkised sukad otsekohe jalast võtta ja tervetega asendada. Siis on kahju alles väike, kusjuures parandamiseks kulub ainult paar nõelapistet.

On sukahoidja liiga pingul, rebeneb siidsukas üks silm, mis hargneb kogu sääre pikkuses. Kui juhtub käepärast olema seepi või plaastrit, on asi esialgselt likvi-

deeritud. Redelit lõnghaaval üles võtma hakata on kohutav töö. Parem õmbleme ta vasakult kokku, hoides paremal pool peenikest suka värvi twistlõnga, mille „redeli“ algul ja lõpul hoolega kinnitame. Et aga üldse hoida pannalt suka ülemist äärt käristamast ja ühtlasi ka pahatihti neid „redeleid“ tekitamast, õmbleme juba kohe uuele sukale pikisihis paela sisse, mille külge kinnitub sukahoidja pannal.

Kui perenaine ja ema ei taha istuda järjest katkiste lastesukkade ees, võib ta uued sukad teha tunduvalt vastu-pidavamaks sel teel, et nõelub nende kannad ja varbaotsad täies ulatuses sobivat värvi nõopaugusiidiga läbi. Et väikesed lapsed põlvi ei purustaks, õmbleb hoolitsev ema suka sissepoole põlve kohale tükikese riiet. Kui laste sukad väga läbi on kulunud, on parem juba loobuda nõelumisest ja ajada augule varemkantud suka tugevamast kohast lõigatud lapp alla. Lapp ulatugu auguservast sentimeetri võrra üle. Kui lapp kohale traageldatud, õmmeldakse servad esiti paremalt ja siis vasakult poolt aedpistes üle.

L. K.

Kas naine on neljakümneaastaselt vana?

Ennevanasti oli naine juba 30-aastaselt vana. Tänapäeval olemine nihutanud selle pisut naeruväärse vanusepiiri palju kaugemale. Ometi küsib naine ikka jälle uuesti: „Kas oleme 40-aastaselt tõesti juba vanad?“ Kuulame, mida ütlevad selle kohta mõned naised ja mehed.

„Miks on meestel ses suhtes parem kui naistel?“

„Jah,“ vastas minu küsimusele naerdes 40-aastane mees, „seda peate juba möönma: meil, meestel, läheb ses suhtes paremini kui naistel, meie oleme 40-aastaselt parimas eas, naistest ei või seda aga ometi väita. 40-aastaselt mehelt ei nõuta enam sportlikke suursaavutisi nagu noortelt, kuid neid ei heideta ka veel vanarauana kõrvale. Vastupidi — 40-aastase suhtes on ootused kruvitud eriti pingule, teatakse ju, et ta seisab elu haritipul, ja see annab talle ka jaksu toime tulla suursaavutisiga.“

Naise juures on asi teine, ka on üleminek nooruslikkusest järsem. Ühel päeval peab ütleva endale iga naine: nii, nüüd on noorus läbi, nüüd on vanadus käes! Ja kui ta ise seda ei ütle, siis ütlevad seda teised, mis on veel hullem. 40. aasta on naisele kriitiline aasta!“

40. aasta — naise loova töö aeg.

Keegi 40-aastane naine, kes ennem töötas oma kutsealal, olles nüüd juba 13 aastat õnnelik perenaine ja ema, vaatab mulle pisut arusaamatult otsa. „Mis te mõtlete, kas tunnen end 40-aastaselt vanana? Ühest küljest peaksin naerma selle küsimuse üle, teisest küljest aga tean, kui väga see küsimus puudutab kõiki naisi. Seepärast tahangi vastata. Pole vist ainustki neljakümneaastast, kes peaks ennast veel nooreks tütarlapseks. Tehku ta nii palju võimlemist kui tahab ja hoolitsegu näo eest. 40-aastase keha ei ole ikka enam plika-kese keha. Maailm on juba säärane, seal ei maksa kurvas-tudagi. Vanaduse vastu ei saa kibeda vaenuga võidelda, vaid arukusega ja tükati ka järeleandmisega. 40-aastasena on naine jõudnud loova töö ikka. Nooruserumalused on seljaga, ta on muutunud rahulikumaks ja mõistlikumaks. Jah, ses vanuses jääb tal alles aega endale mõelda. Lapsed on hällist väljas ega vaja enam igapäevast järelevalvet, suure majapidamise esinduslikest muredest, nagu olid need meie emadel ja vanaemadel, olemisest ära. Meile jääb seega palju enam aega meie eneste jaoks. Iga inimene peab töötama enda isiku kallal, terve eluaja, ega saa iial valmis. Ja 40-aastasena tegeleb ta sellega kõige enam. Seepärast peak-

sime armastama seda vanust. Armastades seda vanust, liigume ka vabalt ja kergelt, kusjuures keegi ei tule ütleva, et oleme vanad!“

Kriitiline aeg ametiskäijale naisele.

„Kui naine käib 40-aastaselt ametis — ja neid naisi on sadu, kes seda peavad tegema — jõuab ta neis aastais kriitilisse ikka. Ametialaline tegevus kurnab naise võimeid kahel rindel: esiteks kehaliselt ja veel suuremal määral hingeliselt. Kehaliselt ei või naine 40-aastasena endastmõistetavalt enam seda sooritada, mida nõutakse 20-aastaselt, ta jääb taha niivõrd hästi kateosavuses kui ka vaimseis võimeis. 20-aastase mälu on peaaegu poole parem kui 40-aastaselt! Hingeliselt muutub aga kutsetöö naisele aasta-aastalt rängemaks. Ja siin on 40-ndad aastad otsustava tähtsusega. Igatsus oma kodu järele ja tüdimus töö vastu muutuvad järjest tugevamaks, ka siis, kui kutseala naist tegelikult rahuldab. 40. aasta on naisele otse tuleprooviks, mille ületamine osutub sageli piinarikkaks. Selles eas nõutakse naiselt kahekordset pingutust, kahekordset kohanemisevõimet! Väsinud naise näost paistavad kortsud ja kanavarbad poole selgemini silma. Sel naisel aga, kes ei mõtlegi veel 40-ndale aastale alla vanduda, ei teki mingeid kriise, ei hingelisi, ei kehalisi! Säärasele naisele ei julge keegi suu sisse tulla vanadusest kõnelema. Ametiskäijale naisele on aga 40-ndad aastad ohtlikuks eaks, see on selge!“

Aeg ise on säilitanud meie nooruse!

„On see siis üldse veel mõni probleem?“ küsitakse ainult korduvalt. „Tänapäeva naine, kes seisab keset elu, kel on hoopis teisi muresid, kui järjest ennast jälgida, jääb ehk hetkeks mõttesse, kui talle esitatakse see küsimus. Meie ei vanane, ei 40-aastaselt ega 50-aastaselt ka mitte! Meil pole seks aega! Tänapäeva elu nõuab meilt, naistelt, et aitaksime kaasa, et me ei väsiks ega tunduks endile vanana. Loomulikult leidub naisi, kes tunnevad endid juba 30-aastasena vanade inimestena, aga need pole olnud kunagi noored ega ole osanud eluga midagi peale hakata. On loomulikult naisi, kes naeruväärset jooksevad ringi igavese nooruse tuhinas, kes tahavad kõikvõimalike vahenditega esile teeselda seda, mida enam pole olemas, näides seetõttu palju vanemad, kui nad tegelikult on. 40-aastane naine seisab oma elu haritipul, omades kogunud inimese loovat julgust ja küpse inimese otsustusvõimet. Aeg ise säilitab tema noorust!“

Juuste pleegitamisest ja värvimisest

Loodus oma pillavas andmisrõõmus on varustanud meid nii erinevate omaduste ja väliste tunnustega, et meil üle jääks õieti ainult rõõmustuda. Rassistunnuste mitmekesisuses, inimese kehakujus, kõnnakus, rühis ja olemuses ilmnevate erinevuste kõrval leidub lisaks veel terve värviskaala juuksetoone, heledaimast valgest, blondist, pruunist, punasest kuni sügavaima mustani. Loodus on nii seadnud, et meile antud juuksevärvus sobib meile kõige paremini, kuid siingi tahab inimene sageli looduse tööd parandada. Moesuund dikteerib siis muidugi ka juuksetooni, mis parajasti peab olema „suursugune“ või „ilus“. Et sealjuures harvemini esinev värvus on armastatum, on enamvähem arusaadav. Blond tundub ideaalina liiga paljudele naistele, ka neile, kellele blond sugugi ei sobi. Unustatakse, et näo- ja juustevärvus peavad omavahel sobima. Mitte ühtki teist kosmeetilist vahendit pole tarvitatud seevõrra kurjasti kui vesinikülihapendit ja nuuskpiiritust. Pleegitamisvahendina annavad mõlemad vähiku käes pigem õlgkollase kui blondi juukse. Värvimisel saadakse aga tihti nii näotuid tulemusi, et kui mõnedki naised ise oma juukseid näha võiksid, sooviksid nad, et oleksid läinud parem asjatundja juurde. See oleks hoolitsenud selle eest, et mõni juuksetutt ja lahukoht poleks jäänud tumedaks. Peale selle paneb juuksur tähele kasvõi sedagi, et lauba ja kukla ümbruses olevad juuksed omandaksid heledama tooni, nagu on loomulikult juuksel.

Tuleb üldse hoiatada tumeneva blondi (loomuliku blondi) ühekordse pleegitamisega helendamise eest. Kui seda siiski aga soovitakse, siis lasta seda teha juba asjatundjal. Muidu tuleb juuste eest vastavate vahenditega pidevalt hoolitseda. Blonde juukseid saab heledana hoida näiteks sel teel, et loputatakse neid pärast pesu lahja teega, kusjuures viimasele loputusveele lisandada kahe sidruni mahl, misjärel lasta juukseid päevavalges — suvel võimalikult päikese käes — kuivada. Ka toitlus mõjub blondile juuksele, eriti ebasoovitav on näiteks rasv. Mustad juuksed kipuvad kergesti enne-

aegselt hallistuma, seepärast on soovitatav enne juuste pesemist masseerida peanahka õli.

Lõpuks veel midagi põhimõttelist juuste värvuse kohta: vabanetagu kord ometi arvamistest, nagu oleks tume juustevärvus ebaus. Juustevärvus on esivanemate kaudu pärvise teel ette määratud ja annab isikule omapärase võlu. Värvimine saab vajaliseks ja on enam kui moetuju alles siis, kui juuksed pole loomu poolt ilusad, vaid on värvuselt laigulisid ja segased. Kes aga kord soovib värvimiseks algust teha, mõelgu sellele, et see toob enesega kaasa suure hoole ja alatise ülevärvimise. Peale selle peavad siis ka kulmud ja ripsmed vastama juuste värvusele, kuna nende pigmentaine allikaks on nahk. Sagedast värvimist ja pleegitamist ei talu aga juus just alati.

Neli kosmeetilist nõuannet

Suurepooriline nahk. Pesta nahka kollase väävliseebiga, mida saab ainult apteegist. Pärast seda hõõruda nägu ennem kölnivette ja siis booraksisse kastetud vatitup-suga. Kasutada hommikul ja õhtul.

Kortsud. Näo noorena säilitamise vanimaid ja mõjuvamaid iluvahendeid oleks järgmine: Kuumale plaadile pan-nakse mürri. Kui vaik on sulanud, siis raputatakse puudrit peale. Seejärel kaetakse pea õhukese rätiga ja hoitakse nägu vaiguaurus.

Maksaplekkide pleegitamine. Segatakse 1 osa väävlivett, ½ osa sidrunimahla ja ½ osa vett. Seejärel pestakse selle lahusega iga päev jäsemeid, millel leidub maksaplekkke.

Lõhkenud huuled. 60 g roosiõli, 15 g valget vaha ja 10 g steariinõli sulatada, millega võida õhtuti lõhkenud huuli. Alal hoida kinnises klaasnõus.

Suissetate?

Olete võibolla isegi kirklik suissetaja? Siis tunnete kindlasti kõigi suissetajate salajast muret - kollaseid hambaid ja halba järelmaist suus. Juba mehe juures mõjuvad kollased suissetaja-hambad ebameeldivalt - daami juures aga täiesti võimatult. Sellegipärast peab hoiatama vahendite eest, mis muudavad hambad valgeks silmapilkselt, seda enam, et saavutate täpselt sama puhastades hambaid Nivea-hambapastaga igal hommikul ja õhtul. Nivea-hambapasta on rikas hapnikurikas, test sooladest ja omab suure puhastusvõime. Nivea-hambapasta hoiab hambad valged ja hävitab kahjulikke suuhappeid, mõjudes ühtlasi värskendavalt kogu suukoopale. W. Mehks, Tallinn. Hind 50 senti ja 75 senti.

Kui tuleb teine laps

Kes on kord kaasa elanud, mida tähendab noores abielus esimese lapse saabumine, teab, millise mure, rahutuse ja rõõmuga oodatakse seda sündmust. Ja kuigi rõõm ületab kõik muu, vähendab teda ometi suur kindlusetuse tunne. Alalõpmata keerleb mõtteis mure ema tervise, sünnitusakti ja oodatava imiku pärast. Ema püüab kõigest väest elada eeskirjadele vastavalt: hoiab ennast, käib jalutamas ja teeb ettekirjutatud võimlusrjutusi. On väike õnnelikult saanud, algab noortele vanematele uus ärevusaeg.

Kas jätkub emapiimast, kuis oleks häda korral kunstliku toitmisega, kas joo laps küllaldaselt, kas kasvab küllaldaselt? Kuis võidelda seedehäirete vastu, mida teha, kui väikene karjub? Saabub segatud öid ja murerikkaid päevi. Noor naine tunneb end sageli veel jõuetuna, on lastehooles ebakindel, üks ärevus tuleb teise peale. Isa julgeb väikest vaevalt puutudagi, kartes, et teeb ta katki. Ja suurima vaevanägemise, parima hoole ja muretsemise kiuste ei kosugi laps tihti nii hästi nagu peaks.

Olgugi et suur rõõm väikese maailmakodaniku pärast kõik raskused värju jätab, võib noorel emal lasuv koorem nii mõnigi kord tunduda liiga raskena. Ja nii satutakse kergesti mõtlema: teist last peale selle, veel kord säärast muret, säärast vaeva ja töökoormat ma küll enam ei talu! Kindlasti on seegi põhjuseks, miks nii paljud noorest abielurahvast rahuldavad üheainsa lapsega, kuna neil pole lihtsalt julgust võtta enestele teiskordset niipalju vastutust ja töökoormat.

Kuis on lugu tegelikult, kui teine laps tuleb?

Halb lõhn

Kivi-, portselan- või klaasnõust eemaldatakse halbu lõhnu mangaanhapukaaliumiga ja loputatakse nõu pärast seda põhjalikult läbi.

Põletuspiiritus kaotab vastumeelse leha, kui talle lisandada pisut soodat või viinakivihapet.

Pärast sibulate söömist eemaldab tass rõõska piima suust nende tugeva lõhna.

Vastik kapsalõhn ei levi, kui keedupoti kaas katta äädikaga niisutatud rätiga.

Kalad ei haise nii väga, kui neid enne valmistamist hõõruda sidrunitükikese või tomatipoolega ja siis voolavas vees õige põhjalikult loputada.

Kala järele haisvad nõud tuleb sidruniga üle hõõruda.

Teravasti lõhnavad salatinõud hõõrutakse üle jahvatatud sinepiga ja loputatakse hästi vees läbi.

Noored vanemad näevad peagi, et kõik on imelikul kombel hoopis teisiti kui esimese maailmakodaniku saabudes. Juba ootamisajalgi. Noor naine ei närvitse enam, ta on muutunud rahulikumaks ja teab, et sünnitus pole nii hull, et temast üle ei saaks. Ja ta ei jälgi enam nii piinlikult oma päevakorda ja tervist, tal pole seks aegagi, esimene väikene hoolitseb juba selle eest. Ettevalmistused ei tundu kaugeltki enam nii tülikad kui esimesel korral. Esiteks omatakse nüüd juba teatavat vastupidavust ja teiseks ollakse omandatud vahepeal kogemusi: naine teab juba ise, mis on olulise, mis kõrvalise tähtsusega.

Ja on see teinegi siis õnnelikult saanud — teine sünnitus on esimesest enamasti kergem — ei rassita temaga iial nii palju kui esimesega. Vanemad ei torma enam iga kisa peale voodikese äärde, ei hiilita enam kikkivarbail, kui lapsuke magab, ei tooda enam arsti iga häirekese puhul. Niisamuti ei kuulata ka enam igast küljest tulevaid nõuandeid väikelapse eest hoolitsemisel, vaid talitatakse enese äranägemise järgi.

Kas saab laps kahju tollest näilisest puudulikest ettevalmistusest ja hoolitsemisest? Kas ei mõju see halvasti lapse arengule ja kosumisele? Sugugi mitte, kui pole just tõesti tegu lapse hooletusse jätmisega. Aga milline normaalsete tunnetega ema jätkaks lapse hooletusse! Pigem sünnib juba vastupidist.

Teine laps on esimesest enamasti tugevam, peaaegu alati aga rahulikum ja kosub paremini. Kuidas seda selgitada? Väga lihtsasti: just vähem tähelepanu, mida osutatakse teisele lapsele, on talle ennem kasuks kui kahjuks! Tilluke õrn olend vajab esijoones rahulikku, kindlat kätt, mis tema eest hoolitseks. Vahepeal peab teda jätma võimalikult rohksti enda hoolde. Jah, mõnikord vajab ta ka rahu, et saaks end kord segamata välja kisendada!

Emal, kes peab hoolitsema kahe väikese lapse eest, ei jätku üldse aega lakkamatult ühe valvamiseks. Teiseks on ema omandanud vaheajal palju suurema enesekindluse lapsehooles; ta teab täpselt, millal on aeg väikese kisa tähele panna ja millal mitte. Nii magabki teine laps palju rahulikumalt kui esimene, kes ärkas vähimagi müra puhul. Jah, esimesegi laps jääb nüüd vähemtundlikuks ja magab rahulikult edasi, kui õeke või vennake kisa teeb.

Emaga pole ei närvlik ega äärmuseni väsinud, nagu esimese lapse puhul, kuigi tal nüüd on muretsema kahe eest. Kui meenutada emale endisi muretsemisi ja kartust teise lapse suhtes, vastab ta kindlasti naeratades: „Jah, kui oleksin teadnud, et ta nii palju rahulikum on kui esimene, ega ma siis poleks üldse kartnud!“ Miks on aga laps rahulikum, niisamuti ema? Just seepärast, et ta on teine laps! Ka kolmandaga pole lugu teisiti.

SEGATOIT KÕRVITSAGA

Toores kõrvits riivida jämedalt ja asetada kihtimisi ülejäänud liha-, kõvakskeedetud muna- ja tomativiiludega võigamääritud küpsetusvormi. Maitsestada iga kiht soola ja pipraga. Soovi korral lisada kihtidesse asetamisel juurde ka keenud kartuliviile. Lõppeks valada üle 1 kl. piima või hapukoore ja 1 klopitud munaga, misjärel küpsetada ahjus 30—35 min.

ROOTSI ÕUNAKOOK

Valmistada muretaigen 100 g võist ja 150 g jahust, millele lisandada 50 g peent suhkrut, 2 munakollast, riivitud sidrunikoort, 1 sidruni mahl ja 50 g riivitud mandleid või päklikituumi. Segu hästi läbi sõtkuda. Lasta taigen ½ tundi külmas kohas seista ja rullida siis ½ sm paksuselt välja küpsetuspannile või ümmargusse vormi, nii et ääred üles jääksid. Määrida munavalgega ja küpsetada paraja soojusega ahjus poolvalmis. Õunad koorida ja lõikuda õhukesteks viiludeks ning asetada siis poolküpsenud taignale. 2—3 munavalget lüüa kõvaks vahuks, segada kergelt juurde 150—200 g tolm-suhkrut ja valada üle õunte. Küpsetada uuesti ahjus, kuni õunad tõmbuvad pealt pruuniks. Lasta jahtuda ja lõikuda tükkideks.

ÕUNAPUDING

Vajalik hulk saiaviile laduda kaussi. 3 munast, piimast ja vähesest suhkrust kloppida vedelik ja valada üle saiaviilude. Siis lasta seista. Järgnevalt asetada kihtimisi võigamääritud vormi: viiludekslõigatud suhkrustatud õunad, saia-viilud ja mõned rosinad. Seejärel valada üle saialeotise munapiimaga, asetada peale võitükikesi ja küpsetada kiiresti ahjus. Enne laualeandmist riputada üle kaneeli ja suhkruga. Süüa rõõsa koore või piimaga.

KARTULI- JA HAPUKAPSAVORM

Ained: 1 kg tooreid või ülejäänud keedetud kartuleid, 50 g võid, 2 spl. jahu, 200 g soola- või suitsupekki, 2 muna, 1 supitaldrikutäis keedetud hapukapsaid.

Kõigepealt lõikuda kartulid hästi õhukesteks viiludeks. Siis hõõruda või ja munakollased, lisandada sool, jahu, kartuliviilud ja lõppeks vahustatud munavalge. ½ eespoolmainitud massist täita hästimääritud vormi, siis kiht pekikuupe, kiht kapsaid, jälle pekikuupe ning ½ osa kartulimassist. Peale asetada võitükikesi või pekikuupe, misjärel küpsetada ahjus.

Segatoit kõrvitsaga

Mitmesuguseid kõrvitsatoite

MAGUS KÕRVITSAVORM

Ained: 750 g kõrvitsat, 250 g saia, 50—100 g võid, 100—150 g suhkrut, 1 tassitäis rosinaid, 1 sidruni riivitud koor, kaneeli ja 3 muna.

Kõrvits riivida, sai leotada ja hästi välja pigistada. Suhkur, või ja munakollased hõõruda vahule, lisada juurde rosinad ning maitseained ja segada kõrvitsa ning saia. Järgnevalt lisada kergelt segades juurde vahulelõõdnud muna-valge ja asetada segu võigamääritud küpsetusvormi. Küpsetada umbes 1 tund. Süüa rõõsa piima või marjamahlaga.

PRAETUD KÕRVITSAVIILUD

Kooritud kõrvitsast lõigata piklikud kaunis suured viilud, mis riputada üle soolaga, seejärel lasta veidi äädikas seista. Paneerida riivsaia ja munaga ning praadida võis või rasvas. Riputada üle riivjuustuga. Süüa lihatoitude juurde.

TOORSALAT KÕRVITSAST

Kõrvits riivida jämedalt, millele lisandada veidi soola või suhkrut ja sidruni- või marjamahla. Kaste valmistada hapukoorest, millele lisandada tomatipüreed ja peeneks-riivitud päkikleid. Segada. Süüa liha- või kalatoitude juurde.

KÕRVITSAKOMPOTT

Kõrvits lõikuda nägusateks tükkideks ja keeta 1 l lahjas veiniäädikas või kuremarjamahlas ühes suhkru, mõne ingveritükikese ja mõne nelgiga läbipaistvaks. Siis tõsta kõrvitsatükid palavalt puhtasse kivi- või klaaspurki, keeta vedelik veel kord üles ja valada see kõrvitsatükkidele peale. Siduda purk kinni.

KÕRVITSAMARMELAAD ÕUNTEGA

Võtta 1 kg kõrvitsatükke ja 1 kg tükeldatud õunu, keeta ümber segades tasasel tulel vähese vee ja 1 sidruni mahlaga, kuni segu on keenud päris pudruks. Siis segada 1 kg suhkrut juurde ja keeta veel 20—30 min. Asetada purkidesse ja tarvita kookide ja võileibade juurde.

KÕRVITS AEDVILJANA

Kõrvits aedviljana maitseb suurepäraselt, kui toit on hästi maitsestatud.

Ained: 1½ kg kõrvitsat, 100 g pekki, 2 spl. jahu, ½ kl. hapukoort, 2 spl. tomatipüreed või mõni väike tomat, soola ja veidi riivitud ingverit. Peck lõikuda väikesteks kuupideks ja pruunistada pajapõhjas. Lisada juurde kõrvitsatükid ja hautada pehmeks. Tõsta kõrvitsatükid vaagnale. Teistest eespoolmainitud ainetest valmistada paks kaste, mis valada üle kõrvitsatükkide. Sobib eraldi toiduna õhtusöögiks või lihatoitude juurde.

TÄIDETUD KÕRVITS

Ained: 1 väike kõrvits, 3—4 keedetud muna, 50—100 g võid, 1—2 spl. jahu, vürtsi, peterselli, 1 sibul, sinki, mõni porgand.

Kõrvits poolitada, koorida ja seest puhastada. Üks pool keeta tervelt soolvees pehmeks, teine pool aga lõikuda kuupideks ja keeta niisamuti pehmeks. Sibul ja jahu pruunistada võis, siis lisada juurde kõrvitsakeeduvett ja peenendatud aedvili, misjärel segu mõni minut hautada. Järgnevalt täita kõrvitsasse kihtimisi: aedviljakaste, kõrvitsatükid, munaviilud, singikuubid jne. Peale riputada riivjuustu. Siis asetada kõrvits ettevaatlikult mõnda tulekindlasse vormi ja küpsetada karedas ahjus pealt kiiresti pruuniks. Anda lõuna- või õhtusöögiks tomatikastmega.

KÕRVITSALEIB

½ kg kõrvitsat lõikuda väikesteks tükkideks ja keeta vähese veega pehmeks, kusjuures kõrvitsatükke keetmisel tihti ümber segada. Lasta jahtuda, kuni mass on veel leige, siis lisada juurde ½ kg jahu, veidi pärm, 150 g suhkrut, 150—200 g võid, soola ja soovi korral vähe roosivett. Hästi läbi sõtkuda. Vormida ümmargusele või nelinurksele pannile ning lasta tõusta umbes ½ tundi. Küpsetada palavas ahjus umbes 1 tund. Säärane kõrvitsaleib seisab kaua värskes ja maitseb hästi tee ning kohvi juurde.

Varuge tomateid taloeks

Paljud ei taha veel harjuda tolle värvika toiduaine omapärase hapu maitsega, kuid mida enam teda tarvitada, seda suupärasemaks ta muutub. Tomati meeldiv, karastav maik johtub temas sisalduvaist õuna-, sidruni-, oblikahappeist. Tema kaloriarv on küll väike, kuid et ta sisaldab rohkesti kõiki vitamiine ja mineraaloolasid, on ta ammugi tunnustatud kõrgeväärtuslikuks lisandiks ja mitmekesistajaks tänapäeva toidukavas.

Meie lühikese suve jooksul ei jõua tomatid alati küllaldaselt valmida. Öökülmade tulekul korjatakse nad vartelt ja pannakse järevalmima. Sageli näeme siis päikesepoolseil aknaile tomatiridu ilutsemas. Säärane järevalmimine toimub küll kiiresti ja vaevata, kuid tomatid muutuvad liigse vee auramise tagajärjel pehmeks, mispärast neid tuleb varsti tarvitama hakata.

Järeloküpsemise parem moodus oleks valida poolvalminud, veatud tomatid ja asetada nad ainult kordhaaval riulile jahedasse keldrisse või tuppa, kus soojus ei tohi tõusta üle 15° C. Kui alalhoiuruum on kuiv ja sobival määral jahe, toimub järeloküpsemine pikkamööda. Siis võime saada veel detsembriski küpsi, kõvu tomateid. Järelovalmimiseks võime pakida tomatid ka kuhugi kasti kuiva, puhtasse saepurusse või turbapurusse, nii et tomatid üksteise külge ei puutu. Kast hoitakse alal kuivas, jahedas kohas. Järelovalmimise ajal tuleb neid vahetevahel kontrollida. Kui mõni juhtub hallitama minema, tuleb ta kõrvaldada, muidu annavad nad hallitust kergesti edasi. On tomatid omandanud ilusa punase värvuse, tulevad nad kohe ära tarvitada.

Rohelisi tomateid saab soolata nagu kurke. Täiesti terved ja kõvad tomatid loputatakse puhtaks, kuivatatakse ja laotakse klaaspurki tamme- ja musta sõstra lehtede vahele, võib lisandada ka tilli ja mädarõikaliistakuid. Tomatid ei tohi üksteise külge puutuda. Peale valatakse keedetud, jahtunud soolvesi, mis peab tomateid täiesti katma, siis pannakse kerge vajutis peale ja seotakse purgisuu. Soolatomeid saab kasutada alles mõne nädala pärast. Nende maitse on esialgu võõras, kuid vähehaaval harjutakse sellega. Soolvesi: 1 l vett, 60 g soola, 1 tl. äädikat.

TOMATIVÕIE

1 kg rohelisi tomateid, 750 g — 1 kg suhkrut, ligi ½ l vett, 1 sidrun.

Rohelised tomatid pestakse, kuivatatakse, lõigatakse õhukesteks viiludeks ja pannakse vette keema. Kui tomatid on pehmed, surutakse nad läbi jõhvsoela, lisandatakse suhkur ja lastakse pikkamisi läbipaistvaks keeda. Lõpuks lisatakse juurde 1 sidruni koor ja mahl ning lastakse läbi keeda.

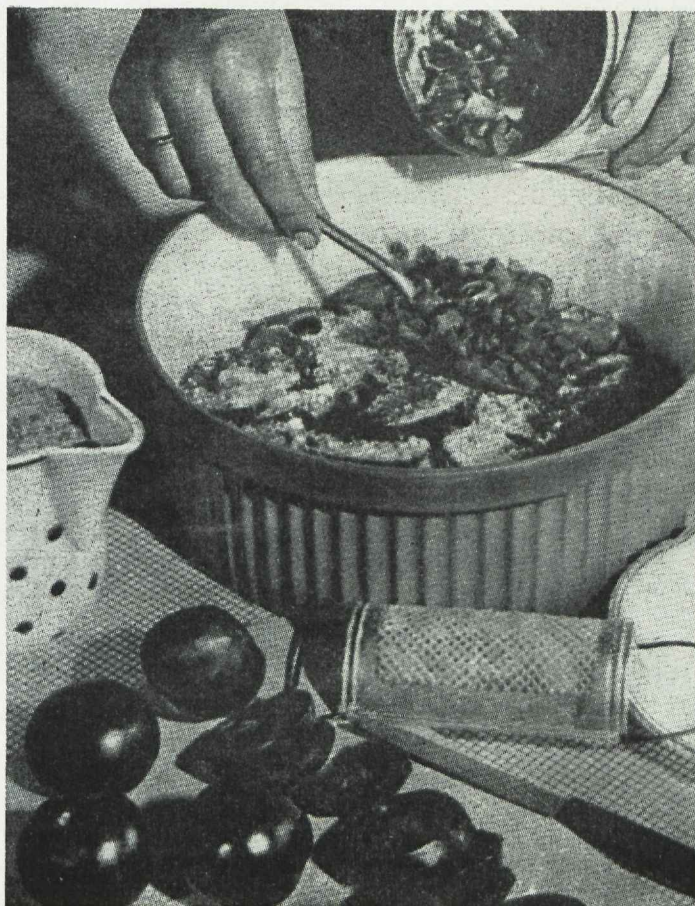
Toores tomatipüree. Terved, küpsed, pestud tomatid kuivatatakse ja surutakse läbi marjapressi. Saadud püree pannakse pudelisse ja korgitakse kõvasti. Pudelid steriliseeritakse 5 minutiga 85° C kuumuse juures. Korgid surutakse maha ja kaetakse parafiiniga.

Keedetud tomatipüree. Tarvitatakse küpsi, kuid pehmeid, halvemaid tomateid. Pestakse, lõigatakse ja keedetakse omas mahlas pudruks, mis surutakse läbi sõela. Maitseks võib keetmisajal juurde lisada sibulat. Surutud puder pannakse uuesti keema, et vesi ära auraks, nii et umbes pool ainult järele jääb. Siis täidetakse puder pudeleisse, korgitakse ja keedetakse kaane all laastude või heinte sees 30 minutit. Otsekohe õhukindlalt sulgeda. Selliselt valmistatud püree on hästi kange, mis sobib suppide ning kastmete maitsestamiseks.

NEERUD TOMATITE JA KARTULITEGA

Ained: ½ kg neere, ½ kg tomateid, ½ kg kartuleid, soola, paprikat, võid või rasva.

Õhukesteks viiludeks lõigatud neerud praadida võis või rasvas, lisada juurde sool, paprika, tomativiilud ja moorida 5—10 min. Siis riivida jämedalt toored kooritud kartulid ja lisada neerude ning tomatite juurde. Lasta haududa 10—15 minutit.

TOMATI- JA SEENETOIT

Maitsva vormitoidu saame seentest ja tomatitest. Selleks asetada kihtimisi hakitud värsked kupatunud või soolaseened ja tomativiilud määritud vormi. Igale tomatikihile riputada hakitud sibulat, riivjuustu, riivsaia, soola ja pipart. Kloppida 3 muna, millele lisandada ½ spl. jahu, ½—1 kl. piima ja peenendatud tilli või peterselliilehti. Valada üle vormiasetatud ainete. Pealmine tomativiilude kiht riputada üle riivitud juustu ja saiaga. Peale asetada võitükikesi. Küpsetada ahjus 30—40 min. Süüa soolvees keedetud kartulitega.

MANDLITÄIDIS

Keeta üles veidi vett, 150 g riivitud mandleid ja 150 g suhkrut, millele lisandada 20—50 g võid ja roosivett. Mass peab olema kaunis kindel.

RIISITOIT SIDRUNIGA

200 g riisi hästi pesta ja 1 l piimas pehmeks hautada. Kuni riis jahtub, hõõruda 50—100 g võid vahule, lisades ükshaaval juurde 4—5 munakollast, maitse järgi suhkrut, soola ja jahtunud riisi. Lõppeks lisada juurde vahustatud munavalged, millele lisandatud sidrunimahla ja riivitud sidrunikoort. Segada segi, asetada vormi ja küpsetada umbes 10—15 min. Anda lauale soojalt või külmalt marja- või puuviljamahlaga.

ROOSIKOOK

½ l leiges piimas sulatada 30 g pärimi, millele lisandada veidi jahu ja soola. Segada hästi segi ning asetada sooja kohta. ½ kg jahust, ½ l piimast, 100 g sulavõist, 100 g suhkrust, riivitud sidrunikoorest ja 2 munakollasest valmistada taigen. Hästi läbi sõtkuda. Lisandada lõppeks ülestõusnud pärmitaigen. Taigen peab olema nii paks, et teda saaks rullida. Õhukeselt väljarullitud taignast lõigata parajas suuruses tükk ning asetada määritud vormi põhjaks. Ülejäänud väljarullitud taignale määrada mandlitäidis ning rullida kokku. Rull lõikuda 7—10 sm suurusteks tükkideks ning asetada vormi. Lasta tõusta. Küpsetada 1—1¼ tundi parajas soojuses.

TÄIDETUD ÕUNAD

Suured õunad koorida ja õonestada süda ühes osalise sisuga välja. Hakitud vasika- või sealihale lisada maitse järgi juurde soola, pipart, sibulat ja veidi vett ning täita segu õuntesse. Täidetud õunad kasta lahtiklopitud munasse, riputada üle riivsaia ning laduda võigamääritud pannile või vormi. Võitükikesi peale asetades küpsetada ahjus.

PIKANTNE TOORSALAT

Ained: 3—4 suuremat petersellijuurikat, 2 suurt õuna, pähkleid, majoneesikastet, sidrunimahla, soola, suhkrut.

Õunad ja petersellid riivida peeneks ja maitsestada sidrunimahla, suhkruga ning soolaga. Segada hästi segi ning lasta seista. Enne laualeandmist segada juurde majoneesikastet või head hapukoort. Sobib veiselihatoitude juurde.

PARADIISIÕUNA-SALAT

Ilusad terved paradisiõunad pesta ja lasta nõrguda. Iga 1 l õunte kohta võtta umbes 1 kl. paraja kõvadusega äädikalahust ja ½ kg suhkrut. Äädikas keeta ühes suhkruga, nelkide ja kaneelikoorega, mis valada tuliselt savi- või emailitud kaussi asetatud õuntele. Lasta seista kuni järgmise päevani. Järgmisel ja nii veel 2—3 päeva järgemööda korrata vedeliku keetmist, mis tuliselt õuntele peale valada. Kui soovitakse, et õunad oleksid pehmemad, siis võib vedelikku keeta 2 päeva järgemööda, kolmandal päeval lasta ka õunu mõni minut keeda. Jahtunult asetada purki, siduda ja hoida jahedas.

Mürgitusi ja mürke majapidamises

Majapidamises tekib mürgitusi peamiselt mürgise liha tarvitamise tõttu. Mürgiseid loomi ju muidugi ei sööda, kuid mõningail asjaoludel võib söödava looma liha sisaldada mürki. Ka lindude, näiteks kanade liha võib olla mürgine, kui kanad söövad näiteks rottide või muude kahjurite hävitamiseks määratud mürkaineid.

Need kõik on muidugi erandid. Harilikult on liha ainult siis mürgine, kui ta on halvaks läinud. See ei tähenda aga veel, et veidi roiskunud toiduaine peab olema ilmingimata mürgine. Valguvaese taimtoidu lagunemisel tekib üldiselt kahjutuid produkte. Poolroiskunud jahiloomaliha peavad paljudki inimesed delikatessiks. Ta tekitab sama vähe kahju kui näiteks vana juust.

Väga sageli tekivad toiduainete roiskumisel esialgu mürgised ained, mis muutuvad aga peagi jälle kahjatuks. Roiskunud liha võib mõnikord olla aga nii mürgine, et väikegi tükike sellest võib inimese surmata. Kergesti roiskuvad lihasordid, nagu kala või vasikalih, on ohtlikumad raske- mini roiskuvast.

Eriti raske võib olla vorstimürgitus, mida ei esine sugugi mitte harva. Vorstimürgitus tekib peamiselt siis, kui vorsti pole küllaldaselt suitsutatud või pole liha lastud hästi läbi keeda. Juba üksainus vorstilõiguke või singikilluke võib põhjustada surma, mürgitust, mis mõnikord ei järgne otsekohe, vaid mõningail asjaoludel alles kuni kaheksa päeva pärast.

Roiskunud oad, mis lehkavad nagu räsinud või, võivad sisaldada vorstiga ühiseid mürke. Järelikult siis ettevaatust! Kuuma suveajal esineb eriti arvukalt kalamürgitusi. Söödagu järelikult ainult täiesti värsket kalaliha. Värske kala silmad on selged, lõpused helepunased ja soomused kõvasti kinni. Ka liha peab olema kõva ja luudest raskesti eraldatav. Kui konservkala on pehme ja määrdetaoline ning isegi veel halvasti lehkab, ei tohi teda süüa.

Tapetud loomi tuleb hoida jahedas, kuivas kohas, seda teab iga perenaine. Kui liha või vorstirõngad asetada üksteise otsa sooja kambrisse, mida hästi ei saa tuulutada, roiskuvad nad väga kiiresti. Jää ei aita seal. Tuuldumine on peaasi. Lihale laskuvad bakterid vajavad hapnikku. Kui nad ei saa seda õhust, võtavad nad lihast, mille tagajärjel tekivad lihas mürkained.

On sedagi juhtunud, et erilisel põhjusel ka mitteroiskunud liha muutub mürgiseks. Kuski kloostri haigustused kõik nunnad ja üks neist suri. Selgus, et nad olid söönud ja joonud tugevasti seatina sisaldavaist tinanõudest. Toiduaineid, eriti hapusid ja soolaseid, ei tohi hoida tinanõudes, ka mitte odavais, halvasti glasuuritud savinõudes, mille glasuur niisamuti sisaldab tina. Ka tinutatud konservkarpides leidub seatina jälgi, kuid peab rõhutama, et seni pole veel ette tulnud tinamürgitust konservide söömise tagajärjel. Seevastu pole sugugi võimatu laste haigustumine tinamürgituse, kui nad suhu pistavad tinavärvidega värvitud mänguasju. Säärased tinamürgitused on igatahes palju süütumad kui arseenikut sisaldavate värvide mürgitused, mida ikka veel kasutatakse siidpaberi, kunstlillede, pildikeste ja mängukaartide värvimisel. Kangaste ja tapetite värvimine Schweinfurtti rohelisega on igatahes juba keelatud.

Arseenik ise, valge, värvitu ja lõhnatu pulber, on põhjustanud majapidamises juba korduvalt mürgitusi, sest teda

MAITSEV KOHUPIIMAKREEM

Ained: ½ kg kohupiima, veidi rööska koort, 1 sidruni mahl ja riivitud koor, suhkrut maitse järgi, 2 munavalget, ¼ l õuna- või marjamahla, 4 lehte punast kalaliimi. Kohupiim hõõruda ühes koore ja sidrunimahla hästi peeneks ja maitsestada suhkruga ning sidrunikoorega, misjärel lisada juurde vahustatud munavalge. Valada külmas vees pestud, kuivatatud ja keevas marja- või õunamahlas sulatatud kalaliim vähe jahtunult juurde ja segada. Lasta tarduda külmas kohas.

NUUDLIVORM ÕUNTEGA

Ained: 250 g nuudleid, 1 kg õunu, 50 g suhkrut, ½ l piima, 2 muna, riivsaia, võid.

Nuudlid keeta nõrgas soolvees. Siis keeta kooritud ja tükeldatud õunad vähese veega pudruks. Asetada võitatud vormi kihtimisi nuudleid ja õunaputru. Alumine ja pealmine kiht olgu nuudlid. Munad kloppida piimaga, lisada suhkur juurde ja valada üle. Peale riputada riivsaia ja võitükikesi. Küpsetada ahjus 20—30 min. ja süüa soojalt.

võib hõlpsasti vahetada soola, jahu või suhkruga. Prantsusmaal mürgitas kord keegi pagar 270 inimest seeläbi, et lisas soola asemel leivataignasse arseenikut, mida tal leidis majas kahjurite hävitamiseks. Endastmõistetavalt tuleb mõnel põhjusel eluruumides hoitavaid mürke, niisama ka happeid ja leelisi, hoida alati kindlas kohas, kust neile keegi, eriti lapsed, ligi ei pääse. On aga keegi saanud mürgituse, ei maksa abi lootma hakata kodustest vahenditest. Tuleb võimalikult kiiresti kutsuda arst, kes teab öelda, mida teha antud juhul.

Äädikas ustav abiline majapidamises

Perenaine olla ei tähenda ainult mehe ja laste eest hoolitsemist, nende ihulise tarviduse eest muret kandmist, vaid tuleb osata hoida ka kahjustumast pere sageli hinnakat varandust ja tihti kiiret abi leida äkilise häda puhul. Seepärast on hea, kui perenaine tunneb abimeest, mis on alati käepärast, alati tarvitamiskõlblik ja sealjuures odav: nimelt äädikat.

Eelkõige on äädikas võrratu odava hügieenilise ja kosmeetilise vahendina hädavajaline keha- ja haigeravis. Äädikas mõjub tugevasti kokkutõmbavalt ja desinfitseerivalt. Seepärast armastavadki mehed pärast raseerimist nägu äädikaveega pesta. Äädikkümbel mõjub karastavalt, pesu- vette lisatud äädikas leevendab pikast matkast väsinud jalgu.

Äädikaga pesemine vähendab higi, ning sportlased peavad sellest lugu. Äädikaveega loputamine helendab ja läigestab juukseid. Kuuma äädikasse kastetud linased lapid villasega kaetuna ja sageli uuendatuna on olnud aastasadu tuntud vahendiks podagra ja lendva vastu. Äädikaga hõõrumine teeb sõrmeküüned valgeks ja läikivaks. Viie- kuni kümnekordselt lahjendatuna iga päev peanahasse hõõrutuna puhastab ja eemaldab äädikas tagajärjekalt kõõma. Äädikaaurud leevendavad ja parandavad nohu (kuumendatakse madal taldrik, millele valatakse soendatud äädikat peale). Äädikaga suu loputamine mõjub hästi kurgukatarri puhul.

Perenaised!

Konserveerige aegsasti marju, aed- ja juurvilja Weck-, Rexpurkidesse ja hoidispuudeleisse! Kõik abinõud selleks soodsalt saadaval

A.-S. D. MIRWITZ & POJAD

TALLINN

Estonia pst. 13, tel. 304-61
Tartu mnt. 13, tel. 306-81

TARTU

Raekoja t. 6, tel. 3-83
Kivi t. 21, tel. 3-84

POND'S kreem, puuder ja näovesi

on näonaha ilu ja pehmuse alalhoidjad!

Pond's kreem

- Tungib kergelt nahapooresse
- Sisaldab olluseid, mille ülesanne on kaitsta nahka vananemisest ning sooja ja külma liigsest mõjust.
- On ideaalne puudrialus.
- „C“ kreem on rasvaga kreem (öökreem); puhastab nahka ja teeb selle õrnaks ja värskeks.
- „V“ kreem on rasvata kreem, katab naha õhukese korra, annab näo- ja käenahale õrna, mati jume; on ideaalne puudrialus.

Pond's puuder

- On valmistatud mitmes varjundis, õrnalt lõhnastatud ja katab näonaha õhukese, ühtlase korra, andes näole meeldiva jume.

Pond's näovesi (Skin Freshener)

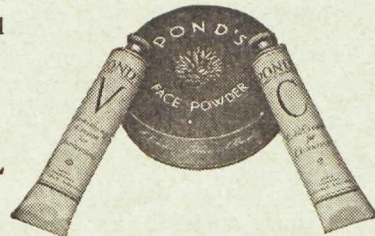
- Uudispreparaat Pond's seerias.
- On värskendava ja elustava toimega.
- Jumestab, tugevdab ja puhastab näonahka.

POND'S on tarvitusel kogu maailmas!

Esindus:

A. S. Prov. J. LILL

Tartu

Teie küsite - meie vastame

Tiiu.

Sureb mees testamenti tegemata, jättes enesest järele lasteta lese, siis valdab B. E. S. järgi lasteta lesk pärast mehe surma ühe aasta ja 6 nädala kestel tervet pärandit, saades selle aja vältel kõik sissetulekud pärandist enesele. Peale tähendatud aja möödumist on lasteta lesk kohustatud surm. mehe pärijatele välja andma liikumata varanduse, saades endale terve liikuva vara ja 1/2 osa võlanõudmistest. Sularaha, mis leidub väljaspool pärandijätja korterit pankades hoiul, ei loeta liikuvaks varaks, selle pärivad mehe sugulased. 10-aastane abielu ei suurenda ega vähenda lese pärimisõigusi, mis ette nähtub B. E. S-ses. Riigil pole mingisuguseid pärimisõigusi, kui on olemas seaduslikud pärijad.

Ellen.

1) Üleliigne naer 16-a. normaalse tütarlapse juures oleb iseloomust, taandudes iseenesest, kui inimene muutub vanemaks.

2) „Hästi klaarvalget“ näonahka on raske saavutada, kui inimesele pole säärast juba loodud! Küll võib aga näonahk muutuda ilusamaks, kui tema eest hästi hoolitsetakse. Selleks tuleb aga kõigepealt nahahaiguste arstil lasta kindlaks teha, kas näonahk on rohkem kuiv või rasvane, mille järgi saate ka vastavad juhtnöörid näonaha eest hoolitsemiseks.

3) Teie teistele soovidele püüame edaspidi vastu tulla.

Lugeja Pärnust.

Juuste väljalangemise vastu pole võimalik enne mingit abinõu leida, kui on kindlaks tehtud väljalangemise põhjus. Seepärast on kõige otstarbekohasem, kui pöördate nahahaiguste eriarsti poole.

Lugeja 3170.

Milliseid esemeid vajab vastsündinu, leiata „Maretist“ nr. 8 — 1936. a. lk. 247. Lõikeid beebiesemetele leiata „Maretist“ nr. 7 — 1937. a. Tolles numbris on ka üks kleidilõige, mida pikendamise korral võib kasutada ristimiskleidiks. Ristimiskleidi võib teha siidist, žoržetist või tüllist värvilisel alusel.

Valgetele öökappidele võite tarvitada filee-, heegeldatud või tikitud linakesi. Sobib valge või mitmevärviline tikand. Võimaluse korral avaldame mõne edaspidi.

Lugeja.

Pikem artikkel õigest pesuklooritamisest on ilmunud „Maretis“ nr. 12 — 1935. a. lk. 374.

Juuste väljalangemise asjus pöörduge nahahaiguste arsti poole, kes määrab juuste väljalangemise põhjusele vastava ravi.

K.-u. Tallinnast.

1) Kuna lõikeleht oli juba koostatud, ei saanud käesolevas numbris Teie soovile vastu tulla. Hea lõike saaksite toimetusest oma lapse mõõtude järgi 60-s. tasu eest.

2) Lastele erilisi moode rahvusriivaste hulgas ei leidu. Lastele tuleks valmistada neid, kopeerides täiskasvanute riivaid.

H. U.

1) Erilisi näpunäiteid ühetoalise korteri sisustamiseks siinkohal ei saa anda. Teil tuleks talitada ikkagi oma äranägemise järgi, kuidas iga üksik mööbliese sobib. Meie ei tea, kui suurt ja millise kujuga tuba omate. Söögilaua võite katta mõne värvilise kootud või tikitud linaga, see muudab ka toa nägusamaks kui vahariidega kaetud laud.

2) Kõõmendava peanaha asjus pöörduge nahahaiguste arsti poole, kes määrab kõõmendava peanaha põhjusele vastava ravi.

E. P.

Monogrammi leiata novembrikuu mustrilehelt. Tüllaknaeesriided võitetehta jämedast puuvilltüllist. Meil on olemas ainult neid mustreid, mis on ilmunud „Maretis“.

Tellija Tallinnast.

Vaibad riputatakse seinale harilikult rõngakeste abil, millised on õmmeldud vaiba ülemise ääre külge. Vastavasse kohta seinale lüüa aga ümmarguste peadega naelad.

Lugeja Toris.

Poolmetsikuid hapusid õunu võite hapendada ühes kapsastega, kus nad hästi säilivad. Talvel maitsevad nad salatina lihatoitude juurde suurepäraselt. Kapsaid sisse tehes pange kaunis paks kord riivitud kapsaid, riputage veidi soola ja kõõmneid, tampige ligi ja laduge siis õuntekord vahele. Kui õunad on väikesed, siis pange nad tervelt. Suured õunad lõigatakse pooleks. Paradiisiõuna-salati retsepti leiata toitude osast.

Üksiknumbri lugeja Kukrusel.

Käesolevast numbrist leiata 2 tütarlaste talvemütsi, milliseid võib valmistada nii nahast kui ka riidest.

Aastatellijal Põltsamaalt.

1) Nägus muster köögiakna eesriiete jaoks on meil ilmunud „Maretis“ nr. 4 s. a. Neid motive võib tikkida ka laudlinale ja teisile vajalikele esemeile. Selliseid tikitud riivliäärestisi, nagu varemalt, praegu üldse ei tarvitata.

2) Vormitoitude retsepte on ilmunud pidevalt enamasti igas numbris.

E. L.

Et saabub palju igasuguseid soove, siis saame vastu tulla ikkagi võimaluse piires, avaldades ainult neid käsitöid, mis huvitaksid ka meie teisi lugejaid.

Lugeja nr. 5572.

Katsume vastavalt Teie soovile avaldada kootud ukseesriideid ja vooditekke novembri- või detsembrikuu numbris. Praegu on soovide järjekord väga suur.

Lugejad Türi.

1) Praegu pole ilukäterätid enam moes. Käterätti tarvitatakse nüüd ainult ta õigeks otstarbeks. Pikkus võib olla umbes 120—150 sm.

2) Monogrammid avaldame novembrikuu numbris.

3) Ülikonnalõike 1-a. poisile leiata käesoleva aasta veebruarikuu „Maretist“, mood nr. 47. Käesolevast numbrist leiata 2—3-a. poisile ülikonnalõike, mida vähendamise korral võiks kasutada.

4) Et toimetuses praegu palju laste pilte seismas on, kusjuures ruumpuudusel nende avaldamine on piiratud, ei saa käesoleval aastal uusi pilte enam vastu võtta.

Keedupotid ja -nõud nõuavad hooldamist

Köögiriistad ja -nõud vajavad nagu kõik muudki majapidamiseemed enda kaitsmiseks ja vastupidavuse tõstmiseks teatavat asjakohast hoolt. Peab ka teadma, millise potiga sobib keeta teatud toite ja millisega mitte. Eeskirjad, nagu näiteks, et hapukapsaid tuleb keeta ainult savinõus, ei põhjene ainult sellel, et metall võib hapukapsaga anda tervistkahjustava ühendi; savinõu annab ka soojust hoopis teisiti edasi — mõeldagu ainult, milline vahe on raudahju ja kahel-ahju vahel.

Võimalus, et toidud võiksid anda keeduriistade metalliga kahjulikke ühendeid, on olemas õieti ainult siis, kui toidud puutuvad kokku raua või vasega. Säärseid potte aga ei tarvitata enam. Raudpotid on nüüd ikka emailitud. Emailitud nõudes võib alati toitu keeta. See kehtib ka alumiiniumi kohta, mis ei anna üldse toitudega kahjulikke ühendeid, nagu on tõestanud riikliku tervishoiuameti laialdased katsed.

Endastmõistetavalt tuleb kõiki keedupotte enne esimest tarvituselevõttu pikkamisi läbi keeta, siis säilivad nad kauemini. Emailitud nõusid puhastatakse kuuma soodaveega, liivaga ei tohi neid puhastada. Alumiiniumi ei tohi aga iialgi küürida soodaga, vaid seebivee, äädika või erilise alumiiniumiseebiga.

Metallnõudest on ilusamad tulekindlast portselanist või klaasist keeduriistad. Neis võib viia toidu otse lauale, mistõttu jääb vähem asju pesta. Pealegi vajavad toidud säärastes keedunõudes palju vähem rasva õigesti küpsemiseks. Nende puhastamine on eriti kerge, piisab enamasti juba soojast veest. Nõu keedetakse enne esimest tarvitamist õige pikkamisi läbi, sealjuures ei tohi nõu seista kunagi lahtisel tulel, vaid asbestplaadil. Kui ta tulelt võetakse, asetatakse ta puu- või pappalusele, mitte külmale metallile!

Loomulikult juhtub kord ka, et nõu praguneb, kui teda on liiga karmilt käideldud. Siis loputatakse ta kuuma veega ja pannakse otsekohe kummuli kummialusele. Järgnevalt määratakse pragnenud koht vesiklaasiga, mis tõmbub sissepoole, kui alus suleb küllalt kindlalt õhu juurdepääsu. Suuremate nõude puhul võetakse traat appi — keeratakse traat ümber. Mõranenud kivinõusid, mida kasutatakse edaspidi ainult toitude alalhoiuks, mitte kuumutamiseks, võib kergesti kittida, kattes pragnenud kohad pärast hoolikat puhastamist õhukeselt vesiklaasi ja kriidi seguga (1:1). Sealjuures suruda nad kõvasti vastamisi ja lasta rõhu all kuivada. Kui on kokku lappida enam kui kaks osa, liidetakse enne kaks, seejärel, kui need on kuivad, kolmas jne.

5) Ülesvõtteid võib alati lasta suurendada, kui aga ainult endale meeldib.

Ignis.

1) Kannusoendaja valmistamine on üsna lihtne. Kuju võib võtta mitmesugune, vastavalt kannule ja isiklikule maitsele.

Esiteks ömmelda kokku voodritükiid, siis sellesama lõike järgi kahe marli vahele traageldatud vatt ja lõppeks pealmine riie. Järgnevalt ömmelda alt äärtest pealmine riie ja vooder peente pistetega kokku.

2) Teie poolt tähendatud vahepitsile polnud vastavat äärepitsi võimalik koostada, mispärast ei saa seda ka käesolevas numbris avaldada.

Lugeja Valgas.

Et igas koolis on vormikleidi tegumood isesugune, Teil aga mingisugust joonist juures polnud, siis pole ainult nime-tuse järgi võimalik lõikeid avaldada. Kui soovite vastavalt oma mõtudele saada head lõiget, saatke „Maretis“ nr. 8 s. a. ilmunud tabeli järgi mõõdud ja tasu. Saadame Teile siis lõike postiga kätte.

Kas teate,

kuidas puhastada tolmunud õlimaale?

Paremini sobib nõrk seebijuurtekeedis. Võetakse pehme käsn, kastetakse vedelikku ja pestakse pilt sellega hoolikalt üle. Endise läike anname talle mooniõliga, hõõrudes seda peopesaga võimalikult õhukeselt ja õrnalt pildile.

et munavalge on oivaline kleepimisvahend etiketikeste purkidele kinnitamiseks? Lööme munavalge madalal nõul kergesti vahule ja laseme ta siis jälle taanduda. Selle vedelikuga võime etikette ja vajutame nad siis puhta rätiga tugevasti klaasile. Kuivanult ei eemaldu nad hiljem ka vees ligunedes.

kuidas targeldada peent pesu? Segame tassitais parimat tärklis nelja tassitäie vee, supilusikatäie glutse-riini ja supilusikatäie booraksiga, mille ennem ½ tassitäie veega läbi keetsime, ja hõõrume hästi segi. Targeldatud pesu hõõrutakse mõlemalt poolt rätiga üle, mähitakse niiskelt kõvasti kokku ja lastakse üle öö seista.

OMRUS
SINGER
MASINAD

SINGER

Õmmelge elektriga

SINGER

„MARET“ ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 3.50, 6 kuud kr. 1.80, 3 kuud kr. 0.90. Välismaale aastas kr. 5.50, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. — Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel I kaane seesmine külk kr. 120.—, viimase kaane seesmine külk kr. 100.—, viimase kaane väliline külk kr. 150.—. 1/1 lehekülge sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajale võimaldatakse koha valik ainult võimaluste piires. Vasesügav- ja mitmevärvitruki lehekülgedel kuulutusi ei avaldata. — Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav toimetaja: R. Puusepp. Käsitöö, moe ja majapidamise osak. toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. — Toimetus ja talitus: Tartus, Ülikooli 25, telef. 15-20, pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sisemakse ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus, 20. oktoobril 1937. a.

Ei saa jagu

A/S. **TEKLA** riidest!

A./S. **TEKLA**

RIIDEKAUPLUSED

TALLINN, S. KARJA 15 • PÄRNUG

HAAPSALU, KÜRESSAARE, MUSTVEE, NARVA, PETSERI,
PÄRNU, RAKVERE, VALGA, VILJANDI, VÖRU

*Orto tooted võivad
headusega!*

Orto keemiatehased Tallinnas

Orto

hambapasta

hoiab terved puhtad hambad

Orto

kõlniveed

värskendavad ja on meeldiva lõhnaga

Orto

kümblusseep

peseb siidpehme vahuga

Orto

puuder

peene, meeldiva lõhnaga, sobivad värvitoonid

Orto

pesupulber

puhastab uuel põhimõttel

Kirjastus «KÜLVI» uusimad väljaanded

Prof. H. R. Mackintosh :

Jeesuse Kristuse Isik

Hind 80 senti

Kuulsa šoti usuteadlase kolm kõnet üliõpilastele nii ajaloolise Jeesuse kui ka tänapäeva elava Kristuse üle. Sütitav üleskutse igale tõsiselt elule suhtuvale inimesele.

Philip Inman :

Kristus tänapäeva haiglas

Hind 1 kroon

Londoni suure haigla juhataja jutustab imelestest asjadest, mis sünnivad tänapäeva haiglas, inimhinge võitudest kannatuste ja surma üle.

VAREM ILMUNUD

A. J. Russell : Ainult patustele

Hind kr. 2.50

Oxfordrühmade tuntuim, üle kogu maailma levinud raamat. Ilmunud kõigis kultuurkeeltes.

Pealadu: K.-Ü. „Töökool“. Tallinn, Pärnu mnt. 17. Müügil kõigis raamatukauplustes

Oma tööstuse saadustest soovitame:

Rikkalikus ja maitsekas valikus käsitsikootud

mööbliriideid, ukse- ja aknaeesriideid

Kavandid prl. A. Oeste'lt

Vaiba- ja käsiföölõnga

igas värvis

Džuudiriidet lõngadele vastava ruudustikuga ● Kraasimise, korrutamise ning riide värvimise, vanutuse ja pressimise tööd tehakse kiiresti ja korralikult võistlemata headuses ● Ostetakse maalamba villu

HEAD KODUMAA VILLAST RIIET
kõrges kvaliteedis

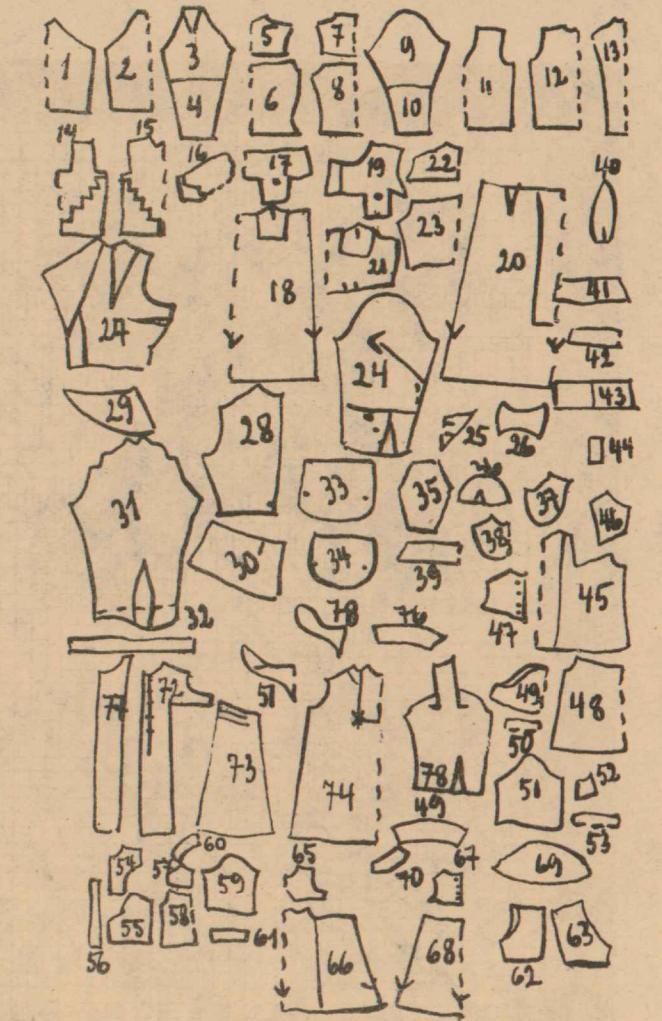
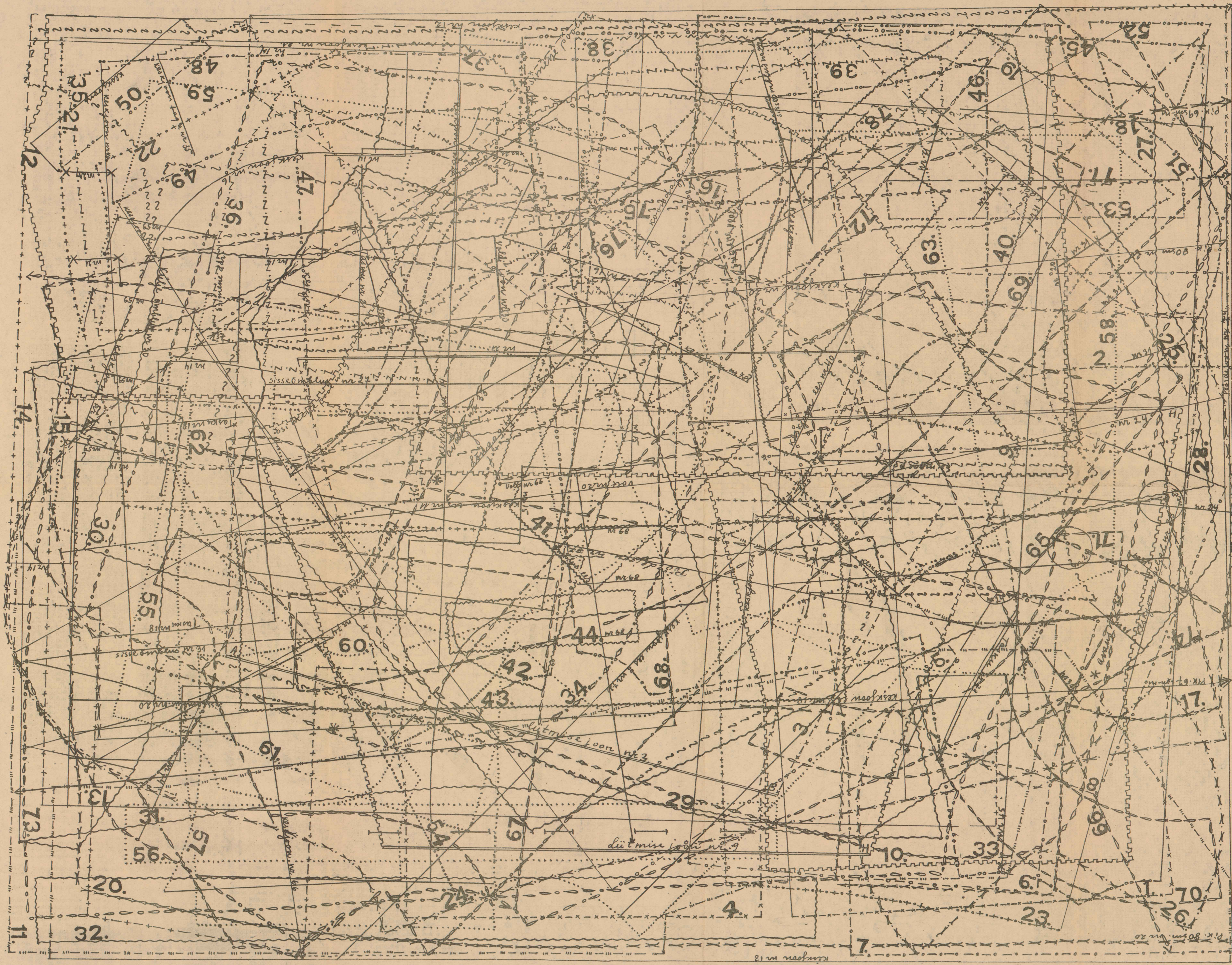
Villa- ja värvimistööstus «EKSTRA»

A. Träss

TARTUS, Narva t. 49, telef. 10-07
TALLINNAS, S. Tartu mnt. nr. 8

Meie lõngade müügi- kohad:

Võrus, Kreutzwaldi tän. 50, A. Pihlak
Viljandis, Lossi tän. 16, M. Labi
Pärnus, Kalevi tän. 41, H. Reimann
Paides L. Rästas, telefon 107
Petseris S. Martsen
Tallinnas, Lühikejalg 6, K. Saarse
Rakveres, Tallinna t. 20, S. Haukka
Rakveres, Lai tän. 13, L. Leinfeldt
Narvas, Joala tän. 26, E. Stern
Valgas, Kesk tän. 11, Firma „Amro“
Türi A. Rumvolt
Põltsamaal, Jõgeva tän. 10, A. Supp
Karksi-Nuias Reile.

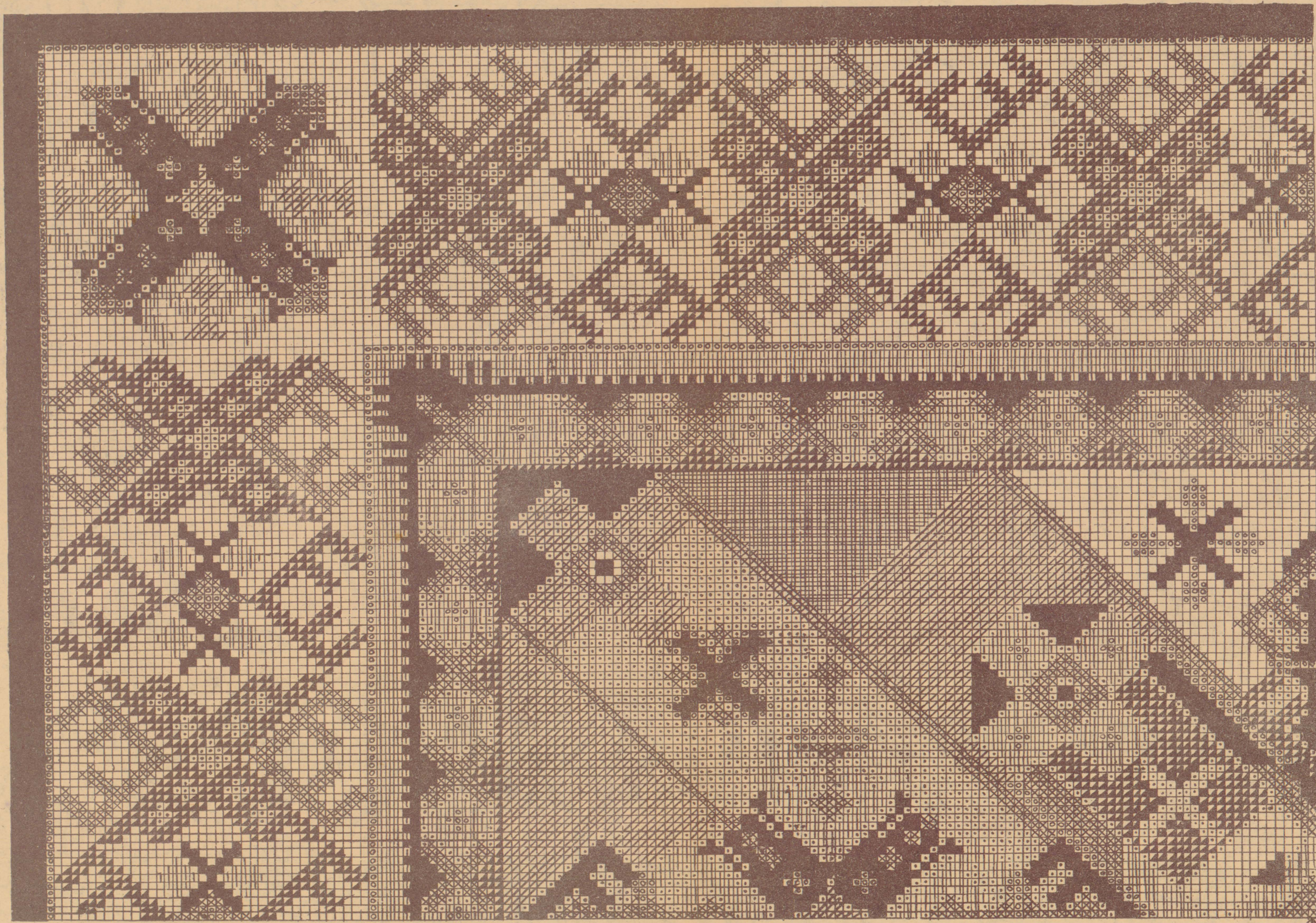
Maret

NAISTE JA KODUDE KUUKIRI OKTOOBRIKUU MUSTRI- JA LÕIKELEHT. 1937. a.

Lõige I. Kootud pullover 92 sm. rinnam. lõmbelkuga.

1. esitükk
2. selg
3. varrukas (ülemine osa)
4. varrukas (alumine osa)
- Lõige II. Kootud pullover 92 sm. rinnam.
5. esitükk
6. esipasse
7. selg
8. seljapasse
9. varruka ülemine osa
10. varruka alumine osa (liita)
- Lõige III. Heegeldatud pullover mehele rinnam. 100 sm.
11. esitükk
12. selg
13. varrukas
- Lõige IV. Kootud pullover, rinnam. 88 sm.
14. esitükk
15. selg
16. varrukas
- Lõige V. Mootots nr. 4. Kleit, rinnam. 88 sm.
17. esipoolse puusatükk
18. esilaid
19. esipoolse õlapasse
20. tagalaid
21. esitükk
22. seljapasse
23. selg
24. varrukas
25. varruka garnituur
26. seos
- Lõige VI. Piuus, rinnam. 92.
27. esitükk
28. selg
29. esipoolse seos
30. seljapoolse seos
31. varrukas
32. vöö
- Lõige VII. Muhv, nr. 417.
33. muhvi osa
- Lõige VIII. Muhv nr. 418.
34. muhvi osa
- Lõige IX. 6-10 aast. tüü, müts ja krae nr. 419.
35. mütsi pea keskosa
36. mütsi küljetükk (2x lõigata)
37. esipoolse krae
38. seljapoolse krae
39. kaelsus
- Lõige X. 12-15 a. tüü krae ja müts nr. 420.
40. mütsi keskpea osa
41. külg (2x lõigata)
42. krae
43. seos
44. sõlm
- Lõige XI. Tüt. kleit 1-2 aast. nr. 407.
45. esilaid
46. esipasse
47. seljapasse
48. selg
49. varrukas (lühike)
50. mansett
51. pikk varrukas
52. krae
53. mansett
- Lõige XII. Põisi üllikond, 2-3 aast. nr. 410.
54. pluusi esipasse
55. esitükk
56. nõõpaugu äär
57. seljapasse
58. selg
59. varrukas
60. krae
61. mansett
62. piksi esitükk
63. piksi tagumine tükk
64. vöö 3/74 sm.
- Lõige XIII. Tütarlapse kleit nr. 412 4-6 aast.
65. esipasse
66. esilaid
67. seljapasse
68. selg
69. varrukas
70. krae
71. mansett
- Lõige XIV. 6 a. tütarlapse paltu nr. 413.
72. esilaid
73. küljelaid
74. selg
75. varrukas
76. mansett
77. revääri tükk
78. krae

Mustrihelid asuvad:
 1. Eestikrae valge muster
 2. Keelilimpes sobivad ja muster
 3. Linakese ääre kudumise kiri
 4. 4 taskurõõmu heegelpitsi skeem
 5. 2 ilpitliid kaunistusega linakese või tasku-
 rii muster
 6. Kootud rii kudumisekiri
 7. Däsemperi kudumisekiri
 8. Setumustri lina muster
 9. Monogramme

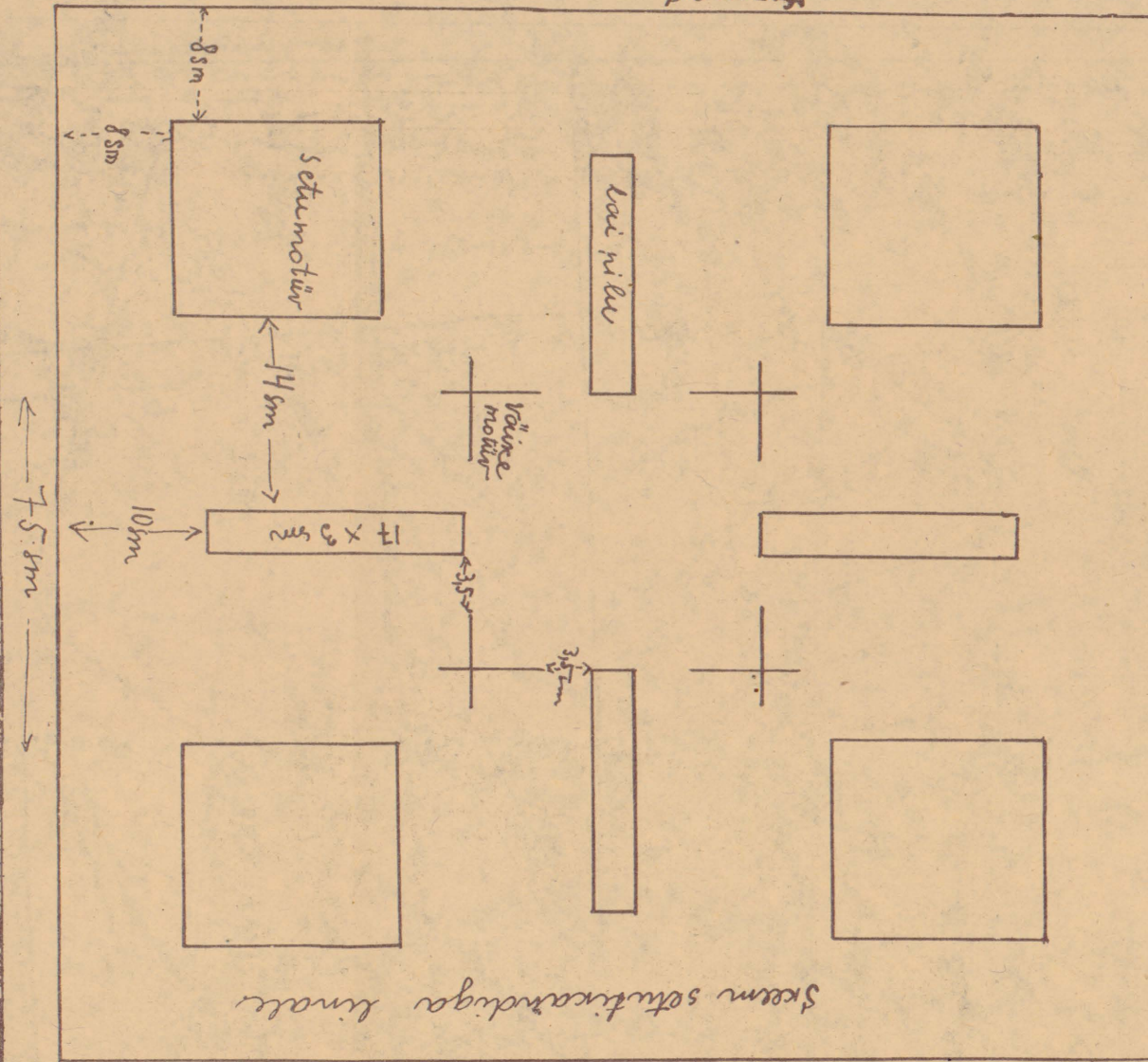
Vaibamuster Viljandimaa motiividel.

Värvid on „Estria“ värvikaardi järgi: ■ - tumesinine nr. 36, □ - helesinine nr. 38, ▣ - tumeroostepunane nr. 41, ▤ - heleeroostepunane nr. 40, ▥ - oranž nr. 23, ▦ - kollakas valge nr. 61, ▧ - kollane nr. 16, ▨ - hallinas bež nr. 49, ▩ - pruun nr. 59.

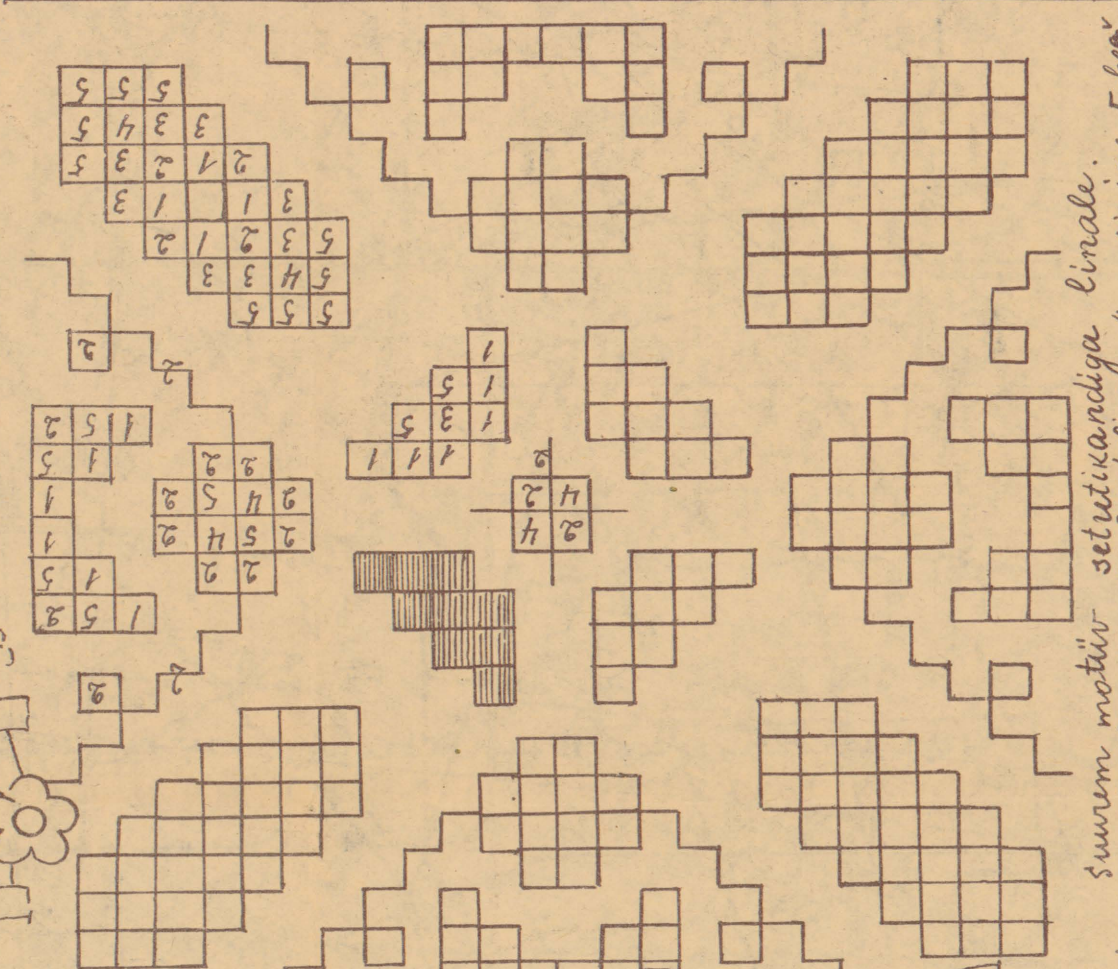

Muster kullimägede sohvapadale.

■ - tumesinine nr. 26, □ - helesinine nr. 37, ▣ - roostepunane nr. 10, ▤ - bež nr. 60, ▥ - roheline nr. 18, ▦ - kollane nr. 14. Värvid on „Estria“ värvikaardi järgi.

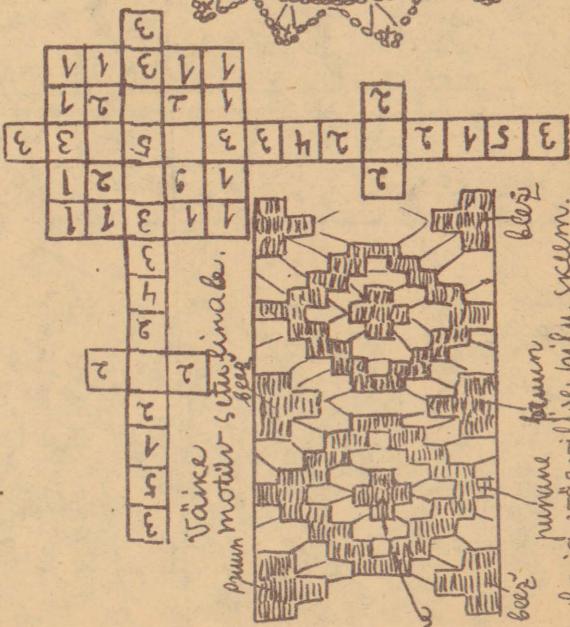
Skema sõlmotstariga lõu.

Suurem muster sellesisuga lõuale.
1 - punane, 2 - pruun, 3 - roheline, 4 - sinine, 5 - bež.

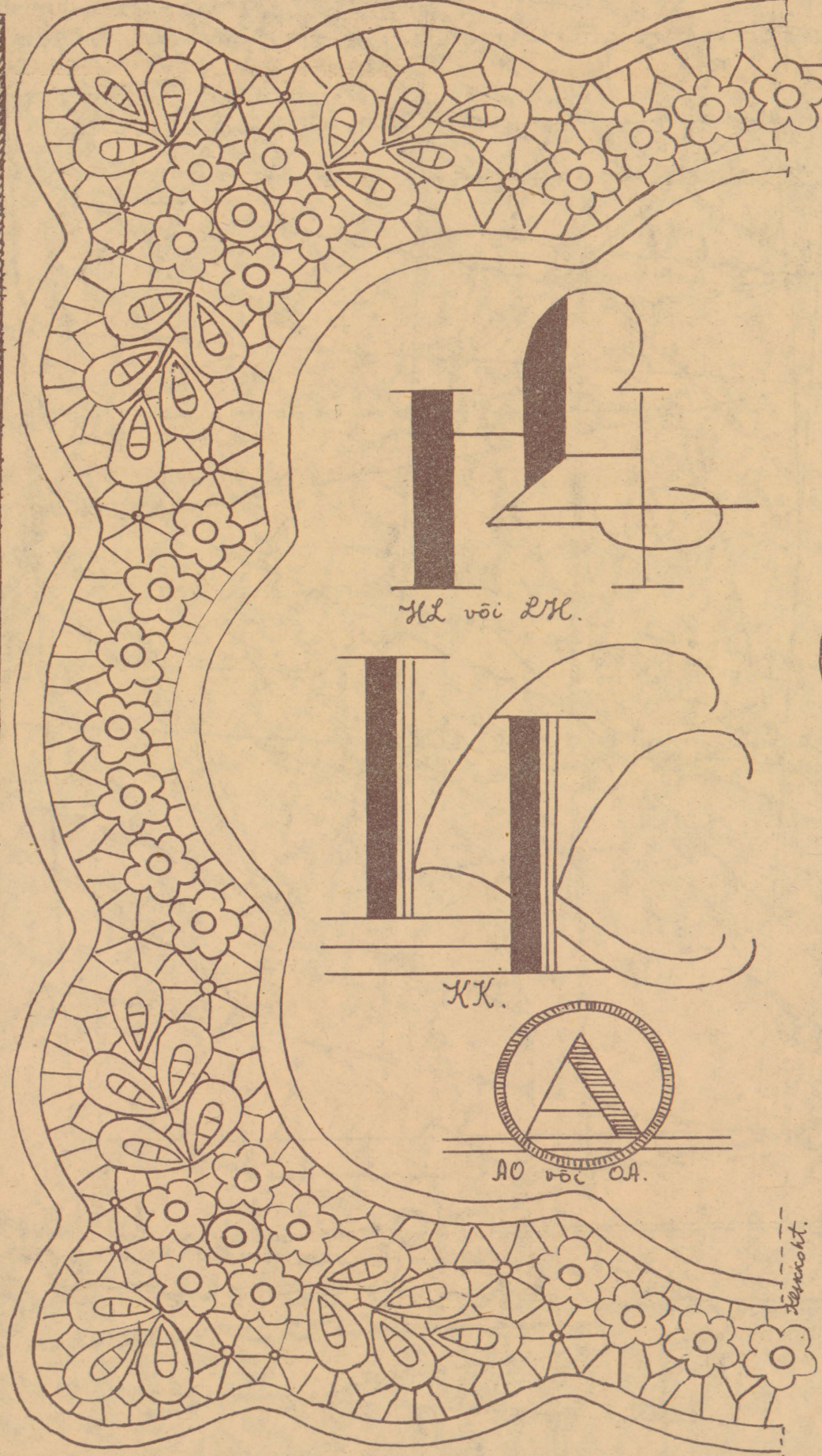
Muster tuskuräti heegelpitsile nr. 1.
○ = lõksilõm.
+ = 1 sammilõm.
1 = sammilõm.
Kakikordsele sammile on arv juurde määratud.
• näitab algust ja + esimese heegeldatud õit.

Muster heegelpitsile nr. 4.
○ = lõksilõm.
+ = sammilõm.
1 = sammilõm.
x on määratud pitsi algus.
Koolad näitavad ühe mustriosa.

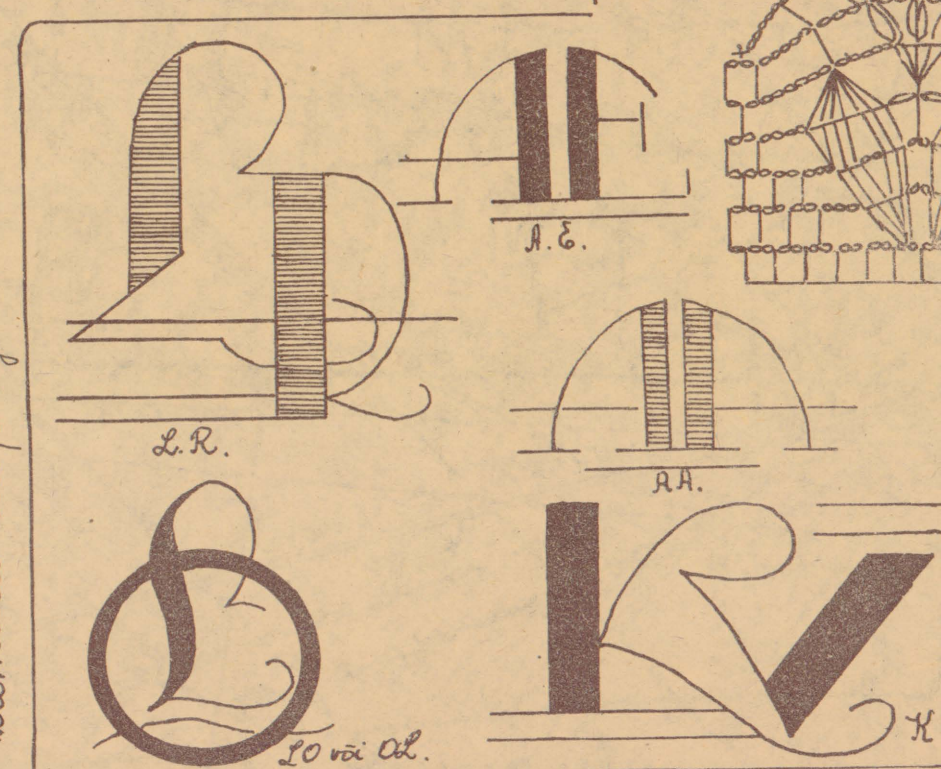

Muster heegelpitsile nr. 2.
• näitab algust.

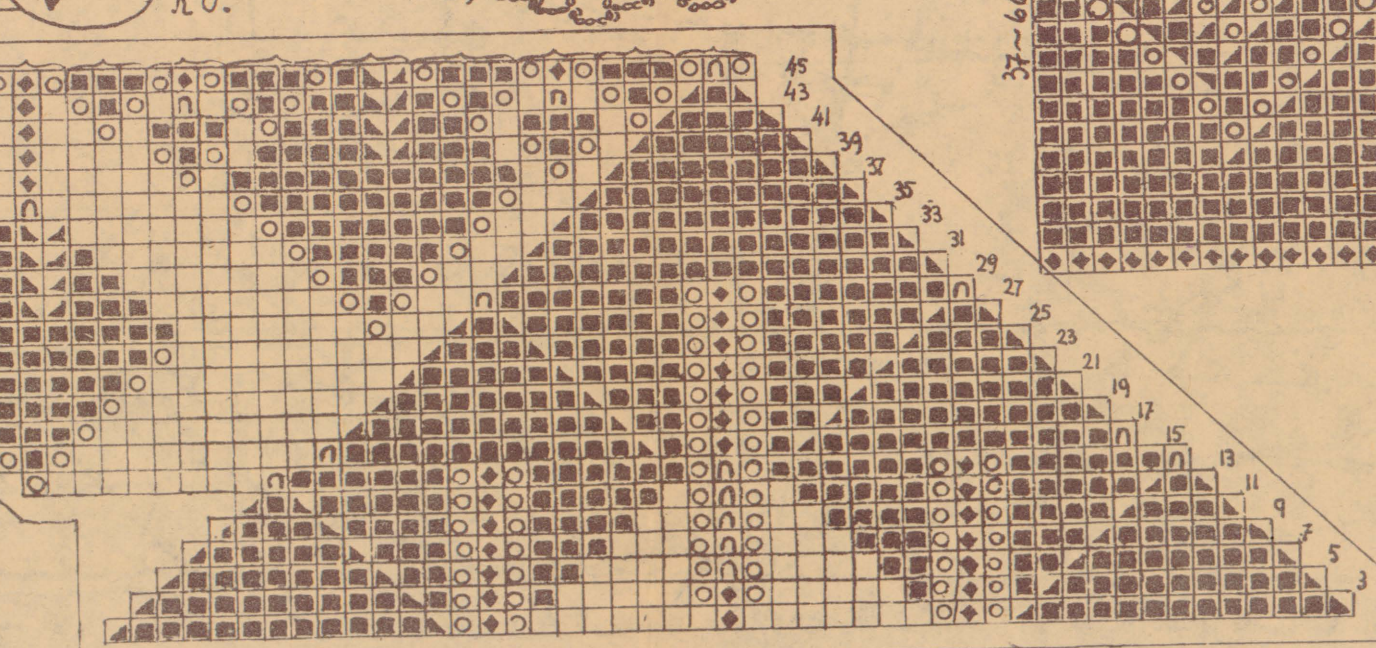
Muster heegelpitsile nr. 3. Lõksilõm koosneb 2 ja 3. ridade sõlmotstarist.

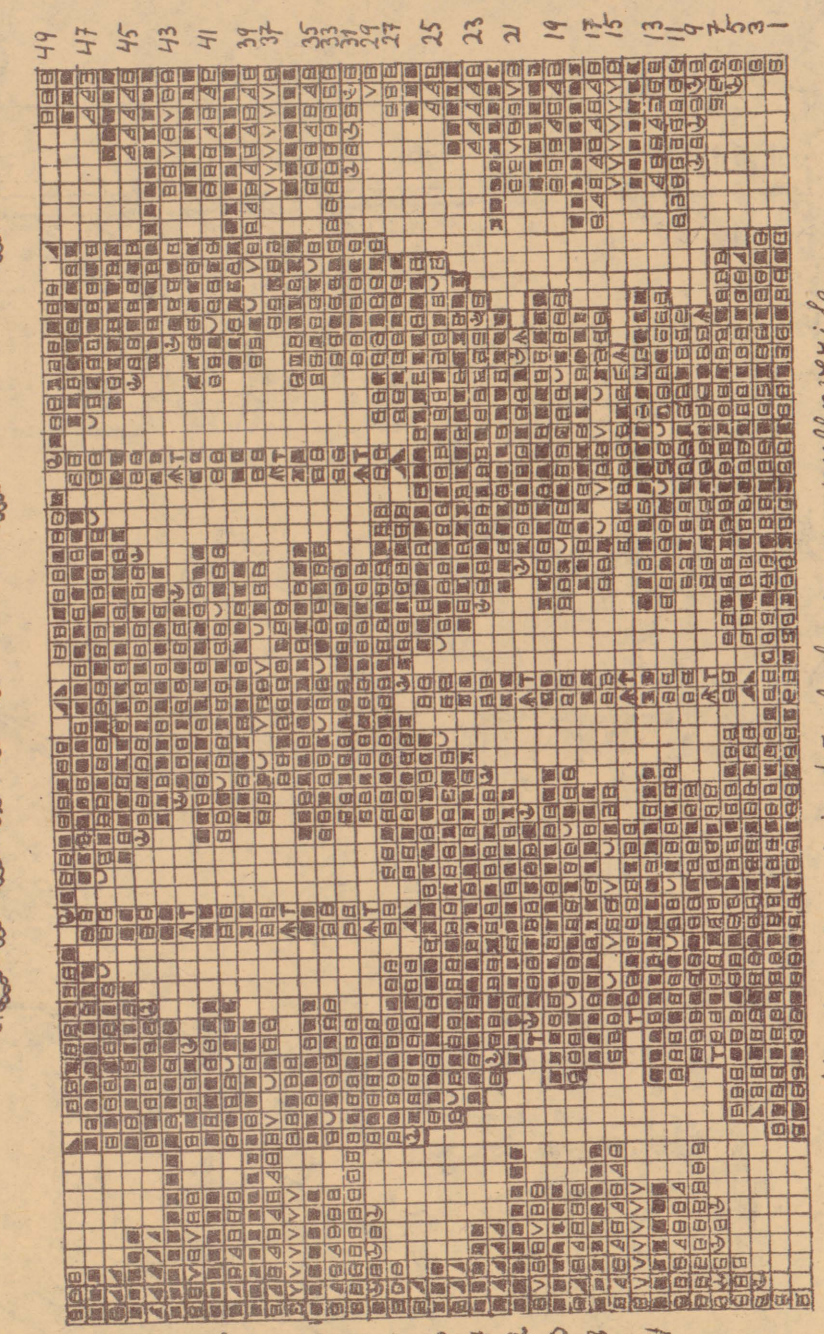
Muster alumisele üripitsiga rätile.

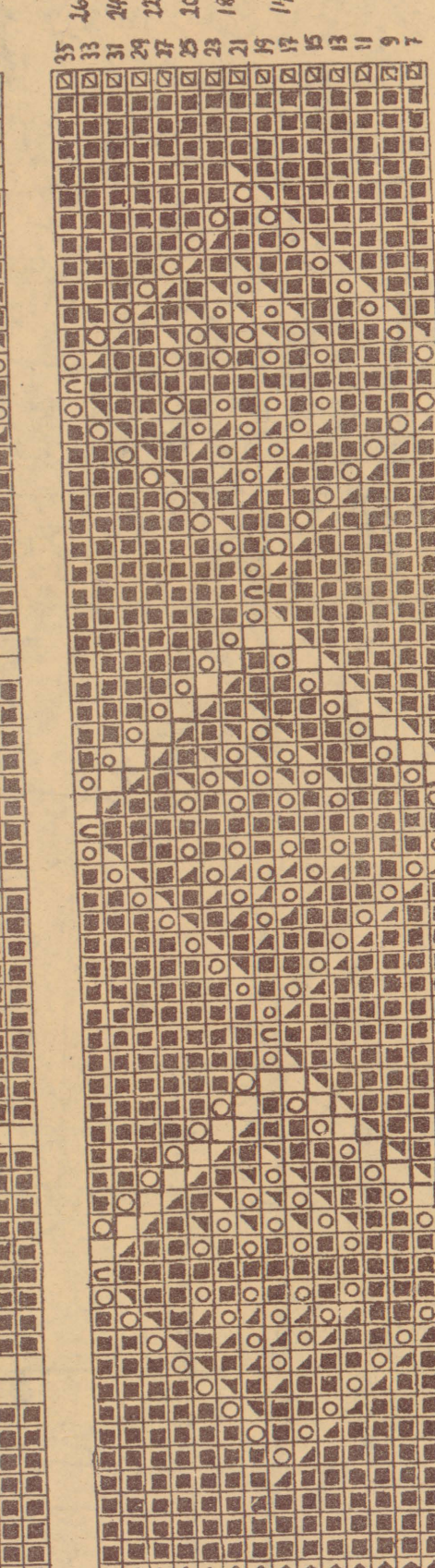
Muster ülemisele üripitsiga rätile.

Kudumisekiri lõanese äärelle.

Kudumisekiri tõmbelõuuga pulloverile.

Kudumisekiri & nelinurksele rätile.

- Kudumismärkide seletus.
- - 1 silm parempidi
 - - 1 silm pahempidi
 - ▣ - 2 silma pahempidi kokku kududa
 - - õhksilm
 - △ - 2 silma üle tõstes kokku kududa, 1 s. kudumata tösta, 1 s. parempidi ja kudumata silm kootust üle tösta
 - ▽ - 2 silma parempidi kokku kududa
 - ◇ - 1 silm juurde kasvatada, kududes silm parempidi otsast
 - ∇ - 1 silmast 2 s. kududa, üht parempidi ja teist parempidi otsast kududes
 - ⊖ - 2 s. juurde kududa, ükskord võttes parempidi otsast ja teinekord parempidi
 - ⊕ - 4 silma parempidi otsast kokku kududa
 - ▲ - 4 silma parempidi kokku kududa
 - ⊙ - 3 silma üle tõstes kokku kududa, 1 s. üle silm kudumata tösta, 2 s. kokku kududa ja kudumata silm üle tösta
 - ◆ - 1 silm parempidi otsast kududa
- Tühjad ruudud ei oma mingisugust tähendust ja jäetakse kudumisel tähele panemata.